

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Subotica, VASARNAP, 1925 február 8.

37. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)

Választunk

Az agitáció véget ért. Az ország népe ma ítélkezik.

Becsődeseűnek a telefonállomások, elszakadtak egymástól a városok, községek, emberi közösségek. Mindenki csak azt tudja, amit maga lát és maga hall. Az izgalom végső feszültségében csöndbe zsibbadt az ország egész népe.

Az angol, francia és német bírói eljárási szabályok parókát, kesztyűt és talárt rendelnek a bíróra, aki ítéletet mond. A nyugati országok közszelleme a bírói funkciót olyan ünnepélyesnek, olyan magasrendű hivatásnak tekintik, hogy még a mindennapi ruha, a mindennapi gesztus megszokottságát is távol akarja tőle tartani. Az ítélkező személyében eltakarnak mindent, ami emberi és elfödhető, hogy a bírói ítéletben ne egy embernek a véleményét lássák, hanem a megszólaló igazságot, az elrendező törvényt.

Az SHS. királyság választási rendszere legalább annyira modern és igazságos, mint a német és a francia választói eljárások s sokkal modernebb és sokkal igazságosabb, mint Anglia választói rendszere. Érthető, sőt jogosult kívánság tehát, hogy a legmodernebb és legigazságosabb választói rendszer szabályai szerint ítélkező nemzet bírói funkciójától is tartsák legalább olyan módon távol az ítélkezés ünnepélyességét és szabadságát zavaró momentumokat, mint ahogyan a tyukpörökben ítélkező angol és francia bírót mentesítik még a köznapiasság tekintélyromboló befolyásától is.

Mi nem akarunk az ítélkezés napján talárt öltetni s nem akarunk parókát tenni a fejünkre. Mi csak azt szeretnénk, ha a polgári szabadság s a polgári jogegyenlőség egyenruhájába öltözhetnénk holnap s öltözhetnénk a holnapi ítélkezés következtében. Mi csak azt szeretnénk, hogy leszavazhasson minden polgár, akinek a törvény választói jogot adott, leszavazhasson azokra a jelöltekre, akiket a legméltóbbaknak tart a törvényhozói tisztásra s hogy a megfélemlítés lelki s az atrocitások testi sebei nélkül végezhesse el a szavazás állampolgári kötelességét. Mi csak azt szeretnénk, ha a holnap kihirdetendő ítéletben nemcsak a többség, hanem az ország egész népe megnyugodhatnék, ha a választás a polgári érettség és a polgári szabadság ünnepnapja lenne s ezt az ünnepet nem zavarná meg sem törvénytelenység, sem erőszak. Mi azt szeretnénk, ha ez a választás nemcsak egyik, jelentéktelen határköve lenne a küzdelemnek s a harc választás

után is folynék tovább, talán még elkeseredettebben, talán még kiméletlenebbül, mert a választási hadjárat sebei aligha fogják csö kenten az elkeseredettséget és a kiméletlenséget. Mi végre azt szeretnénk már, ha elérkeznénk a békét teremtő békéhez, a megnyugvást adó megoldáshoz. Mi már szeretnénk partra szállani s bevonni a vitorlákat.

A magyarság most sem kíván mást s most sem kíván többet, csak a törvény védelmét s a törvény megvalósulását. A magyarságnak az az óhajta, hogy a törvény végrehajtói ne csökkentsék azokat a jogokat s ne veszélyeztessék azokat a jogoknak gyakorlását, amiket az SHS. királyság törvényhozása, a szentesített törvények neki is megadtak. A magyarság azt hiszi, hogy nemcsak rajta, de a törvények tekintélyén, a jogrend tisztelén és minden államhatalom legfőbb díszén: az alkotmányosságon is sérelem esik, ha bevért

fejekkel és eltört oldalbordákkal kell megfizetni a legprimitívabb állampolgári jog gyakorlásának — megkísérléseért. Minden trükk, minden ravaszkodás, minden a törvényen réstűtő próbálkozás, mely változtatni akar a nemzet ítéletének szövegén, újabb és elkeseredettebb viharoknak magvait ülteti el.

Csak egy az elengedhetetlen: hogy valóban az osztatlan nemzet ítélkezzék. Senkit nem foszthatnak meg választói jogától, akinek a törvény ezt a jogot megadta s senkinek szavazatát nem téríthetik el a választó meggyőződése által kijelölt uttól anélkül, hogy a nemzet ítéletének meghamisítását nem kockáztatnák vele. Ahhoz, hogy valóban a nemzet ítélkezzék, az kell, hogy minden állampolgár szabadon leszavazhasson s szokra szavazhasson, akiket a legméltóbbaknak tart. Akár radikálisok, akár demokráta, akár szerbek, akár magyarok a jelöltek.

radikális-párt választási küzdelmébe belevonia édesapjuk nevét. Putnik Vladimir mérnök. Putnik vaida fia, nyilatkozatában megvádolja a radikális-pártot, hogy semmiféle megbecsülést nem mutat ellentét édesapja érdemei iránt. A nyilatkozatok politikai körökben nagy feltűnést keltettek.

A radikális-párt többséget remél

A választás előestéjén kormánykörökben erősen megjavult a hangulat és most már azok is biznak a győzelemben, akik eddig egész bizonytalannak tartották a választási harc kimenetelét. A radikális-párt föltétlen bizik abban, hogy a kormánykoalíció pártjai legkevesebb 160 mandátumot szereznek, amelyből a radikálisoknak 125 mandátum jut.

A kormánykörök erős optimizmusát az ellenzéki oldalon azzal magyarázzák, hogy a kormány mindent elkövet, hogy az ellenzéki választókat elriassza a szavazástól. De mindezek ellenére az ellenzék is reméli, hogy többséget tud szerezni.

Véres tüntetés Zagrebben

A szombati nap folyamán részletes jelentések érkeztek Zagrebból a péntek esti demonstrációkról, amelyek folyamán a rendőrséggel való összetűzésben számos súlyos sebesülés történt.

A zagrebi Jelacics-terén mintegy százfőnyi Radics-párti tömeg gyűlt össze és a kormány, különösen Pribicevics ellen, Radics és a munkás-parasztblokk mellett tüntettek. A tüntetők az Ilicára érve bevették a „Rijec” szerkesztőségének ablakait. A rendőrség csak ekkor értesült a tüntetésről és azonnal erős rendőrosztalagok érkeztek a helyszínre, ahol megkezdték a tömeg szétosztatását. A tüntetők száma ekkor már ezerre növekedett és átörték a rendőrkordont, majd a téren egy munkás beszédet tartott, amelyben támadta a kormányt és eltette a munkás-paraszt frontot. Amikor újabb rendőrosztalagok megkísérelték a tömeg szétkergetését, a tüntetők a mellékutcákba vonultak, ahonnan közúti zúdították a rendőrökre. Néhány közrendőr és egy őrmester könnyebben megsebesült. Erre attak következett, puskatussal és kardokkal verték a tüntetőket. Az uccai harc másfél óráig tartott. A tüntetők közül sokan súlyosan megsebesültek. Két embert letartóztattak. A város különböző részein az éj folyamán kisebb demonstrációk voltak, amelyek hamar véget értek. A Korzó-kávéház előtt hanaósok és orjunások közt verekedés keletkezett. Egy orjunás és egy hanaós megsebesült.

A rendőrigazgatóság elrendelte, hogy hasonló esetekben a rendőrség a legrigorúbb rendszabályokat alkalmazza.

A választások előestéjén

A kormánypártok és az ellenzék körében egyaránt bizakodó a hangulat

A választásokat megelőző várakozás és izgalom az utolsó napon valamennyi párt körében természetesen tetőfokára hágott. Mindamelletty egy kormánypártok, mint az ellenzék részéről bizakodva és nyugodtan itélik meg a helyzetet. Minthogy a választási törvény értelmében négyüléseket már három nap óta nem lehet tartani, nem volt alkalom a pártok közötti ellentétek újabb kibővítésére, ami megnyugtatóan hat a kedélyekre. Nagyban hozzájárultak azonban az izgalom lecsillapodásához a királynál az utóbbi napokban lefolyt audienciák is, amelyekből az ellenzék is azt a meggyőződést merítette, hogy a király is nagy súlyt helyez arra, hogy a választásokon a népakarat zavartalanul nyilvánulhasson meg és az udvar részéről a választások mentét is figyelemmel kísérik.

Pasic miniszterelnök szombaton délelőtt féltizenegytől tízenegyre kihallgatáson volt a királynál, délutánra pedig konferenciára hívta meg a kormány tagjait, amely alkalommal az utolsó választási intézkedésekről tanácskoztak.

Az ellenzék újabb panaszai

Az ellenzék részéről egyébként még mindig merülnek fel panaszok. Így Davidovics Ljuba, a demokráta-párt elnöke szombaton újból levelet intézett Jovanovics Ljuba házelnök-höz, mint az állami bizottság elnökéhez, amelyben a következőket írja:

— Ebben a pillanatban kaptam telefonértesítést dr. Nikics Nikólától, hogy a szlavóniai Bródban a bírósági főnök közölte a kivézettt választási elnökkel, hogy felmentették ettől a tisztségüktől. Nyilván-

való, hogy ezzel az intézkedéssel visszaélést akarnak elkövetni. Körem, sziveskedjék intézkedni, hogy ezt a törvényellenes rendszabályt, amelyet amyi más ilyen intézkedés előzött meg, megváltoztassák.

Vucics Dimitrije, a földműves-párt felsőbánáti listavezetője szombaton Beogradba érkezett, ahol újságírók előtt panaszkodott, hogy Kikindán erőszakosan akadályozták meg a földműves-párt agitációját. Elmondta, hogy este tíz órakor, amikor Kikindára érkezett, az állomáson tíz fegyveres csendőr várta Budisin radikális-párti képviselőjelölt társaságában. A csendőrök megmotozták Vuicsot, elvették revolverét és fegyverviselési engedélyét, majd kézbesítették neki a rendőrség kintastó végzését, mire kénytelen volt Becskerekre távozni.

Radics-párti parasztlak megátámadták Lovrekovicot

Zagrebból jelentik: Lovrekovics Vinkót, a disszidens horvát parasztpárt vezetőjét, a szlavóniai Pozsega közelében Radics-párti parasztlak megátámadták. Lovrekovics autóját feltartóztatták, kövekkel és furkósbotokkal a képviselőjelöltet futásra kényszerítették. Ezután az autót szétrombolták.

Putnik és Misics vajdák arcképei a radikális-párt választási plakátján

A radikális-párt egyik választási plakátján ott szerepel Misics és Putnik vajdák arcképe, akik a szerb hadsereg háborúelőtti főparancsnokai voltak. A szombati napon egy Misics, mint Putnik vaida fia nyilatkozatot küldtek a lapoknak, amelyben tiltakoztak az ellen, hogy a ra-

Seregszemle a novisadi választókerületben

Nyolc párt — Két aktív miniszter — Küzdenek
A választási helyek beosztása

A novisadi választókerületben nyolc párt küzd egymással. A listavezetők közül két aktív miniszter: dr. Miletics Szlávko egészségügyi miniszter, mint a radikális-párt listavezetője, dr. Lukinics Edo igazságügyminiszter, mint a Pribicevics-párt listavezetője és két volt miniszter: Pecsics Dragutin, a Davidovics-kormány építésügyi minisztere, mint a párt listavezetője, továbbá Koracs Vitomir ny. miniszter, mint a szocialista-párt listavezetője küzd a győzelemért.

Az 1. számú lista a szerb földművespárté, amelynek listavezetője: Milin Alexa csurogi földműves. A Novisad városi jelölt: Mikovics Vojin szrbobrani, helyettese: Beljin Milos szablyai; Zsabya és titeli járási jelölt: Milosev Velimir szablyai, helyettese Deszpotov Uros mosorini; novisadjárás jelölt: Mikovics Vojin szrbobrani, helyettese: Beljin Milos szablyai; palánkai járási jelölt: Protics Gyoka tovarisovai, helyettese Radoicsin Szamilló tovarisovai; becei járási jelölt: Nekics Milutin rpanji, helyettese: Stojanovics Lázár becei földműves.

A 2. számú lista a radikális-párté, melynek dr. Miletics Szlávko egészségügyi miniszter a listavezetője. Novisad városi és járási jelöltje: Popoviczki Pavle tanár, helyettese: Labad Andrija, nyomdaigazgató Petrovác, a szlovákpárt jelöltje; a szablyai és titeli járásban jelölt: Katic Milos szombori esperes, helyettese: Sztójcsics Lázár nádalfai földműves; a sztaribecsei járás jelöltje: dr. Sijacsics Jankó orvos Sztaribecseről, helyettese: Doroszlóvácski Gyuró kereskedő Sztaribecseről, a sztaripalánkai járás jelöltje Bugarszki Lázár volt főispán, helyettese: Miskov Vojin sztaripalánkai földműves.

A 3-ik lista a német párté, melynek dr. Moser János zemuni ügyvéd a listavezetője. A novisadvá-

rosi jelölt: dr. Bartmann Simon ügyvéd Pancsevo, helyettese: dr. Steinmetz János bíró Dolna-Tuzla. Novisad járási jelölt: Jeisel Henrik ny. főszolgabíró Szombor, helyettese: dr. Steinmetz János. Palánkai járás jelöltje: Teubel József gimnáziumi tanár Mitrovica, helyettese: Matzler Károly földműves Bulkeszi. A titeli-zsabyai járások jelöltje: Hesz Frigyes magántisztviselő Novisad, helyettese: Bolk József kereskedő Ujsóv. Sztaribecsei járás: Blatt Dániel överbázi földműves, helyettese: Wagner István kereskedő Novisad.

A 4-ik lista a szocialistáké. Listavezető: Koracs Vitomir ny. miniszter. Novisad városi jelölt: dr. Divac Nedeljko egyetemi tanár Beograd, helyettese: Nesics Markó zenész Novisad. A novisadjárás és palánkai járási jelölt: Tatic Pavle, a munkáskamara főtitkára, helyettese: Simon József kétfestőmunkás Ósówé; a becei járás jelöltje: dr. Szekulics Milán ügyvéd Novisad, helyettese: Zsivkov Vladan kereskedő Sztaribecse; a szablyai-titeli járások jelöltje: Gagics Izidor öntőmunkás Sztaribecseről, helyettese: Jurisics Antal munkásbiztosító hivatalnok Novisad.

Az 5. számú lista a Davidovics-párté. Listavezető: Pecsics Dragutin volt építésügyi miniszter. Novisad város jelöltje: dr. Matics Milán ügyvéd, helyettese: Mikics Ferenc hentes Novisad. Novisadjárás jelölt dr. Abaffy Cirill zemuni ügyvéd, helyettese: Nagy János temerini földműves. A szablyai és titeli járás jelöltje: dr. Vulcanovics Ilija csurogi ügyvéd, helyettese: Sztokin Miksa Titel. Sztaribecsei járás: dr. Debelyácsi György sztaribecsei ügyvéd, helyettese: Bugarszki Tódor Bácspetrovoszellő; palánkai járási jelölt: Miroszavlevics Veljko novisadi esperes, helyettese: Radoicsics Tamás To-

varisevo.

A 6. urna a magyar párté. Listavezető: dr. Sánta György, az országos magyar párt elnöke. Novisad városi jelölt: dr. Wagner Károly ny. városi főorvos Novisad, helyettese Pekló Béla.

A novisadjárás és sztaribecsei járás jelöltje: dr. Streliczky Dénes ügyvéd Szubotica, helyettese: Sipos János biztosítási hivatalnok Novisad. A zsabyai járás jelöltje: Csányi Ferenc kisgazda, helyettese: Farkas Pál kisgazda Csurog. A titeli járás jelöltje: Achs Izor gyáros Novisad, helyettese: Kókai János mézszáros Lok. A palánkai járás jelöltje: dr. Wagner Károly ny. városi főorvos Novisad, helyettese: Pekló Béla építész Novisad.

A 7. számú lista a független szocialistáké. Listavezető: Polgár András asztalos Novisad. Novisad város és járás jelöltje: Sipos János kocsifényező Novisad, helyettese: Böszörményi Vaszilje kárpitos Novisad. Zsabyai és titeli járások jelöltje: Pavlovics Novica földműves Raesa, helyettese Glisics Vlada földműves Suma. A palánkai és becei járások jelöltje: Stancics Nova földműves Kunán, helyettese: Blázsics Lázár földműves Kunán.

Végül a 8-ik számú urna a Pribicevics-párté. Listavezető: dr. Lukinics Edo. Novisad városi és járási jelölt: dr. Boksán Milos ügyvéd Novisad, helyettese: Grigorievics Szima földművelő Deszspotszentiván; szablyai és titeli járások jelöltje: Zsakits György mérnök Titel, helyettese: Ognyanovits M. András tanító Sajkasszentiván, sztaripalánkai járás jelöltje: Jurisics Pavle ny. ezredes Beograd, helyettese Batyanov Pera dobrovolljác Parag. Sztaribecsei járás jelöltje: Dobanovacsiki Pál ny. főispán, helyettese Grnics Zsarkó tanító Sztaribecse.

A novisadi szavazóhelyek beosztása a következők:

I. a. szavazóhely a beltéri római kat. iskolában. Itt szavaznak A—B. betűkkel kezdődő nevű választók.

I. b. szavazóhely az izraelita ele-

mi iskolában. Itt V. G. Ly. betűsök szavaznak.

II. a. szavazóhely a Zmaj-Jovánovics uccai elemi iskolában. Itt a D. I. Gy. U. és F. betűvel kezdődők szavaznak.

II. b. szavazóhely a leánygimnáziumban. Itt a K—L. betűsök szavaznak.

III. a. szavazóhely a buzatéri elemi iskolában. O—P. betűsök.

III. b. szavazóhely az Almási-uccai elemi iskolában. M. betű.

IV. a. szavazóhely az Usztavskauccai református iskolában. Sz—T. betűk.

IV. b. szavazóhely az evangélikus iskolában. E. Zs. Z. J. N. és S. betűk.

V. a. szavazóhely Mali Jarakon az elemi iskolában. Ny. R. Tv. Cz. H. és Cs. betűk.

A választási prognoszt úgy lehetne legobjektívebben megjósolni: 4 radikális, 1 német és 1 Pribicevics-párti. Amennyiben a radikálisok csak 3 mandátumot kapnának, úgy a Davidovics-párt is kap egy mandátumot a novisadi kerületben.

Nacionalista tüntelők tartóztatott le a becskerekai rendőrség

Február 5-én a nacionalista-pártok a bánáti Szerb-Aradac községben népgyűlést tartottak. A népgyűlésen az ellenzék szidták, de ugyanakkor heves támadások hangzottak el a szerb-aradaci községi jegyző ellen is. A gyűlésen a jegyző párhívei is nagyszámban voltak jelen s köztük is a Becskerekéről a népgyűlésre kirándult nacionalista fiatal emberek közt verekezés támadt.

A megzavart népgyűlésről a községi jegyző jelentést tett a becskerekai rendőrségnek s megnevezte a verekedőket is. A rendőrség a jelentés alapján szombaton a becskerekai nacionalista szervezett tizenkét tagját letartóztatta. Szombaton egész délelőtt folytak a kihallgatások s délután a tizenkét fiatal embert átkísérték az ügyészségre.

Az ügyészség nyomában szabadlábra helyezte mind a tizenkét letartóztatottat.

A feminizmus diadala

Írta: Stella Adorján

A feminista-mozgalom egyre nagyobb méreteket ölt az országban... Igy kezdődött Viktor vezércikke, amelyhez hasonló erős támadást még nem intéztek a kor egyik uralkodó eszméje, mint a feminizmus ellen. Ezt a kirohanást Viktor még tetézte azzal, hogy vasárnap «A nő és fakánál» címmel felolvasást tartott, amelyen ama meggyőződésének adott kifejezést, hogy a nők dobják el a harci ládájukat, amellyel a férfiak ellen hadakoznak és vegyék a kezükbe a fakánalat. Hogy Viktor miért pont fakánalat mondott, nem pedig ezüst, kinaezüst vagy akárcsak egyszerű pléhkanalat, ezt az oknyomozó történelmem fogja kideríteni, amikor majd korunk szociálpolitikai harcainak eredetét igyekszik kikutatni. Tény az, hogy a feministák nagyon megharagudtak Viktorra, aki közneveltséggé tette őket, kicsufolta az eszméiket és azt mondta, hogy a nőknek egyetlen céljuk lehet az életben: ágyba feküdni — és gyerekeket szülni a társadalom állandó felírásására. Az ágyval kapcsolatban beszélt még holmi előzményekről is a felolvasó, de ezekre nem óhajtott kitérni, annival is inkább, mert Viktor felolvasásának frivol hangján a jelenlévő nők már akkor erőlyesen megbőtráncoltak. A feministák szervezete másnap plakáton «aljas mérénylet»-nek nyilvánította Viktor támadását a női nem ellen és határozatlan elküldték az elnöknőjüket, hogy személyesen számoljon le ezzel a csirkefogóval. A térvállás tisztázása végett már most kitérünk, hogy a «csirkefogó» kifejezést nem a szigorúan semleges krónikás használja, hanem a feministák pártjának vezérlő-bizottsága, amely a fenti határozatot hozta.

A rezolúció értelmében Viktória asszony másnap felkereste Viktor dolgozószobájában. A fiatal író lojális udvariassággal fogadta az ismertevű vezérlő, akinek az orrán remegett a civikker a nagy izgatottságtól.

— Látja, én jöttem magához, pedig a mamája lehetnék. — így szólt.

— Oh, ne tessék ilyet mondani. — szabadkozott gavallérosan az író és közben arra gondolt, hogy miért nem a nagymamája.

De az asszony itt se hagyta magát.

— Miért? Hány éves maga?

— Harmencöt.

— Na látja, én meg... több vagyok.

Ezután áttért a tárgyra.

— Azért jöttem magához, hogy a feministák pártja nevében követeljem, hogy mindazt a rágalmat, amit ellenünk hangzottatott, vonja vissza!

— Soha!

— Követeljük!

Erre az író csak gondolt valamit.

— Nem vonja vissza? — kérdezte az elnöknő.

— Árulás volna önmagammal szemben.

Az asszonynak csillogott a szeme.

— Nézze, ha mi nők összefogunk valaki ellen, az el van veszve. A mi pártunknak tartsa minden 16 és 60 év közötti nő. Vigyázzon! Bojkottáljuk! Maga fiatalember...

— Majd csak akad egy nő, aki megszegi a bojkottot!

— Nálunk nagy a párttagvétel!

— Külföldre megyek, ha nővel akarok diskurálni.

— Nem ér semmit! Nemzetközileg be vagyunk szervezve, mint a nihilisták. A bojkottot közöljük a világ valamennyi nőjével.

Viktor rezignáltan legyintett.

— Akkor lemondok a nőkről...

A korelnőknő dühösen kiáltotta:

— Fog maga még nekem térdenállva könyörögni, hogy vonjuk vissza a határozatot! Most nagy legény! Majd meglátja, hogy nem fogja kibírni!

Haragosan becsapta az ajtót és eltávozott. Másnap a nők pártjának országos vezérlőbizottsága egyhanguan kijelentette a bojkottot Viktor ellen. Az író nevetett a dologon és este felhívta a barátját telefonon.

— Hol vacsorázunk, drágám?

Ridegen felelt vissza a nő:

— Magának nem vagyok drágám s különben nem szoktam árulója lenni nememnek.

Viktor akart még valami gorombaságot mondani, de a nő gyors iramban levágta a kagylót. Az író nem jött zavarba. Felhívta a második számú barátját.

— Viktor ur? — kérdezte egy nő hang.

— Igen, én vagyok.

— Itt a telefonos-kisasszony. Egyszer becsapott már drágám, de most megismertem a hangját. Magának nem kapcsolunk a bojkott alatt...

És Viktor kénytelen volt másnap a szobalányát inással felcserelni, a gépirő-kisasszonya be se jött és a mosónője szennyesen hozta vissza a ruháját. Sokszorosított fényképe ott lógott minden jobb nő ágya felett, nehogy valaki tévedésből szóba álljon vele...

A bojkott első két napja izgalmasan szomorú volt. Az író nem mert végigmenni az utcán, mert újjal mutogattak rá. Hiába köszönt hölveismerőseinek; mindenki előfordította a fejét.

Bánatosan ment haza rideg leánylakásába, ahova most már láába várhatia a nőket. Kellemetlen kis história! — vallotta be magának. Péter, az inasa, bizalmas mosollyal fogadta:

— Egy hölgy várja a nagyságos urat. Viktor ujjongott magában.

— Biztosan Viktória asszony. Talán újabb ajánlattal jön...

Olyan melancholikus hangulatban volt, hogy a bojkott visszavonása ellenében már hajlandó lett volna önmagával szemben azt a kis árulást elkövetni. Nagyon meglepődött, amikor ismeretlen, csinos, fiatal, szőke hölgyet talált a szalonjában...

— Asszonyom...

— Ne csodálkozzon. — felelt a dáma.

— azt se kérdezze, hogy ki vagyok. Azért jöttem magához, hogy megmondjam, hogy a bojkottot embertelennek tartom... Megmagyarázom az okokat...

A magyarázat a késő reggeli órákig tartott. Délelőtt, amikor Viktor, most már bizalommal nézve a bojkott elősétára indult az inasa megállította.

— Egy hölgy van itt.

Csinos, barna nő volt. Kijelentette, hogy a maga részéről nem azonosítja magát a bojkottal és hajlandó Viktor abban a törekvésében támogatni, hogy kibírja a hét sovány esztendő. Este ismét jelentkezett egy. Másnap Péter három nőt küldött el, mert az este érkezett sztrájtörő még a lakásban volt. A lakásnak azon a részén amelyet Viktor nemrégiben életelőnek jelölt ki a nők számára.

Ez így ment két hónapig. Ekkor Viktor erős elhatározással felkereste az elnöknőt. Az asszony kárörvendve mosolygott:

— Nos, mi íót hozott?

Viktor szó nélkül letérdelt.

— Mit jelentsen ez?

— Tetszett mondani, hogy térdenállva fogok könyörögni, hogy a bojkottot szüntessék meg. Most könyörgök...

Az elnöknő megizajította az orrát a civikert és diadalmasan mondotta:

— Na lássa! Ugy-e mondtam én, hogy nem fogja kibírni...

KISEBBSÉGI ÉLET

Bernády György, aki mint ismeretes az erdélyi Magyar Párt ellenzékének elnöke, volt, újév napján nyílt levelet intézett a Székelyföld magyarságának vezetőihez. A nyílt levélre többek közt választott Szabolcska Mihály papköltő is, aki Bernádytól való elpártolását azzal indokolta meg, hogy meggyőződött arról, hogy az ellenzék bécsi emigránsokból és »hazafiatlan« októberistákból verbuválódott össze. Bernády nemrégiben választott a temesvári papköltőnek, akinek állításaival szemben kifejtette mindenekelőtt a maga álláspontját. A nyílt levélben a volt brassói ispán kijelentette, hogy a maga részéről nem idegenkedik az emigránsoktól, akiknek részvétele a magyar kisebbségi közgomban — szerinte egyenesen hasznára van Románia magyarságának. Rendkívül értékes Bernádynak az a kifejtése, hogy maga Ugron István a múlt év június havában az ő jelenlétében felkérte Paál Árpádot arra, hogy a tervezett négy alelnöki állás egyikét vállalja. A párt egyik legszámottevőbb elnökségi tagját, Zágonyi Istvánt arra igyekezett rábírní, hogy a pártvezetőség megindítandó új napilapját vezesse és szó volt arról is, hogy Paál Árpádot fogják felkérni a lap főszerkesztőjének. Megcáfolta Bernády azt a politikai pletykát is, hogy ő Paál Árpádot arra kérte volna, hogy megválasztása esetén a párt ügyvezető alelnöki tisztjét vállalja, Zágonyit pedig arra, hogy a párt igazgatói állását foglálja el. A fásizmussal szemben elfoglalt álláspontját is leszögezte a nyílt levélben Bernády, aki erről a következőket írta: »Azt a Svájcot, amelyről Jászi Oszkár annak idején beszélt, amelyről én hallani sem akarom, a megváltozott viszonyok folytán ma olyan valaminek tekintem, ami az én nemzeti igényeimet át Románia kereteiben a legteljesebb mértékben kielégíti. Hozza el nekem, hozza el nekünk Jászi Oszkár az általa nemzeti alapon megszervezni tervezett kantonokat és én mindent feledve, elébe állok, meghajtom előtte az én ősz fejemet és hálással megemlékezem a kezét«.

*

A **rimaszombati** járásfőnök, mint a szlovenszkói lapok írják, megszemlítettette Czínke István református püspök illetőségét. A járásfőnök a határozat indokolásában elismerte, hogy Czínke 1896 óta lakik Rimaszombatban, de — mondja az indokolás — mert illetőséget az illetékes hatóságoktól nem kért »idegennek tekintendő«. A szlovenszkói lapok rámutatnak arra, hogy a járásfőnök törvényellenesen járt el, mert az egyházi törvény értelmében, ha egy felkészült egy községben megválasztanak, annak illetőségi kérdése is rendezett van. Czínke püspök egyébként a ránczve sérelmes határozatot megfélembreztette.

*

A **román** közoktatásügyi miniszter, mint a kolozsvári lapok írják, az elmúlt év február folyamán rendeletet küldött a tanfelügyelőségekhez, amelyben a régi királyságban érvényben levő közoktatásügyi törvény 118-ik szakaszára való hivatkozással elrendelte, hogy mindazon tanítók, akik három éve működnek a pályán, állásukban való véglegesítésük elnyerése céljából vizsgát kötelesek tenni. Ez a rendelkezés értékelő feltűnést keltett különösen a magyar tanítóság körében, akiknek mind egyike tanítóképzői oklevéllel foglalta el állását, amely egyben állására véglegesen képesítette is. A rendeletet ki is hirdették, a vizsga azonban elmaradt. Most a tanfelügyelőséggel újabb felhívást intéztek a tanítósághoz, hogy március hó 1-től kezdődőleg Temesváron megkezdődnek a véglegesítő vizsgák és amennyiben ezen a megjelenő tanítók nem kapnak véglegesítést, úgy állásaiktól egyben fel is mentik őket. A tanítóság körében különösen nyílt titok, hogy

a közoktatásügyi minisztérium terve az, hogy a román nyelvű állami iskolákban a régi királyságból nevez ki tanítókat, a magyar nyelvű állami iskolákba pedig azok a román nemzetiségű, de magyarul is tudó tanítók nyernek beosztást, akik eddig a román nyelvű állami iskolákban működtek. A rendelet éle a sokat

szenvedett magyar tanítóság ellen irányul, akik 1924. nyarán tettek román nyelvű vizsgát ugyancsak Temesváron és akik számára — úgy látszik — a tanítói pálya nem áll egyébből, mint vizsgák szakadatlan láncolatából, amelyeknek eredménye: állásukból való elbocsátás.

Törökország válaszolt a görög jegyzékre

Nem ismeri el a hágai döntőbíróóság illetékességét

Athénből jelentik: A külügyminisztérium megkapta **Törökország választását a konstantinápolyi patriarcha ügyében.** A török kormány hangsúlyozza, hogy a patriarchátusra vonatkozóan **Ismed** által Lausanneban tett ígéreteket beváltja, de rámutat arra, hogy **Görögország és a hatalmak belezegyeztek abba, hogy a patriarchátus a jövőben ne folytasson sem politikai, sem adminisztratív tevékenységet.** Törökország a patriarchátust csak mint a keresztény-ortodoxok szellemi központját tarthatja fenn. **A patriarchátus kérdése a lausannei megállapodások után tisztára török belpolitikai kérdés és ezért Törökország visszautasítja a külföldnek minden beavatkozását és nem ismerheti el a hágai döntőbíróóság illetékességét sem.**

A görög kormány tagjai a jegyzék megérkezése után azonnal megkezdtek a tanácskozást a **Törökországnak adandó válaszlól.** Két javaslatról tárgyalnak: **Törökország tiltakozása ellenére vagy a hágai döntőbíróóság vagy a Népszövetség döntését akarták provokálni.**

A folyamatban lévő diplomáciai tárgyalások mellett a **katonai intézkedéseket is tartották.** A katonák szorgalmasan gyakorlatoznak és manőverroznak. Ankorai követét **Görögország egyelőre nem hívja vissza.**

Görögország a Népszövetség elé terjeszti a kiutasítás ügyét

Athénből jelentik: A görög kormány még szombaton éjszaka megküldi **válaszjegyzékét Törökországnak.**

Diplomáciai körökben az a nézet, hogy a görög kormány meg fog elégedni az afférnek jogi területen való elintézésével és vagy a hágai döntőbíróóság, vagy a népszövetség elé terjeszti az ügyet. A lapok szerint minden remény megvan az affér békés elintézésére.

A jugoszláv kormány nem foglal állást a török-görög konfliktus ügyében

Beogradból jelentik: **Zamadosz** beogradi görög követ szombaton felkereste dr. **Markovics** Jován külügyminiszter-helyettesét és kérdést intézett hozzá, hogy az **S. H. S. királyság hivatalosan milyen álláspontot foglal el a konstantinápolyi patriarcha kiutasítása ügyében.** A külügyminiszter helyettese kijelentette, hogy **e tekintetben a jugoszláv kormány részéről semmiféle álláspont elfoglalásának nincs helye, minthogy az S. H. S. királyságot ez a kérdés hivatalosan közvetlenül nem érinti,** bár a kormány keresztényi és emberi szempontból figyelemmel kíséri a törökországi kereszténység és a konstantinápolyi patriarcha sorsát.

A görög követ megkérdezte még, hogy megérkezett-e a kormányhoz a **kiutasított patriarchának a jugoszláv pravoszlávokhoz intézett manifestuma.** A külügyminiszter-helyettes közölte, hogy a kormány ezt a manifestumot még nem kapta meg, de nem is hiszi, hogy a patriarcha a külügyminisztérium útján **akarná felhívást terjeszteni,** miután annak más útjai és módjai is vannak.

„Az európai politika végzetes ponthoz ért“

Leleplezik a katonai ellenőrző bizottságok munkáját

Párisból jelentik: Lord **Crewe** párisi angol nagykövet szombaton már másodszer tanácskozott **Herriot** miniszterelnökkel és mint egy félhivatalos közlemény jelzi, ezen a konferencián is kizárólag a **biztonsági probléma** megoldásáról volt szó.

Lord **Crewe** közvetlenül azután elment arra a lakomára, amelyet Franciaország barátainak ligája rendezett és egy felkészítő keretében nagyfontosságú nyilatkozatot tett. Beszédében hangsúlyozta, hogy **végzetes bün volna elszakítani a kedvező alkalmat, mikor megvan az előfeltétel a biztonság kérdésének a megoldására.**

Az angol nagykövet a jelenlévő hírlapírókhoz fordulva, köszöntötte s azzal aposztrofálta őket, hogy a **világbéke és az engesztelődés érdekében többet tehettek, mint a világ minden diplomáciája és valamennyi minisztere együttvéve.** Arra kérte a hírlapírókat, hogy minden gondjuk az európai népek között a világábróru következtében megszűnt kölcsönös bizalom ápolására és helyreállítására irányuljon, majd így folytatta:

— Ne áltassuk magunkat, hanem valljuk be őszintén, hogy az európai politika **veszedelmes pontra ért.** A szövetségesek között a barátság még a régi és erős, de a béke helyreállításának parancsoló szűksége olyan problémákat vetett fel, ame-

lyek fölötté bonyolultak és amelyeknek megoldása emberöltői önmegtagadást kíván. Ami a gazdasági kapcsolatok helyreállítását illeti, ezen a téren nagy lépést tett Európa, mert a kedvező pillanatban rálépett a Dawes-terv utárára s annak megvalósulása a legbiztosabb ígéret. **Most aztán azon kell járadozunk, hogy megalkozzunk a világbékét, amihez az kell, hogy az országok nyugodtak lehessenek területük biztonsága felül és erre most kiálkozik a kedvező alkalom.** A cél, amelyet az európai politikának maga elé kell tűznie, az legyen, hogy minden európai állam között állion helyre a kölcsönös bizalom politikai és gazdasági téren.

Londoni jelentés szerint leleplezésszámba megy, amit a **Daily Telegraph** diplomáciai munkatársa ma a **szövetségek katonai ellenőrző bizottságáról** is. Azt állítja, hogy a szövetséges kormányok akkor, mikor lord **Crewe** megtette ismeretes nyilatkozatát a kölni zóna kiűrtésének elhalasztásáról, **már megkapták a katonai ellenőrző bizottság végleges és teljes jelentését, amely megállapította, hogy a szövetségek katonai ellenőrző bizottságok befejezték munkájukat.** Közbejött aztán, hogy Franciaország semmi szin alatt sem akarta betartani a békeszerződésben a kiűrtésre meghatározott időpontot, s így történt, hogy a katonai ellenőrző bizottsá-

gok **újabb nyomozásokra, úgynevezett általános inspekciókra kaptak utasítást s ezt a feladatot csak a napokban fejezték be.**

A **Daily Telegraph** megállapítja, hogy a szövetséges kormányok politikai okokból elsősorban azért tökélték el, hogy a kiűrtést elhalasztják, mert a **biztonsági probléma még messze van a megoldástól** és jöllehet a katonai szakértők befejezettnek tartották a szövetségek katonai ellenőrző bizottságok munkáját, a **kormányok ezen a mértéken túl újabb vizsgálatot rendeltek el,** hogy így hivatkozhasanak arra, hogy még nem fekszik előttük az összefoglaló jelentés, tehát nem lehet kiűrtetni a kölni zónát.

A titokzatos jegyzék

A külügyminisztérium nem tud a birtokmentő diplomáciai intervencióról

A **Bácsmegyei Napló** budapesti jelentés alapján megírta, hogy a beogradi kormány jegyzékét intézett a magyar külügyminisztériumhoz, amelyben tiltakozott az ellen, hogy egy **jugoszláv állampolgár tolnamegyei birtokát a magyar Országos Birtokrendező Hivatal kisajátítsa.**

A diplomáciai afférról szóló hírt a magyar külügyminiszter megcáfolta ugyan, de olyan formában, hogy az véglegesen egyáltalán nem tisztázta azt, vajjon történt intervenció az SHS királyság részéről. A budapesti sajtónak a magyar külügyminisztérium ugyanis a következő nem éppen világos közünikét bocsájította rendelkezésére:

— A jugoszláv kormány egy magyarországi földbirtok megváltásának ügyébe nem avatkozhat be és **ilyenmi távol is állott tőle.** A trianoni békeszerződés jogot ad a magyar kormánynak arra, hogy a birtok-megváltási eljárást idegen állampolgár birtokán is lefolytathassa. Más kérdés, hogy valamely esetben élni kíván-e a magyar kormány ezzel a joggal. Az, hogy jelen esetben a kormány **felfüggesztette a már megindított megváltási eljárást,** azt jelenti, hogy a kormány ezuttal nem akart élni a számára biztosított joggal.

Az ügy állásáról beogradi munkatársunk érdeklődött a külügyminisztériumban, ahol azt a választ kapta, hogy **Popovics** budapesti jugoszláv követ még nem tett semmi hivatalos jelentést az ügyről és így a külügyminisztérium nem szolgálhat felvilágosítással.

Európa provokálásával

vádolja a cseh sajtó Magyarországot

A magyar nemzetgyűlés egy határozatának visszhangja

Prágából jelentik: Azt az indítványt, amely a magyar nemzetgyűlésen a toborzóirodák átalakításáról elhangzott, Csehszlovákiában úgy tüntetik fel, hogy **Magyarországon az általános védkötelezettséget ismét be akarják hozni.**

Hivatalos körökben az a nézet uralkodik, hogy ez az indítvány nyílt megszegése a trianoni békeszerződés katonai rendelkezésének s hogy a kisanantnak most már könnyű lesz bebizonyítani, hogy **Magyarország a trianoni békeszerződés katonai rendelkezésénél tíz közül legalább kilencet nem tartott be.**

A hadügyminiszterhez és a miniszterelnökhöz közelálló **„Vecser“** azt írja, hogy **Magyarország Európa provokátója.** Magyarországot csak folytatja most azt a politikát, amely 1921-ben a kisanant mozgósítására vezetett. A nemzetgyűlésen beterjesztett indítvány elfogadása egyenesen gunykacaf

a trianoni békeszerződés ellen és kihívó provokálása a győztes államoknak.

Egy másik újság, amely külügyi kérdésekben nem mindenben követi *Benes* külügyminiszter politikáját, azt írja, hogy az indítvány merénylét a békeszerződés ellen. Magyarország ezzel az indítvánnyal egyszerűen megtagadja az engedelmséget a nagyhatalmaknak és a szomszéd államoknak pedig egyenesen fittyet hány. Ha ez az indítvány nem is több, mint tüntetés, még akkor is megállapítható, hogy Magyarország és Németország a béke megzavarót.

A bajmoki gyilkosság

Feiboncolták az áldozat holttestét

Bajmokról jelentik: Bajmok egész lakosságát még mindig izgalomba tartja a borzalmas gyilkosság, amelynek szerencsétlen áldozata *Lévai István* bajmoki köztisztviselőben álló gazda és volt rendőr.

Lévai hulláját — mint a Bácsmegeyi Napló már tegnap jelentette — pénteken boncolták fel. A boncolás délután 3 órakor ment végbe, *Lévai* házának udvarán. A holttest már fel volt ravatalozva, amikor a törvényszéki bizottság megjelent. A gyászoló közönséget, amely az egész házat megtöltötte, eltávolították, a kaput bezárták. Ezután a hullát levették a ravatalról, kivitték az udvarba és ott az udvarban, egy asztalon történt a boncolás, amelyet *Perazics* Bozsidar dr. suboticei törvényszéki orvos, *Berger* Mátyás dr. bajmoki községi orvos segédletével végzett *Taszics* Alekszander vizsgálóbíró jelenlétében. A hullán két löft sebet találtak. Az egyik a homlokot ütötte át a balszem fölött. A golyó a homlok eszonton áthalolva, a hátsó koponyán jött ki, összeroncsolva az egész koponyát. A másik lövés a bal hónalj alatt ment be a testbe és a szívet érte. A boncolás után a hullát ismét a ravatalra helyezték és a közönséget bebocsájtották.

A tettes, *Milosevics* Jövő bajmoki esetnik, óriási montenegrói revolvért fogott az áldozatra s borzalmas sebeket okozott. *Taszics* vizsgálóbíró még pénteken kihallgatta *Milosevics*-et, akit szombaton szállítanak be a suboticei ügyészség fogházába.

Magyar színész a prágai hadbíró előtt

Lázítási pör egy parlamenti interpelláció miatt

Prágából jelentik: A kassa-pozsonyi színtársulat egyik legnépszerűbb színésze, *Vágó Artur* ellen a katonai ügyészség függelékért, lázítás és rágalmozás miatt vádat emelt és a pört zárt tárgyaláson tárgyalják.

Vágó a múlt évben katonai szolgálatra vonult be a csehszlovák hadseregbe. Véletlenül egy magyarfaló legionárius százados keze alá került, aki mindent elkövetett arra, hogy emlékeztetesse tegye számára katonáéveit. *Vágó* egy ízben parancsot kapott az illetékes megtiltására. A színész a parancs teljesítését arra való hivatkozással megtagadta, hogy noha a csehszlovák hadseregben nem ismerik az önkéntesi jogot, intelligens katonákkal azonban alantas munkát nem szabad végeztetni. *Vágó Artur*-t a parancs megtagadása miatt zászlóaljkihallgatáson kétnapi egyes fogsággal büntették. A büntetés kiöltése után folytatódott az üldözés. *Vágó* századparancsnoka nem engedte meg, hogy Prágából hazautazzék beteg édesanyjának meglátogatására, mert a betegség hírére hozó táviratot a kassa-i hatóságok nem láttamozták. Hat napig tartott, amíg a színész beszerezte a szükséges igazolásokat s vonatra ülhetett. Visszatérte után a kapitány azzal a kérdéssel fogadta, hogy:

— Na! Meghalt már az anyja?

Ezek miatt az ügyek miatt *Borovszky Géza* csehszlovák nemzetgyűlési képviselő, a magyar szociáldemokrata-párt tagja interpellációt intézett a hadügyminiszterhez. A miniszter még nem válaszolt az interpellációra, ellenben *Vágó*

ellen azon a címen, hogy ő kérte fel a képviselőt az intervencióra, ami a szolgálati ut megkerülését jelenti, vádat emelt a katonai ügyészség.

A szombati tárgyalást a bíróság elnapolta és elrendelte a bizonyítás kiegészítését.

Uj pénzügyi botrány Berlinben

Egy bankigazgató megszökött a német posta ötmillió aranymárkájával

Berlinből jelentik: A Vorwärts legutóbbi számában a következő levetl másolatát közli:

Berlin, 1923 október 26. Kérem, szerezze meg a Depositen- und Handelsbank A. G.-nak, amely a birodalom érdekében működik és a birodalom érdekében bizonyos akciót tervez, a korlátlan létjogot, a devizajogot és a tőzsdére való bebocsájtást. Megjegyzem, hogy a dolog sürgős és kérem, hogy halasztást ne szenvedjen. Stressemann dr. birodalmi kancellár, Höfle dr. birodalmi postaminiszter, Oeser birodalmi közlekedési miniszter.

A szóbanforgó bank az ajánlás idején részvényeinek nagy többsége szerint egy *Wolpe* nevű egyén birtokában volt. Ő végezte a birodalom érdekében álló hivatalos üzleteket, ami nem volt egyéb, mint az, hogy *Wolpe* különböző birodalmi miniszterek részére aranyat és devizát vásárolt nagy nyereségekkel. Amikor *Ebert* birodalmi elnök e műveletről értesült, felháborodva lépett közbe. Kárpótlásul kapta *Wolpe* a három birodalmi miniszter ajánlólevelét. *Lippert* titkos tanácsos, a porosz kereskedelmi miniszterium tőzsdébiztos és *Fellinger* titkos tanácsos, birodalmi devizabiztos annyira felháborodott az ajánlólevél miatt, hogy a Depositen-

und Handelsbank minden kérését visszautasították. Nem is kapta meg ez az intézet sem a letéti jogot, sem a devizaengedélyt, sőt még a tőzsdére sem bocsátották be. A Vorwärts szerint azonban ötmillió márka postapénzt kölcsönöztek a banknak, amelyre nem volt elég fedezet, úgy, hogy a pénz el is veszett a bankban.

A Vorwärts e jelentésével kapcsolatos a Wolff-iroda beavatott helyről úgy értesül, hogy a levél valódi. Ez a legújabb pénzügyi botrány felülmulja az összes eddigieket. A botrány csúcspontja az, hogy mikor az ajánlólevél csúfos visszautasításban részesült, Höfle azóta léköszönt birodalmi postaiügyi miniszter ötmillió aranymárkát utaltatott ki a bank részére, aminek betétbiztosaként a bank igazgatói, *Wolpe* és *Klukotka* rövidesen megszöktek.

Előfogató parancsot adtak ki ellenük sikkasztás, csalás és más vétések címen, de a német birodalom pénze ezzel nem került meg. *Klukotka* január 25-én állítólag Londonba, *Wolpe* pedig Amsterdamba menekült. *Wolpe* óriási összegeket keresett a magasrangú állami hivatalnokok segítségével végrehajtott devizaügyletein. Csak egy tranzakció 25.000 dollárt jövedelmezett bankjának. Az így kompromittált adatokat nagyrészt megsemmisítették.

Az angolok sürgetik az utódállamok szorosabb gazdasági kapcsolatát

Ausztria a régi Európának tehetetlen maradványa

Londonból jelentik: A Népszövetség pénzügyi bizottságának üléséről írva, a kormány mindkét orgánuma, a Times és a Daily Telegraph behatóan foglalkozik Ausztria helyzetével.

A Times rámutat arra, hogy a Népszövetségnek Ausztria szanálására kidolgozott tervezetét eleinte az egekig magasztalták és mintául állították oda más országok számára, most azonban ezt a tervet elejtik és helyette a Dawes-tervezetet ajánlják. Vannak, akik olyan messze mennek, hogy

Ausztria szanálására is a Dawes-tervezetet akarják alkalmazni.

A Times szerint Ausztriának szüksége volna felelősebb felelősségre, de szüksége volna a szomszéd államokkal való szabadabb összeköttetésre. A régi állapot megszünt és többé nem térhet vissza, még burkolt formában sem.

A dunai konföderáció eszméje egyelőre legalább is korai, de az utódállamok szorosabb gazdasági kapcsolata, amelynek a régi monarchia köszönhetette gazdaságát kedvező megoldás volna.

Ez a kapcsolat megfelelne a volt monarchia területe gazdasági forrásainak. Most Ausztriát magas vámsorompók választják el azoktól a területektől, amelyekkel azelőtt hosszú éveken keresztül szabadon folytathatta a javak kicserélését. Ezek a vámsorompók egyuttal részben

megfelelnek a néprai határoknak is és ezért csak fokozatosan szüntethetők meg, míg a régi állapot visszaállításától való félelem megszűnt. Ebben az irányban kell mozogni az egészséges európai politikának.

Ausztria, a régi Európának ez a tehetetlen maradványa, mindaddig Európa akut problémája lesz, míg sikerül az osztrákokba az állami öntudatot és lelkesedést oltani, mert csak ezekből az érzésekből fakad a gazdasági gyógyulás.

A Daily Telegraph diplomáciai munkatársa kritikuskak, de nem válságosnak látja Ausztria helyzetét. Rámutat arra, hogy francia részről, csakhogy Ausztriának Németországhoz való csatlakozását megakadályozzák,

megengednék, hogy Ausztria Magyarországgal és Csehszlovákiával vám- és pénzümöt kölcsön.

Olaszország ellenzi ezt a tervet, amelynek megvalósításában az első lépést látná a dunai konföderáció megvalósítása terén. Magyarország sincs kedve, hogy saját gazdag erőforrásait rendelkezésre bocsássa az ilyen alakulatnak. Csehszlovákia ellenben kedvezően fogadja ezt a tervet. Azt hiszik ugyanis Prágában, hogy Csehszlovákia nehéz iparának súlyával uralkodna a konvencióban. A pénzügyi bizottság angol tagja és a genfi tanácskozássra küldött két angol hivatalos pénzügyi

szakértő a kapott utasítások értelmében szigorúan üzleti szempontból fogja elbírálni a helyzetet. Az osztrák és a magyar állami bank koncordátumát

Angliában kedvezően fogadnák, az utódállamok között főnálló vámsorompók lazítását vagy eltávolítását pedig Angliában egyenesen akut szükségességnek tekintik.

Kívánatos volna, hogy vagy az osztrák kölcsönt garantáló hatalmak, vagy pedig

a Népszövetség maga hívja egybe a szomszéd államok konferenciáját, hogy a gazdasági viszonyok kiépítését egy nagyvonalu, de politikamentes kooperáció alapján megvitassák.

A Daily Telegraph ezekhez a fejtegetésekhez egy osztrák félhivatalos helyzetjelentést közöl, amely szerint a szanálás nem hiúsult meg, mert Ausztria még koránt sem zálogosította el összes vagyonértékét a népszövetségi kölcsön ellenében.

Beran

pörének újrafelvételét kéri Nem kémkedett Magyarország javára

Prágából jelentik: *Beran* volt képviselő ismert kémkedési pörében tudvalevően végig hangoztatta, hogy neki semmi köze nem volt *Schwabe* egyetemi hallgatóhoz, akit bíróság elé állítottak, mert Magyarország érdekében kémkedett. *Beran* ekkor felhívta *Bánóczy* magyar követségi attasét, nyilatkozzék ebben a kérdésben, de *Bánóczy* akkor nem adhatott választ. Most azonban *Bánóczy Riehl* bécsi ügyvéd útján nyilatkozatot tett közzé, amelyben a többi közt ezt mondja:

— A Schwabe-ügynek valóban semmi köze nincs *Beran* pöréhez. Nem igaz, hogy *Beran* nekem ajánlotta volna *Schwabe*-t, sem közvetlenül, sem közvetve nem tette ezt. Nekem *Beran*nal semmiféle összeköttetésem nem volt és nem igaz, amit a lengyel attasé állított, hogy *Beran* küldte hozzám *Schwabe* egyetemi hallgatót. *Beran*hoz sem közvetlenül, sem közvetve soha semmiféle pénzüsszeget nem juttattam.

A továbbiakban *Beran* megcáfolja egy *Pajtás* nevi magyar lányt az állítását, aki 1924 márciusában, tehát *Beran* elítélése után vallomásaiban megerősítette a *Beran* ellen emelt vádat. *Pajtás* kisasszony — mondja *Bánóczy* — Budapesten 100.000 cseh koronát sikkasztott és *Kassára* menekült. Ott abból a célból, hogy kedveskedjen a csehszlovák hatóságoknak és elejét vegye kiadatásának, odaállt tanuak *Beran* ellen.

Beran ügyvédje útján most bejelenté, hogy *Bánóczy* nyilatkozata alapján pörének újrafelvételét fogja kérni.

szabó ügyelmesei 836

A Carlton és Mayfair férfidivatlapok képviselőtét Jugoszlávia területére átvettük. "PAPIRUS" Novisad, Jevrejska ul. 7.

E. SZECSEI PHILATELIA

bélyegkereskedés Subotica főpostánál Legújabb arany Michel 1924-25. albumok minden országban rakáron. Bélyeggyűjtőknek választékot megkeresésre küldök. Megvételre keresek használt jugoszláv bélyegeket.

TINTA

Gyanu!

Fiókomban lettem egy régi papirlapot, melyre valaha izgatottan firkáltam föl egyetlen szót: Gyanu!

Ma este, hogy rendezem irásalmat, forgatom kezemben a jegyzetet, jobbra és balra, nézem az elhamvadt szót, emlékezni próbálok, majd egyszerre szíven üt az emlék, elsápadok.

Most már tudom mit jelent. Elmondom több mint tíz év után, de hosszas késedelmenet indokolja az, hogy előbb képtelen lettem volna visszaidézni, mert annyira foglakoztatott, hogy megbénította kezem, mely formába öntötte volna.

Pár nappal a háboru kitörése után, késődelután a budai hegyek alatt sétáltam egy barátommal. Beszélgettünk egymással a magunk dolgáról, se nem hangosan, se nem halkán, ahogy szoktunk. Ilyen szavakat mondhattunk: szimbolizmus, pragmatizmus, spontán generáció.

Félóra múlva hallom, hogy hátunk mögött ütemes zaj klaffog, egyhangú, hosszantó lármá, mely már régebben fülembe juthatott, de csak ekkor került tudatomba. Hátra fordultam. Egy embert pillantottam meg, ki fekete bőrpapucsban csoszogott utánunk, középkorú, szegényes, nem fővárosi, nem is vidéki, paraszt sem, olyanforma meghatározatlan, bogaras alak, ki akkor került föl szívre.

Nem sokat törődtem vele. Tovább vitatkoztam vele. Tovább vitatkoztam, felelve, hallgatva. De már minden figyelmem az alattomos nesze központosult. Újra hátra tekinttem. Az ember jött, jött. Szólitam barátomnak, ki szintén megállapította, hogy ez az ismeretlen, nem tudom mi okból, csakugyan követ bennünket.

Néhány kísérletet tettünk. Lassítottuk lépteinket. Erre ő is elmaradt. Gyorsabban haladtunk. Erre szinte szaladni kezdett, úgy hogy papucsei tapsikolták az aszfaltot.

Egymásra bámultunk, vontuk a vállunkat. Még nem akartuk megszólítani. Kerülni igyekeztünk a botrányt, főképp a neveltségességét. Nagyon mulatságosak lennénk, ha kiderülne, hogy ez a bácsi véletlenül ép arra tart, amerre mi. Még gyávákknak, vagy bűnösöknek gondolhatna.

Tétovaságunkat azonban észrevelte. Onnan következettünk ezt, hogy aztán sokkal határozottabban kocogott utánunk. Úgy érezhette, hogy az egérfogójába kerültünk.

Kávéházba mentünk, hol vagy egy óráig maradtunk. De mihelyt kijöttünk, a papucs éppúgy kopogott, csattogott a nyomunkban, mint annak előtte. Most már haragra lobbantam. Megálltam. A kísérő is megállt.

En pedig feléje léptem. — Mit akar? — kérdeztem tőle csöndesen, majd hogy nem válaszolt, ráordítottam. Mit akar tőled?

Ő erre sem szólt semmit. Pár lépésnyire állt, fejét lehajtotta, kissé elfordította, talán bizalmasan, talán ravaszul, talán megvetően is, hogy ne lássa szemünket, hogy ne lássuk az ő szemét.

Tanácsaltnul várakoztunk s mint-hogy mást nem tehetünk, elindultunk. A papucs is elindult a sarkunkban.

Már sötétség ereszkedett az izgatott embertömegre, a robogó kocskra. Mi mellékúccákon kanyarogva haza siettünk, anélkül, hogy firtatnánk, miért setfény mögöttünk az az árnyék.

Óthon megvacsoráztunk, nevetve meséltük el kalandjainkat. Tizenegykor lekísértem barátomat, a kíváncsiságtól ösztökélve, vajjon ott van-e még az a hőbortos fráter?

Ott volt a kapu felé lesve ácsorgott a kocsluton, aztán lassan, kissé távolabbról követett minket. Elhatároztuk, hogy szólunk a rendőrnek.

De a hídnál nyoma veszett. Akárhogy kerestük, nem találtuk. Mikor a híd közepére értünk, egy kat-

emelkedett a levegőbe, egy kemény hang kiáltott ránk:

— Megállni!

A hídon örködő katona intett, hogy bujjunk át a vasiven, lépünk elébe.

— Ez az ember — szólt a katona s az idegenre mutatott, ki a futástól még lihegett — azt mondja, hogy önök kétnyelvűek. Azt mondja, hogy önök kétnyelvűek.

Elnevetjük magunkat, az undortól, mely fölélményítette gyomrunkat, a csodálkozástól, mely szájunkra fagyasztotta a szót. Odaadtuk arcképes igazolványunkat.

A katona értelmes ipari munkás lebecsült, ismert nevünket, eimosolyodott, vállatára fogta a vádlót, ki most is lesunytt fejjel, némán meredt maga elé. Később csak azt makogta, hogy olyan kémféle szót hallott.

— Máskor ne igyon annyit — mondta neki a katona, ki utunkra bocsátott bennünket.

Bemocskolva a gyanútól hallagtunk, azon tépelődve, ki lehet ez az ember?

Jobboldali pártokból alakul meg a porosz kormány

A német szociáldemokraták nem lépnek be a kabinetbe

Berlinből jelentik: A szociáldemokrata-párt vezetősége kijelentte, hogy a Barmat-afférban Bauer volt kancelláron kívül a párt egy tagja ellen nincs terhelő adat, úgyhogy további lemondások nem várhatók.

Bauernek súlyos kompromittálását a szociáldemokrata-párt nagyon megérzi és ennek már most is kihatása van a porosz kormányalakításnál. Kétségtelen ugyanis, hogy ha ez az eset közbe nem jön, akkor a szociáldemokrata-párt nélkül nem alakult volna Poroszországban kormány és a centrum is a weimari koalícióhoz csatlakozott volna. Most azonban a centrum azt kívánja, hogy a szociáldemokraták egy bizonyos időre vonuljanak vissza.

A jobbpártok, hir szerint, nem hajlandók olyan kisebbségi kormányt támogatni, amely a centrumból és a demokratákból alakulna. A jobbpártok mindenáron azt akarják, hogy a centrum egyezzen bele egy jobboldali kormányalakításába, mert ellenkező esetben ök

Félművelt lesipuskás? Meghibbant polltilus eszmadia? A közügy örültje? Nyilván az. De ha örült, mért ép bennünket választott ki, mért ép engem?

Nem volt részeg. Ellenkező irányban csapott el, még mindig elégedetlenül. Valami belső láz fűtötte, kifürkészhetetlen mélységeinek háborgása, melyet a rettenetes események bolygattak meg.

A gázláng alatt egy pillanatra láttam az arcát, melyet ma sem felejtettem el. Szürke patkányszemek hunyorogtak belőle, deres borosták fűdték az állát, a félelem ilt rajta s az üdözés, a remegés, hogy megfogják s a vágy, hogy ő fogjon meg valakit. Imbolygó alakja összeolvadt az éjellel. Maga a rém volt ez, a mi korunk réme, a Gyanu!

Még mindig nem tűnt el, még mindig itt kísért közöttünk. Éjszaka, mikor nem is várod, megjelenik eszelős mosolyával emeleti ablakodban, vigyorog, feléd bök hosszú ujjával, ép te feled, lelkedben vájkál, fölturia ártatlan életedet és vádol...

Kosztoldnyi Dezső.

Öngyilkosok klubja Fiumében

Az öngyilkosjelöltek ellen megindult az eljárás

Fiumei jelentés szerint az ottani rendőrség egy klubot feleltett le, amelynek tagjai, többnyire előkelő családok gyermekei, kötelezték magukat, hogy öngyilkosok legyenek. Hetekkel ezelőtt feltűnt, hogy szinte naponta történik egy-egy öngyilkosság a város hatálya körében.

„Meguntam az életemet, nincs benne semmi jó...” írják az öngyilkosok hátrahagyott leveleikben és egyben barátokat is arra buzdítják, hogy mielőbb végezzenek magukkal. Az utóbbi napokban öten váltak meg az életüktől. A tömeges öngyilkosság feltűnt a rendőrségnek, amely, mint-hogy a szülők körében is mozgalom indult meg, erélyes nyomozást indított annak kiderítésére, hogy mi az oka az öngyilkossági járválynak. A nyomozás szenzációs eredményre vezetett. A rendőrség meglepődött, hogy az öngyilkosok valamennyien tagjai voltak egy klubnak, amelyről kiderült, hogy annak tagjai közbe csak azokat vették fel, akik kötelezték magukat arra, hogy megválnak az élettől. A klub alkalmat adott tagjainak arra, hogy megismerjék az életet, kitombolják magukat és megundorodjanak a földi gyönyörűségektől, hogy aztán annál könnyebben elszánják magukat a halálra.

A klubot a rendőrség nyomban bezáratta és megindította a nyomozást a klubalapítók kézrekerítésére.

Elítélték

a horgosi jugoszláv határőr gyilkosát

A szegedi törvényszék két évi börtönre ítélte Martonosi Józsefet

Szegedről jelentik: Az elmúlt november első napjaiban lakodalom volt a Szeged melletti határtól mintegy kétszáz lépésnyire, Szécsi Ferencné tanyáján. A lakodalomra meghívta az asszony testvéreit is, akik Horgoson laktak. A két testvér, Martonosi József és Martonosi János engedély nélkül átszöktek a határon Magyarországra.

Az átszökés sikerült s másnap délutánig, ameddig a lakodalom tartott, ott is tartózkodtak a tanyán. Másnap délután azután öt-hat óra tájban a szürkülletben Martonosiék visszankartak szökni Horgosra. At is jutottak a határon s már mindössze hatvan-hetven lépés választotta el őket a horgosi házuktól, amikor egy jugoszláv vámőr észrevette őket és igazolványt kért Martonosiéktól, majd, amikor a testvérek elmondották, hogy csak nővérükhöz mentek át a lakodalomra, a vámőr felszólította őket, hogy kísérjék őt a községhez.

Amikor a Martonosi-fiúk vonakodtak őt követni, hirtelen ütésre emelte a puskáját. Martonosi József erre elkapta a puskát, visszafelé fordította és úgy fejbeütötte a vámőrt, hogy az nyomban meghalt.

A gyilkosság után visszazökött nővéreinek tanyájába, majd hetek múlva önként jelentkezett a szegedi rendőrségnek. Martonosit azonnal letartóztatták s mivel nincs kölcsönösségi szerződés Jugoszlávia és Magyarország között, nem adták ki, hanem a szegedi törvényszék előtt folytatták le ellene az eljárást.

Ezt az ügyet szombaton tárgyalta a szegedi törvényszék.

A perbeszéd után a törvényszék bűnösnek mondta ki Martonosi Józsefet crös felindulásban elkövetett szándékos emberölés bűntettében és ezért két évi börtönre és öt évi hátrahagyására ítélte.

Katonaszabadítási botrány a román parlamentben

Egy ezredes megadóztatta a falvak lakosságát

Bukarestből jelentik: Ionaitescu képviselő a kamarában kérdést intézett a hadügyminiszterhez, hajlandó-e bemutatni azokat a vizsgálati aktákat, amelyek az ilfovi sorozóhivatal parancsnoka, Protopopescu ezredes, valamint alantásai, Aslan és Nicolau kapitányok által elkövetett visszaélésekre vonatkoznak.

A képviselő elmondotta, hogy a sorozóhivatal vezetője, büntársalval összejárva, az ilfovi hadkiegészítő kerületben valóságilag megadóztatta a falvak lakosságát. Visszaélések történtek a behívásokkal olyképp, hogy egyes ügyes kézműveseket egy-egy másuttól többször is behívtak csak azért, hogy az ezredes magánérdekeit szolgáló munkálatokat elvégezzenek. E behívások hamisított rendelkezésekkel történtek. Tizenegyre gazdag község hadköteleseit igen gyakran hívták be, de sem a tartalékosok, sem a póttartalékosok nem maradtak benn két nappal tovább, az ezredes egyik bizalmasa két napon belül láttaozta a katonakönyveket anélkül, hogy bármiféle katonai szolgálatot teljesítettek volna. Csak azokat tartották benn, akik nem tudták a parancsnok által kért összegeket megfizetni. Súlyos ezredek ellenében katonakönyvet kaptak

katonaszökevények is. A képviselő konkrét eseteket és neveket sorolt fel annak bizonyítására, hogy az ezredes közvetlenül is kapott pénzt ilyen katonakönyvek kiállításáért. Ezek az üzelmek oly nagy mértékben folytak, hogy az ezredes egyik büntársa egyik vendéglő nagytermében kétfős sorokba állította a parasztokat és így inkasszálta be a megváltási árat mindenki személtára. A gyalogságtól a lovassághoz való átliegyezésnek, illetve a háromévi szolgálati idő két évre való leszállításának is nagyösszevű megállapított ára volt.

Ionaitescu megkérdezte a hadügyminisztert, megtalálták-e az ügy aktáit, amelyek egyszer csak eltűntek s ha nem találták meg, minő intézkedéseket tett ezek pótlására. A bűnösöket csupán azzal büntették meg, hogy lemondásra kényszerítették.

Végül azt a kérdést intézte a miniszterelnökhöz, hogyan egyeztethető össze ilyesmi a közéleti erkölcs normálisságtételének a miniszterelnök által annyszor hangoztatott eszméjével.

Ionaitescu képviselő kérdésére nem kapott választ sem a hadügyminisztertől, sem a miniszterelnöktől.

A kém halála

Ausztria-Magyarország legszenzációsabb kémkedési ügye — Hogyan kényszerítették öngyilkosságra Redl ezredesét? — Új leleplezések Kisch Egon Ervin most megjelent könyvéből

A háború kitörése előtt egy esztendővel az egész monarchiát leírhatatlan izgalomban tartotta Redl Alfred vezérkari ezredesnek, a VIII. prágai hadosztály vezérkari főnökének öngyilkossága. Redlről ugyanis kiderült, hogy Oroszország szolgálatában állott és nagyfontosságú katonai titkokat szolgáltatott ki Oroszországnak. Redl Bécsben tartózkodott a közvetlenül azután, mikor a főpostán két Oroszországból érkezett pénzeslevelet vett fel. Letartóztatása után lakásán, a Klomser-szállóban helyezték őrizet alá, ahol Redl az új folyamán öngyilkosságot követett el. Kisch Egon Ervin, az ismert prágai író mostan Berlinben könyvet adott ki erről a nagyszabású kémkedési botrányról. Könyvében katonai és polgári hatóságok jegyzőkönyvei és jelentései alapján szenzációs új részleteket közöl a Redl-féle kémkedési ügyről. A következő igen érdekes fejezet leleplezi, miként kényszerítették Redl öngyilkosságra:

Ejféltájban négy tiszt csöngetett a Klomser-szálló kapuján. A portás a szálloda házi rendjére hivatkozva nem akarja őket felengedni a szobába. A tisztek erélyes fellépése következtében azonban kénytelen meghátrálni. Kopognak az 1. számú szoba ajtaján. Egy halk, rekedt »Szabad!« hallható, mire kinyitják az ajtót. Redl ezredes hiányosan felöltözködve az asztalnál ült és irt. Ingadozva, halálsápadt arccal felemelkedik.

— Tudom, hogy az urak miért jöttek, — mondja vontatottan. — Eljártam életemet és éppen most írom bucsuleveleimet.

Az asztalon Redl ezredes egy levele fekszik, amelyet fivérének írt és egy megkezdett levél Giesl generálisnak, a prágai hadosztály parancsnokának címezve. A mosdón egy zsebkés és egy kicsiny madzag fekszik. Egy törölköző és egy zsineg, mondotta egy héttel később Georgi honvédelmi miniszter a Reichsrathban, ahol a hadvezetőséget avval gyanúsították, hogy Redlnek megparancsolta az öngyilkosságot.

A bizottság megkérdi Redl, vannak-e cinkosai?

— Nincsenek cinkosaim! — feleli.

Arra a kérdésre, hogy milyen arányú volt kémkedése és mióta üzi ezt, azt felelte, hogy erre vonatkozólag az akták Prágában, a hadtestparancsnokság épületében levő lakásán található. A bizottság evvel megelégszik. Mielőtt azonban elhagyja a szobát, az egyik megkérdezi:

— Van-e tölténye, Redl ur?

Redl ezredes: Nem.

A bizottság tagja: Meg van engedve, hogy Ön töltényt kérhet, Redl ur!

Redl akadozva: Kérek... alázatosan... egy... revolvert.

A bizottság tagjai közül senki sem sincs revolver. Azt mondják neki, hogy majd megkapja. A bizottság egyik tagja hazautazik browningsáért, hogy elhozza »Redl urnak«.

Azután a négy magasrangú tiszt a Herrengasse és Bankgasse sarkán várakozik, hogy az áruló ne menekülhessen a halál elől. Az 1. számú szoba ablakát nem láthatják, mivel ez az udvarra nyílik. Felváltják egymást, hogy a kávéházban feketézhessenek. Azután becsukják a Zentralkávéházat. Órák telnek-múlnak. Semmi, semmi látni, semmi izgalom, semmi lövés, ami elárulná, hogy a kémdráma befejeződött. A bizottság tagjai felváltva hazautaznak, hogy polgári ruhába öltözködjének, mivel négy fel- és alájárkáló törzstiszt a csendes Herrengasseban meglehetősen feltűnést kelt máris. További órák múlnak. Semmi. Utóvégre mégsem lehet felmen-

ni az ezredeshez és azt mondani: »Sieszen, haza akarunk menni aludni«.

— Hány óra?

— Jelentem alálassan öt óra.

Korán fel kell hívni a vezérkar főnökét és jelenteni kell az affér »befejezését«. Két tisztnek az első gyorsan, negyedétkor Prágába kell utazni a házkutatás végrehajtására. Telefonon, oda-rendelik tehát az államrendőrség egyik detektívjét és annak részletes utasításokat adnak, miként állapítsa meg, mi történt Redl ezredessel? Ha halva találja, úgy ne árulja ezt el a szállodában, nehogy elterjedjen az a feltűnő tény, hogy a tetemet egy rendőr-ügynök fedezte fel. A detektív egy sebtében megírott cédulával, amely Redl ezredes meghívását tartalmazta, becsöngetett a szállodába és azt mondotta, hogy az ezredes rendelte oda reggel fél hatra. A portás az ál-küldöncöt beengedte. Ez két perc múlva visszatért és jelentette a tiszteknek:

— Az ajtó nyitva volt, tehát beléptem. Az ezredes ur a kanapé mellett fekszik — holtan.

Választás előtt megsemmisített jelölés

A Radics-párt urnáját nem állítják fel a felsőbánáti kerületben

A kikindai törvényszék szombaton táviratilag értesítette a becskerekai főispáni hivatalt, hogy a Radics-párt elfogadott jelölését megsemmisítette s a Radics-párti urnát nem lehet felállítani.

A távirati rendelkezés az utolsó órában érkezett. Szombaton már a választási elnökök átvették az urnák kulcsait s felügyeltek az elhelyezésnél.

A Radics-párt urnája a becskerekai kerületben a hetedik volt s mint-hogy ez az urna nincs felállítva, az utána következő urnák felállítása körül a legnagyobb zavar van. A felsőbánáti kerületben elfogadott tizenegy urna helyett a vasárnapi választáson csak tíz urna van.

Az utólag megsemmisített Radics-párti urna vezetője, Kovacevics Dragutin szombaton éjjel táviratot küldött a Radics-párti szervezetek elnökeihez, hogy a választók az *elöljáró listára szavazzanak*.

Ezzel a törzstisztek uccai szolgálata véget ért. Alnéven felhívták a szállodát, hogy a holttestet még virradat előtt megtalálják és az ezredes a telefonhoz kéresek. Az apparátusnál azonban nem várakoztak tovább. Néhány perc múlva a Klomser-szálló portása már értesítette a rendőrséget az öngyilkosságról. Redl tükrök előtt állva szájába lött és a lövedék a szápadlason keresztül az agyba hatott. A divány mellett rogyott össze halva, kezében a browningsgal. Az íróasztalon két lezárt levél feküdt, az egyik fivérének, a másik Giesl von Gieslingen bárónak, a prágai hadtestparancsnoknak címezve. Ezeket kívül még egy cédula cím nélkül: »Könnyművészet és szenvedély pusztítottak el. Imádkozzatok érettem. Bűnömöt halálommal bünhődöm Alfred«.

E hanyagul odavetett sorok után még egy utóirat: »Háromnegyedkettő van. Mostan meghalok. Kérem, ne boncolják fel tetemeimet. Imádkozzanak érettem«.

Igy fejeződött be az utolsó évtizedek legnagyobb szabású kémkedési ügye.

A törvényszék az urna megsemmisítésére vonatkozó határozatát arra alapítja, hogy a Radics-párt ajánló listáján nincs meg a kellő számú aláírás. Néhány nappal ez előtt ugyanis megjelent a becskerekai szolgabírósnál 36 bánátskidespotovác-i választó, akik *önként* jegyzőkönyvbe foglaltatták, hogy ők nem írták alá a Radics-párti ajánlást s a nevüket ráhamisították a listára. Minthogy a Radics-párt listáját mindössze 101 választó írta alá, a kikindai törvényszék felhívta a lista benyújtóit, hogy a hiányt pótolják. Minthogy az nem történt meg, a törvényszék megsemmisítette a listát.

Ez az első eset, hogy a választás előtt való napon kell egy jelölőlistát megsemmisíteni. A törvényszék végzése ellen a választási törvény értelmében felebbezéssel lehetne élni a táblához, erre azonban már nincs idő.

Barmat a német kormány ügynöke volt

Heilmann szocialista képviselő leleplezései a parlamenti vizsgálóbizottság előtt

Berlinből jelentik: A Barmat-botrány tárgyalása a parlamenti vizsgálóbizottság előtt egyik szenzációt hozza a másik után. A tanuvallomások arra vonatkozólag igyekeztek bizonyítékot szolgáltatni, hogy a Barmat-fivérek és a szociáldemokrata párt között erősen anyagi jellegű kapcsolatok voltak. Különösen Klinghammer rendőrbiztos vallomása hozott ez irányú súlyos, de még nem bizonyított vádakot. Klinghammer a *ki-viteli engedélyek hamisítása* ügyében nyomozva jutott először érintkezésbe a Barmat-családdal. Mikor színházukban megjelent és házkutatást óhajtott tartani, a cég egyik alkalmazottja a telefonhoz rohant, *felhívta a Vorwärts szociáldemokrata lap szerkesztőségét és Heilmann képviselőt kérte a telefonhoz*. Klinghammer hallotta, hogy az alkalmazott izgatottan beleordított a telefonba:

— Jöjjen gyorsan, vegyen autót, nálunk van a rendőrség.

Alig telt el néhány perc, már ott volt Heilmann. Mihelyt megérkezett, erélyes és durva modorban megakadályozta a kutatást. Majd Falk miniszteriumi igazgató segítségével ő és Kuttner képviselő az egész eljárást holt vágányra terelték. Ezzel a nyomozással kapcsolatban állítólag több ízben is megállapíthatta Klinghammer, hogy a Barmat-fivérek a szociáldemokrata-pártnak és különösen a párt minisztereinek nagy

szolgálatokat tettek és ennek ellenében különböző előnyöket élveztek.

Kuttner és Heilmann képviselők több ízben félbeszakították Klinghammer vallomását és a tárgyalás mind viharosabb lett. Heilmann képviselő erélyesen megtámadta a tárgyalás folyamán a rendőrbiztos azért, hogy megszegte a *hivatali titoktartást*, a Barmattal való levelezését egyrészt egy hivatalnokülésem mutatta be, másrészt a jobboldali sajtó rendelkezésére bocsátotta. Klinghammer ezt nem is tudta tagadni és csak azzal védekezett, hogy Falk miniszteriumi igazgató lehetetlenné tette országos érdek volt.

Heilmann képviselő tett ezután nagyon érdekes nyilatkozatot. Ebben a nyilatkozatában meglepő őszinteséggel tárja fel a szociáldemokrata képviselő azokat a kapcsolatokat, amelyek Barmatot pártjával összekötötték. Eszerint Barmat szociáldemokrata üjságokat anyagi támogatásban részesített.

Óriási feltűnést keltett Heilmann vallomásának az a része, melyben azt állította, hogy Barmat még a *legutóbbi időben is külpolitikai fontos szerepet töltött be*. Ugy lehetne mondani, hogy a kormány *commis voyageurje-ként szerepelt*. Nemcsak Wells, a szociáldemokrata párt elnöke küldte őt tárgyalások végett 1924. év folyamán Macdonald angol miniszterelnökhöz, hanem Höfle miniszter megbízásából is tárgyalt Lon-

donban hivatalos körökkel a Németország és Anglia közötti postai elszámolások rendszerének megváltoztatása érdekében. Ezeknek a tárgyalásoknak egy részét siker kísérte.

Természetes, hogy Barmat, aki izig- vérig kereskedőember volt, az ilyen megbízásokat nem csupán hiúságból és szereplési vágyból vállalta, hanem első sorban üzleti érdekeit tartotta szem előtt. Így például az említett tárgyalások folyamán azt óhajtotta elérni, hogy az *angol-német postai forgalom leszámlálásával a Barmat-csoporthoz tartozó Mercur Bankot bízzák meg*. Az angol megbízottak hozzá is járultak Barmat javaslatához, de Höfle postaügyi miniszter elutasító álláspontra helyezkedett.

Mindenütt óriási érdeklődéssel várják a folytatódó tárgyalást, amely végre talán teljesen meg fogja világítani az egész ügyet.

Froreich Ernő megőrült

Tébolydába szállítják Egyedi Arthur gyilkosát

Budapestről jelentik: A soproni törvényszék vizsgálóbírója — mint annak idején a Bácsmegyei Napló is közölte — elrendelte dr. Froreich Ernő elmeállapotának megfigyelését, mert az utóbbi időben az elmebaj jelei mutatkoztak Egyedi Arthur gyilkosán. Amíg eleinte közömbösen viselkedett és ügyet sem látszott vetni tetteire, később mind izgatottabbá vált. Epileptikus rohamok lepték meg és eközben *cellája vaságyán véresre törte magát*. Két soproni orvos tíz napja figyeli Froreichot.

Közben Froreich állapota még inkább rosszabbodik. Eje elhagyja, úgy, hogy támoanyagva jár. Amikor sétára viszik vagy az orvosok elébe, két fogházörnek kell jobbról-balról támogatnia, hogy el ne essen. A nap nagy részét most már ágyban tölti. Ejszakánként *rendkívül heves rohamaik vannak*. Ezek a rohamok gyakran négy-öt óráig tartanak, ilyenkor Froreich vadul dobálja magát. Nehogy kárt tehessen magában, fogházöröket rendeltet mellője. *Három-négy embernek kell lefognia*, hogy az önkívületben lévő ember ne árthasson magának. A rohamok végén a szerencsétlen háleruhája csurom viz.

Az orvosi vizsgálat még három hétig tart el. Március elején fogják az orvosok benyújtani vizsgálatuk eredményéről szóló jelentésüket. Kétségtelennek tartják, hogy megállapítják Froreich ön- és közveszélyes voltát és zárt intézetben való elhelyezését indítványozzák. Ebben az esetben az egyedi gyilkos egyelőre elkerüli a földi igazságszolgáltatás előtt való felelősségrevonást és a lipótmezei állami elmeegógyintézetben fogja további életét leélni.

Botrány

a román kamarában

Bukarestből jelentik: A dési választás körül felmerült viták ujult erővel robbantak ki a román parlamentben, ahol Vajda tisztázni akarta, miért vett fel pénzt miniszterelnöksége idején az internacionálisnak hirdett Marmorosch Banktól. Elmondotta, hogy Párisba kellett utaznia a békeszerződés aláírására Románia képviselőtében, de az államkincstárban csak 300.000 frank volt, amit viszont a Párisban tanuló diákoknak kellett elküldeni. Hiába fordult pénzért a Banca Nazionale-hoz, mire Blanck Mórictól kért és kapott 100.000 frankot. Mikorára azonban utnak indultak, már csak 20.000 frank maradt ebből a pénzből. Elmondotta még ezután Vajda, hogy amikor Blanck Móric bankja igazgatósági tagságát hosszabb tanácskozás után elfogadta és megjelent az igazgatóságban, ott találta V. Filipescut, Duca külügyminisztert, Constantinescu földmívelésügyi minisztert és Bratianu sógorát. Clucat is.

Börtönre ítélték

Cook kapitányt a híres sarkutazót

Nagy feltűnést kellett nemrégiben az az óriási botrány, amely az amerikai, ugyevezett Teaskanna-völgyben levő petróleumforrások kihasználása dolgában támadt s amelybe az Unió legelőkelőbb hivatalnokai, politikusai, bankárai és kereskedői is belekeveredtek. A nagy petróleumpanamának részese Cook kapitány is, az egykor oly sokat emlegetett sarkutazó, aki most vádlottként került a bíróság elé. Harminc millió dollár elikkasztásával vádolták és a bíróság el is ítélte tízennégy évi börtönre. Cook kapitány, aki 1907-ben költött ki az északamerikai parton, két év múlva tért vissza azzal, hogy elérte az északi sarkot. Világszerte szétrepült a hír, világszerte ünnepezték a tudományos társaságok az utóbbi évszázadok felfedező utazásainak legnagyobb hőst. Dícsősége azonban nem tartott sokáig.

Több sarkutazó, köztük Peary, aki már tíz expedíciót vezetett Észak-jégvilágába és 1909. április 9-én szintén eljutott a rejtelmes Pólusra, vizsgálat alá vette Cook jelentéseit. S a vizsgálat eredménye az volt, hogy Cook adatai éppen a legfontosabb pontokban eltérnek a tudomány adatai felfedezéseitől. A sarkutazót egy tudományos egyesület színe elé idézték, ahol valóságos keresztkérdések tüze alá fogták és e kihallgatás lesújtó eredménnyel járt a tudomány hőseire nézve, mivel kiderült, hogy a vállalkozó szellemű, élénk fantáziájú amerikai hajós vakmerő szelámos. Makacsul ragaszkodott ugyan hozzá tovább is, hogy tényleg ott járt a jégvilág legmagasabb pontján, de nem talált többé hiteire. És azután le is tűnt a nyilvánosság színpadáról, míg most újra beszéltet magáról — olyan módon, ami éppen nem válik dícsőségre.

Jugoszláv tamburások a párisi amerikai bárban

A jenkik a kólóra is tudnak simmit táncolni

Páris, január 31.

A Bácsmegyei Napló kiküldött tudósítójától.

A sok ellenszenves kis párisi lebut között talán a legkedvesebb a »Jockey bár«, amelyről a cégtáblája azt hirdeti, hogy az amerikaiak kedvence találkozóhelye. Ez igaz is. Az alacsony, szűk oduban agyonzsufolva szoronganak az amerikaiak, akik eljöttek a nehéz dollárjukkal, hogy tanulmányozzák Páris. És itt a Tuillériák kertje helyett a Montmartre-ra, a Louvre helyett pedig a »Jockey bár«-ba járnak studiumot végezni. Első látszatra rémes kis putik ez az amerikai bár. Nem nagyobb, mint egy jókora polgári szoba, ennek is a felét a hatalmas bárpult foglalja el. A vendégek két hosszú asztal mellett ülnek természetesen idegenek is jóvalisan egymás mellett. Angol és francia feliratu kétérielmű plakátok díszítik a festetlen falakat. A szoba közepén háromnégy négyszögletes szabad tér: ez a parkett, itt táncolnak olyan tömött, hogy nem lehet a párokat megkülönböztetni egymástól. Talán a táncosok maguk sem tudják, hogy ki a táncosnőjük.

A bárpult mellett egy széken hatalmas, förtelmes néger áll. Üzletvezető. Ő vezeti és vezényli a jókedvet, ordít mint egy sakál és a tánc végeztével bukfeneket vet. Ettől állítólag jobb kedvre hangolódnak az amerikaiak. A négernek még egy fontos szerepe van: minden tánc után fellecsolatja a poros padlót. Szódavízrel, mert így mulatságosabb. Utána tányéroz.

Kis emelvényen két tamburás ül. Ők szolgáltatják a zenét. Rendszerint az ismertebb bécsi és párisi bárnótákat játszó. Kálmán és Lehár melódiái gyakran csilingelnek ki az ócska tamburák-ból. Mikor befejezik a nótát, az amerikaiak üvölteneik és ütöik az asztal.

— Hu-hu-hu!

Ez a huhogás azt jelenti, hogy a tamburások ujjazzanak. És ujjazznak. Egyszer, kétszer, hatszor. Mikor végre is a dollár urai egy kis időt engednek nekik, abbahagyják a játékot, letörölik izmukat homlokukat és csendesen egymás között diskurálnak. Odafigyelők: szerb szavak ütöik meg a füleket.

— Maguk jugoszlávok?

— Qui monsieur, dalmáciaiak vagyunk.

Most tűnik fel, hogy a sok nemzetközi dal között egy kólót is játszottak. Az amerikaiak persze erre is vígan ropják a simnyit.

Az öregebb kezd beszélni Vélies Stefan.

— Én már három éve itt vagyok, már adót is fizetek. Tetszik látni jól beszélnek már franciául. A társam csak tavaly jött ki. Én küldtem neki 400 frank

Nemzetgyalázásért elítélték a „Világ“ főszerkesztőjét

Van-e numerus clausus Magyarországon és szabadon járnak-e az ellenforradalmi gyilkosok? — Feleki Géza előadása a hadüzenet kulisszatitkairól

Budapestről jelentik: A büntetőbíróvá vádolták a hadüzenet titkos adatait. Ezeket a dokumentumokat a legközelebbi napokban, mondották, a világ nyilvánossága elé hozzák. Azóta több, mint tíz esztendő telt el és a dokumentumok nem kerültek senki elé. Ismeretes, hogy Magyarországot, mint a volt monarchia konstitutív elemét, szintén vádolják a háború felidézésével: A hadüzenet után Edward Grey akkori angol külügyminiszter azt a prozopiciót tette, hogy

utiköltséget, most örül ő is hogy itt van. Hazaküld a feleségének 500 frankot havonta. Azért hozattam ki kérem, mert jól tamburázik és hadd legyen itt egy földi.

— Maga mindig itt volt a bárban?

— Nem kérem, a tavaly olasz énekes voltam.

— Olasz?

— Igen, olasz. Jól tudok olaszul. Határmenti gyerek vagyok.

Aztán lemondóan tette hozzá:

— Nem jó olasz énekesnek lenni! Azért lettem ismét tamburás... Itt szépen keresek...

Egy nyurga amerikai fiu türelmetlenül verte az asztalt, a határmenti gyerek boosánatot kérve abbahagyta az interjút és az egykori olasz énekeshez méltó hangon énekelte a szerb tamburást, a bécsi dalt, francia földön az amerikaiaknak. (s. a.)

— 1914 július 28-án Magyarországon nem volt numerus clausus. Most szabadon járnak és ünnepeztetik magukat a többszörös gyilkosok.

Emiatt a két mondat miatt a magyar nemzet és magyar állam megbecsülése elleni vétség címén emelt vádat az ügyészség Feleki ellen.

A vádlott arra a kérdésre, hogy bünnösnek érzi-e magát, kétórás beszéddel válaszolt:

— Ha bűn gyászba borulni Magyarországot romlásáért — mondotta — akkor bűnös vagyok és ha bűn síteni 9,600,000 özvegy és árva nyomorult sorsán, akkor bűnös vagyok. Nekem itt tulajdonképpen az ellen a vád ellen kell védekezniem, amit ugyan nem hangoztat a vádirat, csupán a fajvédő sajtó vetett fel, nevezetesen, hogy cikkemben a magyar népre akartam volna háritani a felelősséget a háborúért. Ennek éppen az ellenkezője igaz. Intencióm az volt, hogy teljes mértékben elhárítsam a háború felelősségét a magyar nemzetről. 1919-ben az osztrák kormány kiadta a hadüzenet titkos adatait. Ezek szerint báró Wiesner a külügyminisztérium sajtóosztályának főnökét leküldték Sarajevóba, annak a kipuhatolására, hogy a szerb kormánynak volt-e valami része Ferenc Ferdinánd meggyilkolásában? Báró Wiesner jelentése úgy szólt, hogy a szerb kormánynak semmi-féle része nem volt, nem is lehetett a gyilkosságban. A szerb kormány maga fogadta a gyilkosság hírére a legnagyobb megdöbbenéssel, nem éppen szentimentalizmusból, de azért, mert súlyos károkat látott ebben a szerb politikára. Keresztülhuzva látta sok minden tervét. Ez a jelentés bejárta az összes világlapokat is.

Ennek ellenére leküldték az ultimátumot azzal, hogy az osztrák-magyar külügyminisztériumnak kétségtelen dokumentumai vannak arra, hogy a merénylet megszervezésében és keresztülvitelében a szerb kormány részes.

az osztrák-magyar hadsereg szállja meg Beogradot és a megszállás után vigye az egész ügyet európai konferencia elé.

Edward Grey ajánlatára az volt a bécsi külügyminisztérium válasza, hogy ez törbevités akar lenni.

Feleki ezután elmondotta, hogy a magyar politikusokat, Berchtold gróf külügyminisztert, sőt magát II. Vilmos császárt is

félrevezette a bécsi külügyminisztérium egyik kikkje, amely mindenáron háborút akart és amely elsősorban felelős a háborúért.

— Humán francia követ mondja el, — folytatta Feleki — miszerint maga Berchtold jelentette ki, hogy félrevezetőjével soha életében nem fog kezni.

Ez az ur ma Magyarországot külpolitikájának egyik legexponáltabb helyén áll.

Ilyesmi miatt esztendőök óta ráukháritják a felelősséget, mert hiszen látják kívülről, hogy Magyarországon minő bánásmódban részesülnek az ilyen urak.

Részletesen bizonyította ezután Feleki, hogy nem Magyarországot terheli a felelősség azért sem, hogy a háború olyan sokáig elhúzódott. Ezután rátért az inkriminált állításokra.

— Azt, hogy Magyarországon ma numerus clausus van, — mondotta — talán még az ügyész ur sem fogja letagadni. Ha mégis letagadná, tessék elővenni a numerus clausus törvényt, amelynek indokolásából az is kitűnik, hogy 1914-ben még nem volt ilyen törvényünk. Ezzel az állítással tehát nem mondottam valótlanosságot. Marad az, hogy

azt állítottam, hogy sokszoros gyilkosok szabadon járnak, azonban ezt sem kell talán bizonyítani, hiszen naponta ünneplik őket.

A csendőrfelügyelőség ügyésze 1921—44—234. számú határozatában megállapítja, hogy

Kecskeméten hatvannégy embert gyilkoltatott meg, nem lassu halálra kínoztatott Hójjas Iván, akit

mult héten is megéjlenezték az ötödök nagygyűlésén.

Héjjast, ahová utazik, városi díszhíntő várja, a hatóságok ünneplik. Egy plakátjával megbuktatta annakidején Simonyi-Semadam miniszterelnököt. Én tudom, hogy végtelen távolság van a Héjjas-gyilkosok és a magyar közvélemény között. Ezek a bűnös cselekmények úgy gondolom mély megdöbbenéssel töltik el a nagyságos elnök urat és a törvényszéket, valamint az ügyészséget is.

A bizonyítás kiegészítésének kérdésében Feleki védője, dr. Bródy Ernő szólt fel.

— Miután annak a bűncselekménynek, — mondotta — amelyet az ügyészség inkriminál, a legfőbb kritériuma valótlanosság, az ügyészségnek kell okvetlenül feisorsolnia mindazokat a valótlanosságokat, amelyek a cikkben foglaltak. Ebben az ügyben elvi álláspontot foglal el a kuria egységi határozatára hivatkozva, hogy a bíróság szólítsa fel az ügyészséget bizonyítékainak előterjesztésére.

Miskolczy Ágost dr. ügyész így válaszolt:

— Nekem bizonyítékom a cikk, amelyet Feleki Géza megírt, mert azok, amiket Feleki irt, köztudomás szerint mind valótlanosságok.

Schadt elnök ezután befejezettnek jelentette ki a bizonyítási eljárást.

Az ügyészi vádbeszédre került ezután a sor. Az ügyész nemzetgyalázásnak minősítette a cikkíró azon állítását, hogy Magyarországon a gyilkosok szabadon járnak...

— Igaz-e vagy nem, erre válaszoljon ügyész ur, — szölt közbe izgatottságtól remegő hangon Feleki.

— Ez nem igaz, — kiált vissza Miskolczy. — Az ön cikkének az a tendenciája, hogy a magyar hatóságok közönséget vállalnak a gyilkosokkal. A külföld azt mondja, ha ilyen cikket lát: Hát nincs abban az országban rendőr, ügyész? És ha megtudják, hogy van, akkor azt hiszik, hogy az ügyész bűntársa a gyilkosoknak.

— Ez igazán szép öntől, — felelte Feleki.

Dr. Bródy Ernő tartotta meg ezután vádbeszédét:

— Az ügyész ur beismerte, hogy itt többszörös gyilkosok szabadon járnak és ünnepeztetik magukat. Miután ezt beismerte, megdölt az az alap, amelyen a vád épült, ezért kérek felmentést.

Feleki Géza az utolsó szó jogán válaszolt az ügyésznek:

— Az ügyész ur szememre hányja, hogy én mindig a mitban turkállok. Kijelentem, hogy ha a gyilkosok szabadonjárását megszüntetik, akkor az én lapom, de azt hiszem a többi lap is, egy sort sem fog írni erről. De

tiltakozom az ügyész ur ama rész állítása ellen, amellyel a magyar lelket teszi vád tárgyává, a magyar nép lelkére ruhazza rá a gyilkosságokat.

A magyar néplelek nem gyilkolt. Gyilkolt Lederer Gusztáv.

E szavaknál az elnök félbeszakította Felekit és itélethozatalra vonult vissza. A törvényszék itéletében

bűnnösnek mondotta ki Felekit sajtó útján elkövetett, a magyar állam és a magyar nemzet megbecsülése elleni vétségben és ezért 3 napi fogházra és 4 millió korona pénzbüntetésre ítélte.

A hivatalvesztést és politikai jogok gyakorlásának felfüggesztését a bíróság mellőzte.

Az ítélet rövid indokolásában kifejtette a törvényszék, hogy bűnnösnek kellett kimondani Feleki Gézát, mert a törvényszék úgy látja, hogy amikor cikkében azt állította, hogy a gyilkosok szabadon járnak és ünnepeztetik magukat, igaztalanul általánosított és úgy tüntette fel Magyarországot, mintha ott jogrend nem volna.

Az ügyész súlyosbításért felebbezett. Feleki Géza védője, Bródy Ernő dr. felebbezett a bűnösség kimondása miatt.

HIREK

•••
Tin

Beogradból jelentik: A rendőrség letartóztatta Ujevics Augustin költőt, aki az elmúlt éjeli közszend-háborítást követett el. Ujevics, a rendőrség véleménye szerint cselekedeteit beszámíthatatlan állapotban követi el, ezért elrendelték elmeállapota megvizsgálását.

Ó, du lieber Augustin, kinek megjelenése a beogradi kávéházakban és le-bujabb helyeken ilyen boldog, elmúlt melódiákat idézett volna az emberek fülébe akkor is, ha polgári neve, a maga kivételes ritkaságában nem emlékeztetne oly közelről a békés, bárgyu audalításra — hát senki sem kerülheti el a sorsát? Augustin Ujevics, a költő, akit röviden Tin-nek neveznek barátai, testvérei, rajongói, gúnyolói, megérdemelte, hogy a közbiztonság zord közegei érdeklődjenek végre gimnelli állapotára iránt s hogy megvizsgálják, tisztázzák az elhelyezkedését ebben a konzolidált, békés világban. Ő az az egyén, akit a háboru befejezése óta ott láthatni reggeltől napestig a Moszkva-kávéház valamely kuckójában, egy halom könyv között, pécsetektől, foltoktól, lyukaktól meghatározhatatlan színű ruhában, amint sárga Krisztus-szakállából, érzékeny, fehér ujjával megfoghatatlan álmok fonalait gombolyítja le naphosszat, hogy azután estétől reggelig egy-egy füstös, lármás, jazzbandus mulató mélyén üsse fel örök örömhelyét, a holddoggás szigetén strázsáját. Ez évek alatt senki sem látta őt alvásra térni és senki sem látta — enni, Tin mindig koplalt és mindig mosolygott, Tin a csoda volt, a megfelfelfeltetés. Tin ruhája még az utolsó békehónapokból származik, amikor egy zengő szépségekkel, furcsa ritmusokkal bélelt könyvre árán vehette és félikabátja is csak azért nincs, mert akkoriban nyár volt. Az egész Tin a béke ittfelített reflex-élete, ő az utolsó bohém.

— En egy ir szabadságharcos vagyok — mondotta 1919-ben, ő hagyjatok, irül beszélek. És irül beszélt, mert senki sem értette, de tudták, hogy vacsorája az éhségstrájkoló dublini polgármester ételapjához igazodik.

— En hindu vagyok — szöjt másfél év múlva. Szurkáljátok a testemet, ti vad civilizáltak, honnan Kelet fenséges lelke szunnyad.

S volt ő már doni muzsik és volt már rífi és kabil, volt egyiptomi felkelő és volt eizászi telénhajcsár. Könnyen viselte szerepeit, csóddalatosképpen minden harca fényesen sikerült, az ő álmai nem ismertek nehézségeket, távol-ságokat, akadályokat. De nem tudta, hogy milyen városban él. Nem ismerte a pénzt. Adót nem fizetett. Állampolgárságával nem volt tisztában s nem is tudta felfogni, mire jó mindez. Nagyon haragudott arra, aki kifizette helyette a felétjét. A rendőrökön mindig keresztülnezt.

— En vagyok Rin-Tin-Tin, az ember-lekü farkaskutya — mondotta volna, ha háborítatlanul megérte volna a romantikus mozifilm megérkezését.

A múlt hónapban egy író-barátja erőszakkal felöltöztette: meleg, bundás télikabátot adott rá. Tin derűs, kék szemű két napig haragos színekkel játszott. De harmadnapra elmúlt a veszély: egy kávéházi kabátolvaj ellopja a bundáját. Milyen szerencse — sóhajtott megkönynyebőlten és lelke sátrában felragyogtak a régi csillagok.

Néha verset ír. Misztikus üzenetek, távoli bolygó ismeretlen nyelvén. Csak a nirvánát érzi, aki olvassa. Nem a mi fülünknek való száj ő... — mondják polgártársai.

És Tin-től az elmúlt éjeli valaki a Bumsz-kávéházban (Bumsz!) megkérdezte, hogy melyik pártfog szavazni. Melyik választás van. Tin nem felelt.

illetve felett, de szavai reprodukálhatatlan közszendháborítást képeztek. Így mondja a rendőri jelentés s most megvizsgálják az elmeállapotát. Bumsz. Milyen jogcímen? Irek és hinduk, rífiék és kabilok, tiltakozatok; tiltakozunk.

— Flór —

— A jugoszláviai püspöki kar és a papok politizálása. A kormány — mint jelentették — lépéseket tett a Vatikánál a jugoszláviai katolikus egyháznak a pártpolitikai harcokban való részvétele ellen. A Szentszék diplomáciai uton közölte a kormányval, hogy elítéli a papok politizálását. Ezzel a kérdéssel kapcsolatban — mint Zagreből jelentik — a jugoszláviai püspöki kar legközelebb Zagrebben konferenciát fog tartani, amelyben megszövegezi a püspöki kar álláspontját az egyházi funkcionáriusok politizálása ügyében. A konferencia erről memorandumot fog intézni a Szentszékhez.

— A választási főbizottság elnöke Suboticán. Putnik Száva dr., a noviszadi semmitűszék másod-elnöke, szombaton délelben Suboticára érkezett.

— A noviszadi ítélőtábla sem fogadta el a Radics-párti listákat. A szubotici törvényszék választási tanácsa január 15-én hozott végzésével megtagadta a Radics-párti lista igazolását. A Radics-párt vezetősége a szubotici törvényszék határozata ellen felfolyamodással élt a noviszadi ítélőtáblához, amely február 6-án foglalkozott a felfolyamodással és azt elutasította. A tábla kimondja az indokolásban, hogy erre az esetre nem alkalmazható a polgári perrendtartás 548-ik szakasza, amelyre a felfolyamodók hivatkoztak, mert itt közjogi kérdésről van szó és így nem is volt helye a felfolyamodásnak.

— Kinevezések. Szentáról jelentik: A közoktatásügyi miniszterium Dénity Milos basahidi tanítót Horogóra, Thurzó György csókal tanítót Molra, Kovács Antal temerini tanítót Molra nevezte ki.

— Vasárnap délelőtt nem lesz villanyáram. A szubotici villanytelep közli, hogy a gépek javítása miatt vasárnap, február 8-án reggel 7 órától déli 12 óráig szünetel a villanyáram-szolgáltatás.

— A kölni zóna kiürítését bizonytalan időre elhalasztják. Rómából jelentik: A Tribuna berlini tudósítója közli, hogy a németországi katonai ellenőrző bizottság jelentése, amelyet február 13-án küldenek el Párisba, Németországra nézve igen kedvezőtlen lesz. A jelentés olyan megállapításokat tartalmaz, amelyek folytán az antant indítatva érezheti magát arra, hogy a kölni zóna kiürítését bizonytalan időre elhalassza.

— Litvánia fegyvert rendelt Olaszországban. Rómából jelentik: A nápolyi kikötőben elfogtak egy vasutszállítmányt, amely ötvenezer fegyvert és nyolc millió töltényhüvelyt tartalmazott. Hosszas nyomozás után kiderítették, hogy a fegyverküldeményt egy olasz évár adta fel a litván kormány részére, amely mintegy tíz millió líra értékű fegyvert és löszert rendelt. A hatóságok ezután a fegyverek hajóra szállítását megengedték.

— Egerben szombaton újabb földlökést éreztek. A multheti föld-rengés utórezgéseit még mindig nem szüntek meg. Ma délelőtt háromnegyed 11-kor ismét gyenge földlökés volt érezhető, amely a lakosság körében nem csekély izgalmat keltett.

— Srskics miniszter a szarajevói zsidóság gyűlésén. Szarajevóból jelentik: Srskics törvényegyszerítő miniszter a szarajevói zsidóság gyűlésén beszédet tartott, amelyben felszólította a zsidókat, hogy saját érdeklükben szavazzanak a radikális-pártra. A miniszter megígérte, hogy a kormány támogatni fogja őket a tervezett új zsinagóga felépítésében.

— Új szer a malária ellen. Beogradból jelentik: Az orvosegyesület legutóbbi ülésén dr. Kovjanics Rankó orvos beszámolt a délszerbiai malária elleni küzdelem során folytatott kísérleteiről és a betegség megszüntetésére alkalmas, általa felfedezett új szerrel. Kovjanics megfigyelte, hogy a vének sával való feltétele alkalmas a malária-bacillusok elpusztítására. Ezért rendszeresen sósavat juttatott a beteg vérbe, kinin nélkül és a mocsárlázat 12—14 nap alatt, a tropikus maláriát valamivel hosszabb idő alatt sikeresen gyógyította. Sok esetben alkalmasnak mutatkozott a sósavnak kininnel való kombinálása. A sósavnak a kininnel szemben az az előnye, hogy feltétlenül megsemmisíti a malária kifejlett bacillusát a betegség krónikus állapotában.

— Begyeesen a csendőrség letartóztatta a Pribicevics-párti vezetőket. Noviszadról jelentik: A begyesi csendőrség a radikális-párt feljelentésére letartóztatta Maribor Markót és Tatics Mikolát, a Pribicevics-párt helyi csoportjának vezetőit, mert azok a radikális-párt választási agitációját megakadályozták. Mindkettőjüket bezáratották a noviszadi ügyészségre. A vizsgálóbíró kihallgatásuk után azonnal szabadlábra helyezte őket.

— A tatai bányászstrájk. Budapestről jelentik: A tatabányai munkások strájkba léptek, úgy hogy jelenleg majdnem az összes aknában szünetel a munka. A strájk alapja nem bérmozgalom, hanem az, hogy a bánya igazgatósága azt a háboru előtt érvényben volt rendszert akarta újból életbeléptetni, hogy az ugynevezett munkásfelváltás a munka színhelyén, a föld alatt történjék, míg a munkások a föld felszínén való fölváltáshoz ragaszkodnak. A Magyar Általános Kőszénbánya részéről azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a tárgyalások megkezdődtek és remény van arra, hogy a munka egy-két napon belül megkezdődik.

— Felsőgsörtés miatt letartóztatt oszijekki vendéglős. Oszijekről jelentik: Dr. Trumbics, volt külügyminiszter, a Radics-párt oszijekki jelöltje, választói gyűlésre Oszijekre érkezett. A vasutnál sokan várták és megérkezésekor lelkesen ünnepelték. Lenoseries vendéglős Radicsot éljenezte és a királyra sértő kijelentést tett. A rendőrség letartóztatta és átadta az ügyészségnek.

— Ásatások Miletosban. Berlinből jelentik: A Német Archeológiai Intézet serényen folytatja kutatásait minden nehézség ellenére is Kisázsia klasszikus romvárosaiban. Legutóbb Miletosból jött híre rendkívül érdekes felfedezésnek. Az ott folyó munkálatok közben, melyeket Theodor Wiegand titkos tanácsos, a berlini muzeumok főigazgatója vezet, egy ősi archaikus szentély romjait hozták napvilágra, melynek a híres Didyma szentély történetére vonatkozólag rendkívüli jelentősége van. Theodor Wiegand, akinek Phrinc, a Macander melletti Magnesia és a petrai sziklasírok feltárása körül elévülhetetlen érdemei vannak, nagy elragadtatással nyilatkozott ásatásainak ez új eredményéről.

— Ipariskolát állítanak fel Martonoson. Szentáról jelentik: A kereskedelmi miniszterium elrendelte, hogy Martonos községben ipariskolát állítsanak fel, mert a községben több mint nyolcvan tanonc van. Az ipariskolát a becskeréki ipariskolai felügyelőség fogja megszervezni.

— Az amerikai kormány fellép a buza-hausse ellen. Newyorkból jelentik: A szenátusban tegnap javaslatot tettek, hogy a kormány vizsgálja meg, mi az oka a chicagói terményföldszén előfordult nagy gabonahaussennek. A javaslat hatása alatt a chicagói gabonapiacok tíz ponttal a múlt heti árfolyamok színvonalára alacsonyodtak.

— Letartóztatták Csaruga egyik bűntársát. Osijekről jelentik: Az oszijekki ügyészség értesítést kapott a ljubljani rendőrségtől, hogy ott letartóztattak egy állítólag Debelyák Iván nevű földművest, kinek birtokában nagyobb pénzösszeget találtak. A nyomozás során kiderült, hogy az illető Csaruga bandájához tartozott. A banda egyik veszedelmes tagját, kit társai állandóan a „kis“ Prpicis néven emlegettek, annak idején nem sikerült kézrekeríteni. A rendőrség úgy véli, hogy a most elfogott Debelyák azonos a körözött Prpicissel.

— A szentai tiszaparti rejtély. Szentáról jelentik: A szentai tiszaparti rejtély ügyében pénteken újabb fordulat történt. A pozserováci rendőrség ugyanis értesítette a szentai rendőrséget, hogy az elveszettnek hitt Ilyi Koszta megkerült és jelentkezett a pozserováci rendőrségen. Így most már az a feltételezés is elesett, hogy a tiszaparti bűnténynek Ilic az áldozata. A rendőrség azonban tovább folytatja a nyomozást annak kiderítésére, hogy az Amerikaelőtti vértöcsa honnan származik.

— Bombaraktár a templomban. Rómából jelentik: Mint a Messagero írja, Piacenza mellett egy faluban az ottani templom sekrestyéjében tűz támadt, amely hamarosan átterjedt a tetőre. A tűz oltása közben több puskatöltény és kézigránát robbant fel. Megállapították, hogy a papok tudtán kívül a sekrestye feletti padlásrészt bombaraktárnak használták fel. A rendőrség megindította a nyomozást, hogy az elrejtett löszerek eredetét megállapítsa.

— A bolsevikiek hízolgnak a franciáknak. Rigából jelentik: Ideérkezett híradások szerint a bolsevikiek mindent elkövetnek, hogy az új moszkvai francia követnek, M. Herbettenek, kedvében járjanak. Míg a többi követ dűledező házakban lakik Moszkvában, a bolseviki kormány a francia követség céljaira egy szép kis palotát bocsátott M. Herbetten rendelkezésére és azt a szovjet-butoripari tröszt által remekül behutoroztatta és mindent a bolseviki biztosító trösztnél biztosítottatta. A moszkvai kormány hivatalos lapjai számos tirádákban hízolgnak az új követnek, akit a szovjet hatalmasságai mindenképp rá akarnak venni arra, hogy meglátogassa Lenin sírját, a francia követ azonban eddig elamerikázta a kegyeletes látogatást.

— Cipőzsinór- és boxkenőcs-reklám az olasz postabélyegeken. Fiuméből jelentik: Az olasz postaügyi miniszterium engedélyével meglepő újítást hoztak be Olaszországban a reklám terén. Az új postabélyegeken a kép alatt üres hely van, amelyet az államtól ki lehet bérelni reklámcélokra. Már vannak forgalomban postabélyegek, amelyekben cipőzsinórt és boxkenőcsöt reklámoznak.

— Zárlatot rendelt el a magyar kincstár a tatai Eszterházy-hitbizományra. Budapestről jelentik: A magyar kincstár négy milliárd tartozás erejéig zárlatot rendelt el a tatai Eszterházy-hitbizományra.

— Felépül a susáki hid. Fiuméből jelentik: Susák és Fiume között — mint ismeretes — ideiglenes hidon át történt a közlekedés, mert D'Annunzio annak idején stratégiai okokból felrobantatta a két várost összekapcsoló vashidat. A jugoszláv kormánnyal történt megegyezés értelmében az olasz kormány új hidat épít a Fiumara folyón keresztül. Az új hid építését a napokban megkezdték.

— **Lezuhant egy égő reptülőgép.** Prágából jelentik: Kremserben nagy repülőszerecséltenség történt. Az ol-műtzi repülőszerecséltenség egy katonai repülője körrepülést akart rendezni. Amikor Kremser fölé ért, a gép ki-gyulladt és nyolcvan méter magasból a város kellős közepén lezuhant. Az emberek ijedten szaladtak széjjel és ennek köszönhető, hogy az uccán lévőkhöz senki sem járt szerencsétlenül.

— **Ahol a kutakból oltunt a víz.** Szentgotthárdról jelentik: A hosszú száraz időjárás következtében Szentgotthárd vidékén katasztrófális vízhiány mutatkozik. A szentgotthárdi kasszagár a vízhiány miatt üzemét 40 százalékkal kénytelen volt csökkenteni. Igen sok kutból oltunt a víz. Különösen súlyos az eset Zalafón, ahol a gazdák marhá-juk nagyobb részét kénytelenek voltak eladni, mert nem tudták itatni.

— **Eljegyzés.** Kohn Ilonka (Sombor) és Hirsch László (Subotica) jegyesek.

— **A suboticei banktisztviselők bálja.** A suboticei bank- és biztosítási tisztviselők a Lloydban február 14-én a „Suboticei Bankok“ védnöksége alatt megtartandó táncestélyére szóló meghívók szétküldése folyamatban van s hétfőn befejezést nyer. A meghívók szí-goruan a meghívottak személyére és azok legszűkebb családtagjaik részére szólnak. A meghívó este a pénztárnál a rendezőség kivására felmutatandó, ez esetben belépőjegy csakis a meghívó felmutatása mellett váltható. A bál tiszta jövedelme a munkanélküli és munkaképtelen banktisztviselők alapja javára lesz fordítva. A fényesnek ígérkező bál tránt óriási nagy az érdeklődés. Minden jel arra mutat, hogy ez a bál lesz Su-kotica legimpozánsabb mulatsága.

— **Kincs a régi kályhában.** Egy szegény párisi ember kályhát vásárolt az őszeresnél, elhasznált, rozoga kályhát. Míg a kályhát egy kézikocsin a kereskedő meg a vevő hazafelé tolta, ki-nyílt az ajtó és a korommal, piszokkal együtt reugeteg pénz hullott ki belőle, melyet valamikor belé rejtettek. Erre a kereskedő és a vevő nyílt uc-cán pörlekedni kezdtek egymással s a vita a rendőrségnél fejeződött be.

— **Kifizették magát?** — kérdezte a rendőrtiszt a kereskedőtől.

— Igen, de . . .

— **A vevője eleget tett a kötelezett-ségének,** ennél fogva hazaviheti a kályhát, a piszokkal, korommal és kincsel együtt.

Igy döntött a rendőrtiszt. Az arany-pénzek, melyeket azóta egy szakértő megvizsgált, legalább ötvenezer frankot érnek.

— **Két aviatikus elpusztult az Amazon vidékén.** Newyorkból jelentik: Hinton és Stewois, ügyességük-ről és vakmerőségükről híres avia-tikusok az Amazon titokzatos vidéké-nek felderítésére indult Alexander Hamilton Rice-expedíció szolgálatában ezélt tiz nappal két hidroplánon utra keltek. A két hidroplánnak a jár-hatatlan dzsungelek vidékéről már egy héttel ezélt vissza kellett volna térnie Boa Vista-ba, mindeztideig azonban semmi hír nem érkezett a két kutató sorsáról. Minthogy a dzsun-gelék között a terep rendkívül rossz és veszélyes, egyáltalában nem való színűtlen az a feltevés, hogy a hid-roplánok tönkrementek s a két vak-merő ember vagy már elpusztult, vagy menthetetlenül el fog pusztulni. Az Amazonnak az a vidéke, ahova a kutatók indultak és minden való-színűség szerint le is szálltak, telje-sen lakatlan, áthatolhatatlan dzsun-gel, ahol európai ember még soha sem járt s ahonnan két magános embernek a visszatérése fizikai kép-telenség. Az expedíció többi tagjai között Boa Vista-ban a legnagyobb kétségsbeesés uralkodik.

— **Hullacsonkot találtak Párisban.** Párisból jelentik: Az estilapok közlése szerint a Quai Jemmapes-on borzalmas leletre akadtak. A Szajna partján egy szemétdombon egy rongykereskedő ku-tatás közben egy már oszlásnak induló emberi lábszárát talált. Nemrégiben ugyanezen a környéken egy férfitorzere akadtak, amelyen se fej, se láb nem volt. A rendőrség azt hiszi, hogy a mult lelet kapcsán sikerül az egész bün-tényt kideríteni.

IRÁS

Nagyon szeretnék megölelni ked-
ves barátom, most sok vidám vers
muzsikál bennem, akár a harangok,
melyeknek hangja hegyen-völgyön
messze száll és a fájdalom eltávol-
tat, mint régi fotográfia, mint a
nagyanyám mosolygó, piros képe.
Igen, az ember összeszorítja a fogait
és azt mondja: »én ezt akarom!« és
muszáj, kell, hogy úgy legyen. De
ki tud közületek rohamra menni?
Rossz szeretőkkel házasságot össze
és vagy lány két guzsba csókjaival,
vagy az arany. Nekem még sohasem
volt aranyam. Nemis kell. Bár asze-
töm is békében hagyná a telkiüsere-
temet. Ó, milyen messze is vagy idő-
lem barátom! Mi már csak lándzsá-
val és bajonettel üdvözölhetjük egy-
mást, életre-halálra? Kérlek add ide
a kezéd, nő, szervusz, ugy-e milyen
jó ölelkezni versen, tűzőn, véren át?
Várok. Ez hősi és mulatságos: én
kezet nyújtok és ott marad a levegő-
ben, egy gazdátlan kéz a levegőben,
egy társtalan kéz, jaj, hol kószál a te
vendégeskedő szíved? Ordítani kell és
vállonragadni a szembejövőt: tűz
van! tűz van! — hát ha megmozdul
benne is valami szikra és kigyul a
szeme, mint a hold, vagy láng csap
ki a szájad, vagy valami más jellel
ámulja el magát: ellenség-e vagy jó-
barát? Szegény meghalni, ha te is
élni tudsz. Akadt ember, akinek hang-
ja két másodperc alatt körülzsaladt a
földön, míg a te kiáltásod csak a fe-
lésséged tüllég ér el és retur. Orgaz-
dája vagy az apádnak és apád a te
orgazdádd volt, mit tiszteljek rajtad és
mért féljek tőled? Élnem kell és men-
nem kell, igen, mert szegény meghal-
ni, ha te is élni tudsz.

Tamás István

Subotican »Slavia« általános életbiz-
tosítótársaság címen egy u. n. temetke-
zési egyesület alakult, mely a tagok éha-
lálása esetére 25.000 dinárt biztosít
örökösöknek. Egy-egy halálesetre 20 di-
nár, beiratkozási díj címén 30 dinár fi-
zetendő. — Jelentkezni lehet: Etela Raj-
čić nyomdájában. Löwi Fülöp fűszerke-
reskedésében (Margit-malommal szem-
ben) és a társaság ideiglenes irodájában:
III. Perčić utca 14. Az alapszabályok
ugyanott megtekinthetők. — Subotica,
1925 február 5-én. Szervező-bizottság.

— **Az adai községi orvost elbo-
csájtották állásából.** Adáról jelentik:
A közegészségügyi miniszterium — mint
ismeretes — dr. Benedek Jakab adai
községi orvost nyugdíjazta és helyébe
dr. Pető Mátyás orvost nevezte ki. Né-
hány hét múlva azonban Pető kineve-
zését megsemmisítették és Benedeket
helyezték vissza állásába. Benedek kine-
vezése ellen a képviselőtestület tiltako-
zott és Pető Mátyás visszahelyezését
kérte a közegészségügyi miniszteriumtól.
A miniszterium teljesítette a képviselő-
testület kívánságát és dr. Benedeket
minden nyugdíj nélkül elbocsájtotta ál-
lásából és községi orvosnak dr. Petőt
nevezte ki. Benedek felmentése már
ing is érkezett Adára.

**Testnevelő tanfolyam gyermekek-
nek és nőknek.** Subotica kulturintéz-
ményei legközelebb új modern intéz-
ménnyel gyarapodnak. Itt akar telepe-
dni Doktor Sári (Doktor Sándor
szegedizsai orvosi leánya), ki Drezdá-
ban és Prágában képezte ki magát
dr. Mencsendicz orvosnő módszere sze-
rint a testnevelés tanítására és tanfolya-
mokat fog tartani, nőknek, serdülő és
serdületlen mindkét nembeli gyermekek-

nek, kiknek a fejlődése elégtelen, vagy
tartása, alakja hibás. De azoknak is,
kik hibátlan szép alaknak és még teljes
egészségnek örvendenek; ezeknek azért,
hogy szép alakjukat és egészségüket
megőrizzék. A Nyugat nagyobb és ki-
sebb városaiban már egyre jobban tért
hódít az a józan felfogás, hogy az egész-
séget addig kell helyes testneveléssel
ápolni, amíg megvan. Csak iskolák nin-
csenek még a helyes testnevelés elsajá-
títására, többnyire magántanítók és ta-
nitónők pótolják egyelőre e hiányt. Így
fogja ezt pótolni Subotican is Doktor
Sári, ki részint kisebb csoportokban,
részint külön órákban fog tanfolya-
mokat tartani. Subotica művelt közönségé-
ben bizonyára sokan lesznek, akik méltá-
nyolni tudják e testnevelő tanfolya-
mokat felbecsülhetetlen értékét.

— **A megajándékozott tolvaj.** A
párisi Opera Comique-ben vendégsze-
repelt nemrég Marguerita Namara híres
amerikai énekesnő. Mikor haza akart
utazni Newyorkba, Cherbourgban, mielőtt
hajószállt volna, ellopták nagyjértékű
utazótakaróját. Még volt annyi ideje,
hogy jelentést tett a lopásról a kikötő
rendőrségének. A cherbourgi rendőrség
kinyomozta azután, hogy a lopást egy
Benout nevű kishivatalnok követte el.
A rendőrségen azzal mentegette magát
Benout, hogy a takarót azért lopta el,
mert gyermekei nagyon láztak odahaza
és be akarta őket vele takarni. A de-
tektívek csakugyan megtalálták lakásán
a takarót. Hat gyermeke közül három
ott melegedett alatta a szegényes ágyon.
Három hónapi fogházra ítélték el a lo-
pás miatt. Namara kisasszony, amikor
az ítéletről értesült, azonnal levelet írt
a párisi bíróságnak, kérve Benout sa-
badonbocsátását, mert ő — ugymond
— megbocsátott neki; nem tudta, hogy
olyan szegény ember és gyermekeit
akarta beborítani a takaróval. Megírta
együttal, hogy egy másik, még nagyobb
és melegebb takarót küldött a Benout-
családnak, de visszakérte az ellopottat,
mely kedves emléke. A bíróság azon-
ban nem szentimentális: kitölteti Be-
nout-tal a büntetést.

Roth Olga kozmetikai intézetében,
Kr. Aleksandrova utca 4. szám alatt,
a Rossija Ponciére palotájában, féleme-
leten, modern szépségápolás, arcbrő-
hámítás, alkalmasan hajszálak, pattan-
ások, szemölcsök, szemlők, májfoltok
végleges eltávolítása. Kapthatók saját ké-
szítményű, kiváló hatású kenőcsök, pu-
derekek, gyógyzsappanok, arcfehéritő- és
szépítőkenőcsök stb.

Gyomrod ellen vétkel,
Ha nem „Buddha“ teát élvezel

HA NYUGODTAN AKAR ALUDNI

biztosítsa lakását és üzletét

„BERNOLD“-féle

acél- és faredőnyökkel

GYÁR: NOVISAD 1018

FIORANTA?

Mozgósínházak figyelmébe!

Az SHS-Filmvállalat újonnan megjelent slágereinek főszereplői:

Gloria Swanson

Betty Compson

Leatrice Joy

Marcella Albani

Lotte Neumann

Hella Moja

Viola Dana

Andja Zimova

Grete Reinwald

Rudolf Valentino

Olaf Fjord

Carter de Haven

SHS-FILM

NOVI-SAD

Jevrejska ulica 2

TŐZSDE

Zürich, febr. 7. Zárlat: Páris 27.99,
London 24.775, Newyork 5.185, Brüsszel
26.625, Milánó 21.48, Amsterdam 208.75,
Berlin 123.50, Bécs 0.0073, Szófia 3.775,
Prága 15.30, Varsó 100, Budapest
0.007175, Beograd 8.35, Bukarest 2.675.

Budapesti gabonatózsde, febr. 7. A
budapesti tőzsdén nyitáskor ma és lany-
ha volt az irányzat, a buza és a rozs
ára tovább esett.

Az amerikai piacokról újabb lényeges
áresést jelentettek és pedig Csikágóban,
Newyorkban a májusi buza 5¼ centtel
esett, a rozs 6 önyolcad centtel lett ol-
csóbb. A tengeri 1¼ centtel esett Csik-
kágóban májusi szállításra.

A budapesti tőzsdén nyitáskor az üz-
let nehezen alakult ki. A kínálat gyen-
ge, a kereslet is tartózkodó, a májusi
15—17.000 koronával kínálnak alacso-
nyabb árakat a tegnapiáit, tiszavidéki
és egyéb buzáért.

Rozsért 10—15.000 koronával alacso-
nyabb árakat kínálnak. Árukiadást van
tiszavidéki 77-es buzából 595.000 koro-
nával, de nincs rá ajánlattevő: ennél
alacsonyabb árakat kínálnak érte.

A takarmánycikk piacát általában
tovább gyengül, így főként a tengeri, a
melyet ma már nagyobb tételekben kí-
nálnak májusi szállításra 345—350.000
koronával. Prompt tengeriért budapesti
paritásban 307.500—310.000 koronát kér-
nek.

A zab az egyedüli cikk, amely tartja
irányzatát. Szokványminőségű zabra
430—435.000 koronás pénzajánlat van.

Budapesti értéktőzsde, febr. 7. A bu-
dapesti tőzsde hónapok óta tartó pan-
gása mind jobban csökkenti a szombati
magánforgalom keretét. Dölelőtt a ná-
doruecai értékpapírpiacra egyetlen kö-
tést sem bonyolítottak le.

A névleges ártolyamok: Angol-magy-
37, Hazai 122—124, Magyar Hitel 438,
Osztrák Hitel 167, Keresk. bank 1120,
Ált. takaréki 126, Pesti Hazai 2920, Elér-
Budapesti Gőz 148, Hungária 182, Pesti
Viktória 288, Magnezit 1820, Ált. Kö-
szén 3040, Nagybányai 86, Salgó 536—
558, Urikányi 950, Fegyver 910, Garra-
Daj. 2900, Ganz vill. 1310, Hazai Pa 300,
Ola 510, Nasici 1875, Mitr 220, Magyar
cukor 2250, Részvénytör 367, Fővárosi
sör 30, Goldberger 130, Pamut 214,
Szegedi kender 400, Chinoin 75, Diana
16, Spódlum 118, Keleti-Murányi 46,
Östermező 245, Gumm 280, Vasutiforgal-
mi 212.

Csikágói gabonatózsde, febr. 6. Buza
májusra 186.25, Buza júliusra 159.125,
Buza szeptemberre 146.25, Tengeri má-
jusra 133.875, Tengeri júliusra 135, Ten-
geri szeptemberre 135.25, Zab májusra
60, Zab júliusra 61.375, Zab szeptember-
re 58.75, Rozs májusra 163.5, Rozs ju-
liusra 140, Rozs szeptemberre 122.

Newyorki gabonatózsde, febr. 6. Buza
őszi vörös 209.25, Buza őszi kemény
198.75, Tengeri 139.875, Liszt sp. w. cl.
925—975. Az irányzat buzánál alig tar-
tott, tengerinél tartott.

NYILTÉR.

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, akik a bennünket ért nagy csapás alkalmával felkerestek és részvételükkel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek, ezúton fejezzük ki hálás köszönetünket.
Sombor, 1925 február 5.

Özv. Singer Samuán
Singer István

1071

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, kik felejtethetetlen férjem temetésén való megjelenésükkel igyekeztek fájdalmamat enyhíteni, ezúton mondok hálás köszönetet

Özv. Budanovics Béláné
Bajmek

Hirdetmény.

A Bács-Topolán levő „Patra“-féle gőzmalomunk újra való átszerelésénél fenmaradt és legjobb állapotban levő gépeinket, úgy mint: hengerek, tarárok, hámozógépek, cilinderek, transzmissziók, csapágyak, korongok és kefégek stb. eladjuk egyszerre vagy részletekben.

1069

Igazgatóság.

A „MEVORAH“ ifj. egyt. tagjainak figyelmébe!

Tisztelettel értesítjük, hogy a f. hó 8-ra (vasárnap) egybehívott közgyűlés megtartását f. hó 10-re, kedő este fél 8 órára halasztottuk.

1062

Az elnökség.

Nyilatkozat.

Hivatkozással a Bácsmegyei Napló egy korábbi számában megjelent nyiltéri közleményemre, ezennel kijelentem, hogy Spitzer Ignác és Spitzer Benő urak az üzletem átvételéből eredő követelésemet békés uton rendezték, amennyiben követelésemből 280.000 dinár már elő nyilatkozatom megjelenése előtt kifizettek, a hátraléokra pedig biztosítékot adtak.

1070

Politzer Manó s. k.

Milyen idősnek akar egy asszony látszani!

azt ő maga szabja meg aszerint, hogy arcát ápolja-e vagy elhanyagolja-e. Minden nő fiatal marad, ha Feller-féle Elsa arckenőcsőt használja, mert ez a ráncos arcot kisimítja, puhává és fehérré teszi. Hajápolásra csak Elsa hajkenőcsőt használjon. Férfiek is, ha nem akarnak megkopaszodni. Próbára 2 tégely 36 dinár a pénz előzetes beküldése ellenében, utánvéttel 46 dinár. **FELLER V. JERÓ** gyógyszerész STUBICA-DONJA központ 185 Hrvatska. 8697

Értesítés

Értesítjük a tisztelt vevőinket és ismerőseinket, hogy az S. Ad. Engl cégből békés uton kiváltunk és

VIKTORIA

cég alatt Suboticán (Zrinjski trg 2., Pašičeva ul. 9. átjáró ház) varrógép, kerékpár, gramofon, gramofonlemez és azok alkatrészei nagykereskedését létesítettük. Igen t. vevőnk (ismerőseink) szives támogatását továbbra is kérjük és vagyunk

kiváló tisztelettel

VIKTORIA

Horváth István és neje Engl Mariška tulajdonosok

1033

A GENIUS OLCSÓ AKCIÓJA

V. Clement Vautel:
Önagysága nem akar gyereket
38 dinár

IV. Pierre Benoit:

Királyasszony szeretője 42 dinár

III. Pierre Weber:

Pompadour kalandja 34 dinár

II. Dosztojevszkij:

Fehér éjszaka 25 dinár

I. H. G. Wels:

Az álom
60 dinár

Postal megrendeléseket beérkezés napján elintézzük.

849

VIG
könyvkereskedése
Subotica

Broj 28 — s. o. 1925

Dražbena objava.

Potpisani kr. sudski izvršitelj na osnovu §-a 102. zak. člana LX. iz 1881. godine objavljuje da će se usljed odluke kr. sreskog suda u Odžacima broj Gr. 2472/2-1924. na korist ovršioca dr. Antuna Hauswirta iz Odžaka protiv ovršnika iz Bodjana radi namirenje tražbina od 6000 dinara i pp. prodati na javnoj dražbi pokretnine upisane u zapisniku plenitbe na broj Gn. 2472/2-1924. i procenjene na 5000— dinara.

1 kola, 1 svinjče i 1 ambar.

Dražba će se održati na dan 24. februara 1925. god. u 2 sati posle podne u opštini Bodjan. Kupac je dužan odmah isplatiti cenu i preuzeti kupljenu stvar u smislu §. §. 107. i 108. zak. čl. LX. iz 1881. god.

Odžaci, 3. februara 1925 godine.

Jovan Vaci
kr. sudski izvršitelj.

1068

Tagfelvétel.

Értesítjük a helybeli izraelita hitközség tisztelt tagjait, hogy Szent Egyeletünk folyó év március hó 8-án (Aszifát) tagfelvételi ünnepélyes közgyűlést tart, miért is felhívjuk mindazon hittestvéreinket, kik magukat Szent Egyeletünk kötelékébe felvételni óhajtják, hogy ebbeli kívánságukat az egylet irodájában (VI., Zrinjski trg 23.) hétköznapiakon (szombat kivételével) délután 3-6 óra között bejelenteni sziveskedjenek.

A suboticei Izr. Szentegylet
(Chewra Kadischa) Elnöksége

1070

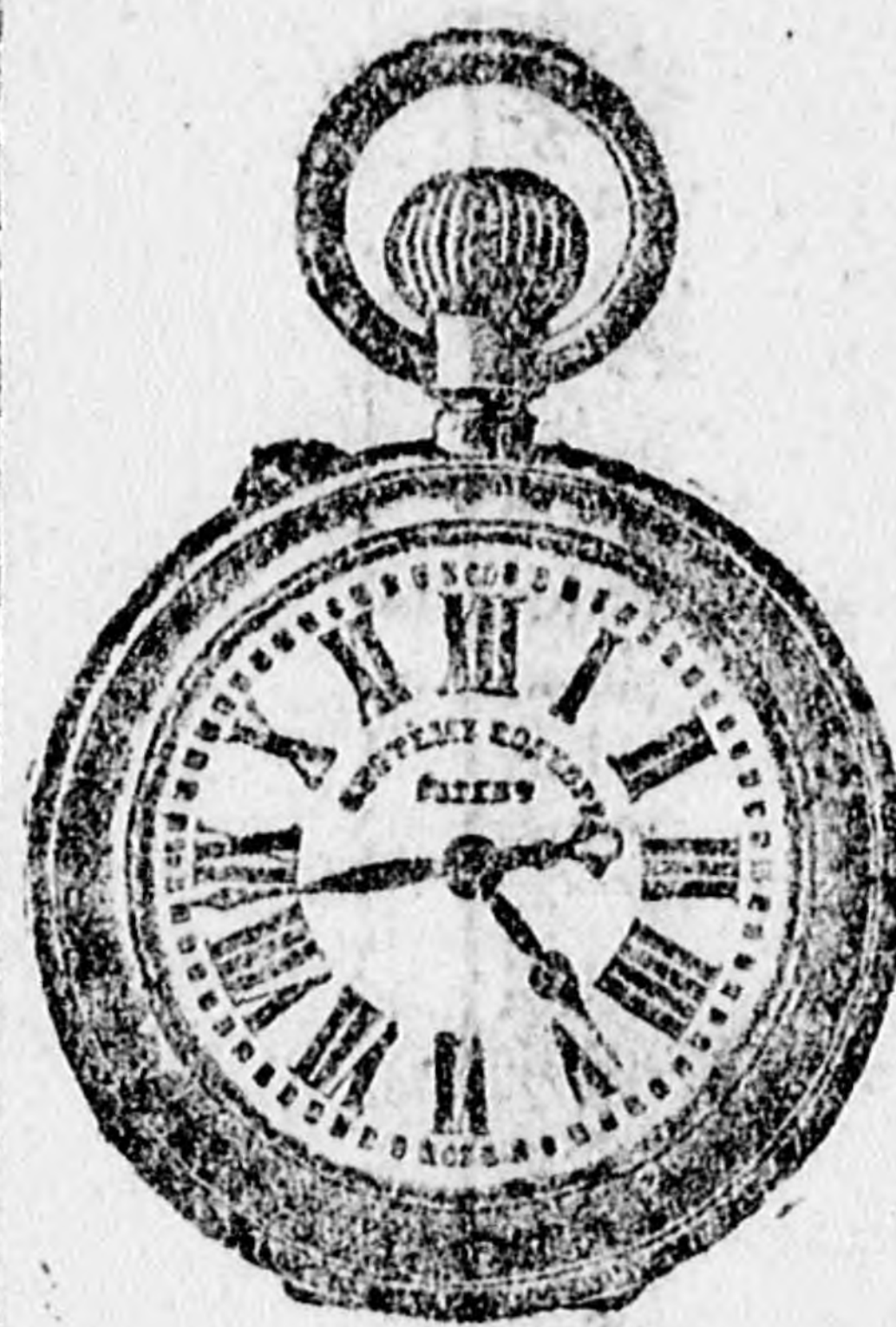
Értesítjük t. üzletfeleinket, hogy Kessler Béla utazónktól megbízásunkat megvontuk, nevezett nevünkben pénzüsszegeket és rendeléseket nem vehet fel.

Sombor, 1925 február 4

Kiss Pál és Társai

1072

EZ AZ ÓRA KELL ÖNNEK!

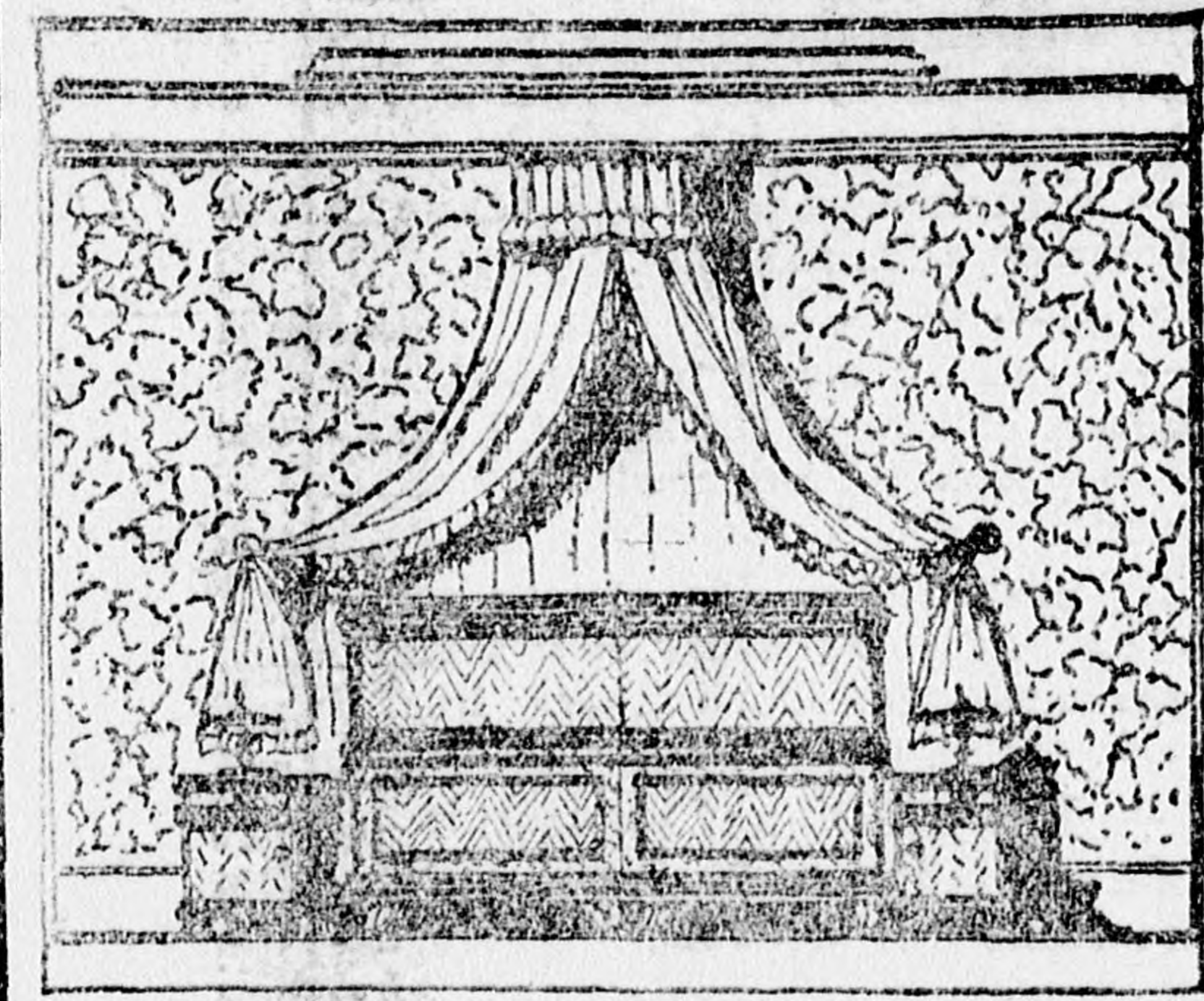

Önnek is csak Suttner-féle óra kell, mert Önnek egy jól járó, erős szerkezettel bíró, szép kivitelű és olcsó óra van szüksége. Suttner-féle órával mindig meg lesz elégedve! A Suttner cég, mint saját svájci óragyárainak tulajdonosa felelősséget vállal a szerkezet jóságáért! Mindennél jobb az „IKO“ védjegyű!

Kérje a dusan ilusztrált árjegyzőket. Portóráma elkeljen 2 dinár.

H. SUTTNER ÓRAHÁZA
LJUBLJANA 976. SZ. (SLOVENIJA)

Erdélyi Antal lakberendezési vállalata
Subotica, Bene Sudarevičeva 4

VARRÓGÉP

mielőtt varrógépet vásárol, saját érdeke, hogy meggyőződjön a raktáramon levő világhírű

DÜRKOPP

varrógépek kiváló minőségéről. Iparos és női gépekben állandóan nagy választék.

Havi részletfizetés!

Jugoszlávia legolcsóbb bevásárlási forrása!!!

S. AD. ENGL

SUBOTICA

Angro Detail
Telefonszám 815
Petrogradska ulica 3.
Jelašičeva ulica 2 sz.

V. Vermorel - Villefranche

„VERMOREL“ és „ECLAIR“
(név) (elnevezés)

7286—13925—44693. szám alatt

az egész világon törvényileg védve

Eredeti

Vermorel, „Eclair“ peronospora permetező
vörösréz puttonnyal, hosszabbító csővel és a megfelelő permetező kupakkal

Az eredeti Vermorel „ECLAIR“ réz-, vas- és kaucsukalkatréssel a legfinomabb anyagból a legpontosabban vannak készítve s ebből következik, hogy a Vermorel „ECLAIR“ éveken keresztül használható anélkül, hogy javítást igényelnének vagy hogy az alkatrészek kicserélése szükséges lenn.

Jugoszláviai vezérképvislet:

Szenes Kálmán

vasnagykereskedő

Zentai Soma

gépraktár

SUBOTICA

Svéd torna

berendezés

tornaegyleteknek, iskoláknak is alkalmas

eladó

Dr. WOLF

főpostával szemben.

UJ! UJ!

Börkereskedők
figyelmébe!

Börlerakat!

Tvorica
preradivača koža
Draguljeb Milojković
i drugovi
Subotica, Zmaj Jovina ul.
1 szám.

HÁZASSÁG

Duszgázag malomtulajdonos leánya vagyok, jelen- tékeny készpénzhozománnyal, esetleg benő- sülés eshetőséggel íéri- hezmennek tisztességes keresztény férfizek. Va- gyon. jóvedelem másod- rendű. tisztesség, szív- jóság főfeltelet. Névvél. címvel megirt levelet «Jellemes legyen» jel- gével kiadóhivatal továb- bit. 4246. 990

Háziasan nevelt leányo- mat férjhez adnám. Két- százholdas birtokom és családi házam van. Miután özvegyasszony vagyok, legiőbb vágyam leányo- mat egy tisztességes, munkaszerető és pusztai életet kedvelő ember ol- dalán látni. Szíves megke- resések «Tavaszi harang- szó» jelgére kiadóhiva- talba kérek. 1078

Keresztény, harmincöt éves özvegyember, okleveles gazdálkodó vagyok. Föld- birtokom, jóvedelem, fe- jedelmi megélhetést nyújt, de öt éves gyermekem nélkülözi az anyai szív melegét, jómagamnak is hiányzik a feleség, ezért mielőbb megösnülnek. Fő- feltételeim jóvendöbelim- nél: igen sok lelki jószág, feltétlen gyermekeszerető, házasság. Komolyhangu leveleket «Minden más mulandó» jelgére kiadó- hivatal továbbit. 1079

Kisleánykámnak anyuskát, magamnak hűségés szer- tető hitvestársat keresek. Harmincöt éves, keresztény özvegyember, bankfőtiszt- viselő vagyok, nyugdíjké- pes állásom, berendezett lakásom, szép jóvedelem gondtalan megélhetést biz- tosítja. Gyermekeszerető, házias természetű hölgyet öhajtok feleségül. Bizalommal megirt telles- című választ «Nem hozo- mányvadász» jelgével ki- adóhivatalba kérek. (Anonym papirkosárba.) 1355 989

Hölgyeim, férjhezmenni öhajtanak? Bizalommal forduljanak hozzám. Elő- jegyzésbe nagybirtokos, gyógyszerész, orvos, ügy- véd, nagykereskedő, ipa- ros, hivatalnok. Cím Doktoné Subotica, Agina ul. 11. 1104

Író- és számológépek mélyen leszállított árak mellett kaphatók Paul Keresztély cégnél Novisad, Vilson tér 7

LEVELEZÉS

Megismerkednék idösebb ural vagy jómódu iparos- sal. Leveleket «27 éves» jelgére a kiadóba kérek. 1107

Kávésnénike levelezne törzsasztalok hűsével. Le- veleket «Mathuzsálem» jel- gére a kiadóba. 1092

VÉTEL-ELADÁS

Eladó egy teljesen jókar- ban levő moziberendezés komplett felszereléssel. — Üzemben megtekinthető. Apollo, Baimok. 1082

Egy nagy antik falóra, festmények eladók. Cím a kiadóban. 1111

Vendéglo egyik tiszamenti élénk községben, a legna- gyobb kényelemmel beren- dezve, kitünő forgalom- mal, házzal együtt eladó és azonnal átvehető. Ma- lusev-iroda. 1100

Eladó Novakanizsán, leg- forgalmasabb helyen, nagy gazdasági épület és hoz- zártartozó 72 hold szántó- föld tanyával együtt. Ér- tekezni a tulajdonosnál, Perkucsin Andrija, Nova- kanizsa. 1051

Vennék hentesüzlet-gépb- rendezést, Holpert József, Sombor. 1075

KOMOLY UTAZÓT

rövid-, szövött- és kö- töttáru szakmában, aki Bácska-Bánatot üzle- tilleg ismeri, azonnal alkalmazok. Megkivá- nok szerb, német és magyar nyelvtudást.

Ajánlatokat „UTAZÓ” jelgére a kiadóba kérek. 983

Eladó háromemeletes ház Susakon. Forgalmas he- lyen, az épületben 20 la- kással, nagy istállóval, rövid idővel cselőtt 2.250.000 dinárra becsül- ve, jóval ezen áron alul 1.500.000 dinárért, fizeten- dő fele azonnal, másik fele megegyezés szerint néhány év alatt is 10% kamattal. Az épület ki- lönösen szállodának alkal- mas, 60 vendégszobá- val alakítható át, sok he- lyeséggel és két teremmel. Felvilágosítással szolgál Intermisszor Zagreb, Sa- mostanska ul. 9. br. c. 6. 1086

Kisebb családi házat meg- véte re keresek. Ajánlatok kiadóba „Kisiparos 925” je- lgére keretnek. 953

Ajánlunk azonnali szállít-ásra helybeli raktárunk- ból legoicsóbb napi áron:

1-a idei sziszikmentes erdélyi lenest

1-a idei sziszikmentes erdélyi mákot

minimális mennyiség 100 kg brutto netto helyett.

Kapható továbbá:

egészséges idei boszniai dió

legalább 100 kg vételenél 4 D 8.

legalább 200 kg vételenél 4 D 7,50

1-a idei szerbiai vékonyhajú dió

legalább 100 kg vételenél 4 D 10.—

legalább 200 kg vételenél 4 D 9,50

Trgovačko Prometno D. D. za Vojvodinu Subotica

Telefon: 105. 962

2 1/2 HP Schutleworthi lo- komobil gőzkazán Hotherr morzsolóval vagy anélkül is eladó. Gyártók szal- ma- és törekrázó-tenge- lyeket rendelésre és ve- szek cséplő vasramákat. Ugyanököket díjazok. Koz- ma Kálmán gépműhelye, Cantavir. 927

Eladó 4x3 méter arga- man-szőnyeg. Fleisch Ja- kabné, Sienkiewičeva ul 22 996

Eladó 8 HP 10 éves Máv. magánjáró cséplőgarnitu- ra. Csáki Dávid Mal- tidőš 1056

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vasnapbetűs és szombat kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jelgés leveleket továbbítunk Kérdéssködösekhez válaszbélyeg melléklendő.

Szecska, szalma, széna legoicsóbb áron kapható Horvátnál. Sánta-szana- tórummal szemben, Tren- kova ulica. 8. 1085

Eladó 300 hl. ujbör. Szob- onya, Kraljevreg. 888 Szívógázmotort 16—20 HP gyári generátorral megvétele keresünk. — Ugyanitt eladó 10 HP (üzemben megtekinthető) Cormick szívógázmotor. Roser József és Társa Senta. 1095

Ház vendéglővel

Jugoszlávia egyik na- gyobb városának leg- forgalmasabb helyén eladó

Felvilágosítással szolgál „S. O. 100” jelgés alatt az INTERREKLAM D. D. OSIJEK, Kapucinska 8.

Egy jóforgalmu üzlet tel- les berendezéssel és áru- val együtt családi okok miatt sürgösen és olcsón eladó. — Megkeresések Báló-traffic Bazdán. 1083

Ocsón eladó a beltéren jóforgalmu vendéglő és étterem, Tudakozódní Bé- ni Béla, Subotica. Nem- zeti-kávéház. d. e. 9—12-ig. délután 3—5-ig. 1114

BOSCH

magnegyújtó készülékek javítása. — Delejesés saját egyenáramú magasszál- tógú villamostelepen. Te- keréselés. — Tartalékreszek raktáron

Schmerek Engolbert Veliki-Becskerek

Evešova (Magyar) ucca 24.

Eladó egy Adelsfűgel. No 5 kassza két ajtóval. Érdeklődők forduljanak Bergenthal Lipóthoz, Vel- Kikinda. 1095

Inari célokra megfelelő telkek és beépített gyarak eladók a vasutállomás mentén. Megfelel bármely gyártó részére. Malu- sev-iroda, Subotica. 1100

Konyhaedények, jégsek- rény, fűtőfűtők eladók. Délután 2—4-ig. Cím a ki- adóban. 1065

Mihajlovói gazdaságomban termelt 1-a vető búkkönymag

kapható nagyban és kicsinyben.

Nikola Nikolics, Veliki-Becskerek

Petrogradska ulica 1. — Telefonszám 136. 1025

(zvr. br. 871/1924.

Dražbena objava.

Dolepotpisani sudski izvršilac, u smislu §. 102, zak. čl. LX. 1881. ovim objavljuje, da će se usled rešenja vel- kikindskog sreskog suda br. 3267/1924 u korist poverioca Živojina Perića iz Vel.-Kikinde zastupanog po advokatu dru Jakovu Pinteru protiv dužnika iz Vel.-Kikinde na javnoj prodaji prodati popisane pokretnine u zapisniku od 13 decembra 1924 god. i procenjene u vrednosti od 10000 din. a koje se sastoje od predmeta: 1 divan, 1 orman, 2 šifonera, 6 kom. stolica, 1 aстал, 2 kreveta, 2 noćna ormara.

Po rešenju vel. kikindskog sreskog suda br. 3999/924 odredjena javna prodaja, radi podmirenja glavnice od 2750 din. na ovaj od 20/IX. 1924 god. pripadajućih 6% kamata 1/200 menične provizije i do sada ustanovljenih troškova u iznosu od 410 din. 50 p. održaće se: 13 februara 1925 god. u 10 sati prepodne na licu mesta u Vel.-Kikindi u smislu §§. 107 i 108 zak. čl. LX. 1881 po naplati kupoprodajne cene u gotovom a u slučaju nužde i ispod procenjene vrednosti prodati.

U Vel.-Kikindi, 23 januara 1925 god.

Božidar Mišković sudski izvršilac 1112

Házak kerestetnek meg- vételre Subotica város bármely részén, különösen amelyben üzletek vannak vagy arra alkalmasak. Malusev-iroda, edénypiac.

KÉT MANIKÜRÖZŐNŐ

és egy ügyes fodrásznő a leg- magasabb fletetéssel felvették Kummerkammer Sombor

Szőlő, amerikából szárma- zott fajlugas, permetezés nélkül, udvarban, kertek- ben nagy sikerrel ten- nyészhető, kezelési utasít-ással, négyféle fej, 26 drb, 65 dinár. — Elsőrendű hegyaljai, jól kifejlesztött, fajtiszta, sima vessző, mindenütt jó sikerrel tele- píthető, utasítással, 100 drb 65 dinár. — Bor 50 li- tertől feliebb, a vevő hor- dóban vasúthoz szállítva, ut 7. óbor 8 dinár. — G. Bona, Koprivnica vino- grad 1086. 841

Eladó intányosan 1905-beli gyártmányu 10-es Clay- ton-Schutleworth magán- járó cséplőgarnitúra. Ki- tűnő karban, H. Szamek József, Mol. Bačka. 830

HERCULES

legjobb vidéki uti házasságközvetítő iroda

Kitűnő összeröftetések előkelő körökben.

Szeged, Iskola-u. 32.

Válaszbélyeg

Eladó ház a Muesi-telenen kedvező fizetési feltéte- lekkel. Grosz fűszerüzlet mellett. Érdeklődni: özv. Övári Jánosné, Stipe Gr- gića ul. 48. 699

Prima föld ocsón eladó a várostól 5 kilométerre 24 jánc és Ludason 32 jánc, tanyával. Bővebbet Va- dász Pál mérnöknel. 970

Szőlő eladó Volt özv. Majláth Jánosné-féle 25 kapa prima szőlő szép gyümölcsfakkal, 1 km-re a műtrágyagyártól, bu- dárházzal eladó. Bőveb- bet: Majláth Jánosnál, V. kör, Baiski put 39. 979

Pianinót keresek megvé- telre. Vadász Pál mérnök. 971

Megvétele keresek jó ál- lapotban levő jéggyárat, mely napi 1000—1500 kg. teljesítő képességgel bír. Ajánlatokat ármegjelölés- sel «Die Wacht» jel- gére a kiadóba kér. 921

Stock - motoreke 75 HP, teljesen üzemképes, to- vábbá egy majdnem új 5 HP Hotherr - Schrantz cséplőgarnitúra, kaszáló- gép, szénagereblye, bo- rona, különféle kecskék és töltőgépek feltűnő ol- csón eladó. — Viktor Schmidt Požega (Slavo- nia.) 998

Eladó házak Subotica legszebb helyén földszin- tes ház vendéglővel, üz- lethelyiségekkel, több la- kással, kiadható pincével 320.000 dinárért eladó. — Megbizott: dr. Sala- mon Frigyes Subotica. — Földszintes magához nagy udvarral, három szoba, konyha, éleškamra, előszoba, házmester lakás.

ÉBRESZTŐ ÓRÁK

70 dinártól, aránylencok 110 dinártól. Ezüst és borostyán szípkák nagy választékban

SOK LAJOS

óras- és ékszerésznél Subotica, Rudičeva ul. 4.

vizvezeték, villanyvilági- tás, kanalizált udvar, min- denen szükséges mellékhe- lyiségek, ára 250.000 dinár. — Megbizott: dr. Salamon Frigyes Subotica. 995

Figyelem! Bánáti nagy- községben régóta fenn- álló jóforgalmu fűszer- vegyesárú-üzlet két li- szenceel, péküzlettel örök áron eladó vagy haszon- bérbe kiadó. Cím a ki- adóban. 963

Eladó ebédlöberendezés, ebédlöszékek, asztalok, tü- kör stb. Subotica, Tolsto- jeva ul. 21. 1001

Jó állapotban levő férfiru- hák, rövid bunda, átmeneti kabát, cipők ocsón el- adók. Dobanovački ulica 7. megtekinthető d. e. 9-ig. 1014

ARTÉZI és MÉLYKUTAK furását vállalom Vadócz Károly BÁC-S-TOPLÁN

Benzinmotorok újjak ol- csón kaphatók Ulrich Testvérek vaskereskedé- sében Subotica, 4 HP fekvő, 4 HP vaskocsin, 6 HP vaskocsin, 12 HP stabil 2 hengeres. 987

18 év óta fennálló, jófor- galmu vendéglő teljes be- rendezéssel eladó. Meg- egyezés a tulajdonossal, Martonos, Strosmajer uli- ca. 1008

Eladó egy 2 1/2 gőzlokomo- tiv morzsolóval együtt. Bücliner Frigyes, Kula. 1044

Egy alkalmas, nagy, eme- letes gabonamagtár, mely- ben 280 vagon gabona el- fér, eladó vagy kiadó. Zsigurski Milán, Stari- bečej, Kralj Aleksandra ul. 8. 1045

Különbejáratu butorozott szoba azonnal kiadó. Cím a kiadóban. 1108

FOGLALKOZÁS

Ügves kiszolgáló, aki egy- ben kirakatrendező, felvé- tetik, Deutsch optikus cég- nél. Ugyanott kiutófiu is felvétetik. 1015

Ügves mindenés leány Zagreba felvétetik. Je- lontkozni Lagner cukrász- dában, a városháza alatt. 1077

Órássegédet keresek azonnali belépésre. Szegi Kálmán órás, Bačka-Pe- trovoselo. 1102

Levelezőnöt keresünk hor- vát-német vagy magyar- német nyelvtudással, le- het kezdő is, egész vagy félnapra. Cím a kiadóban. 1101

Ajánlkozok mindenhez ér- tő középkori intelligens izraelita nő háztartás ve- zetéséhez. Főzést elvállal- lom, falura vagy pusztá- ra is megyek. Cimeket a kiadóba kér. 1099

Szakképzett kertész ál- lást keres. Cím: Kovács Ferenc Sombor, Militicsi utca 54. 1109

Kisasszony este 7—8. kö- zött szerb-horvát vagy német társalgást vállal alacsony díjazás mellett. Ajánlatokat 1087 szám- alatt a kiadóba kér. 1087

Nyolcas magánjáró Clay- ton-Schutleworth dobgyü- rüs garnitúra eladó. Ba- ros István, Bačka-Topola. 1091

Fa-szakmában jártas fia- talember állást keres. Ma- gyar, szerb nyelvtudással. Cím a kiadóban. 1116

Hatvanhárom jelentették be ez ideig, hogy a «Fortuna» pályázati köz- löny (Osijek) első és má- sodik számai révén meg- felelő állást sikerült el- nyerniök. Ingyenes mutat- ványszámot nem küldé- nek, utánvétellel nem száll- litanak. Egyes szám ára 10 dinár. Egy óra 35 di- nár, negyedévre 100 dinár.

Intelligentes Fräulein sucht stelle, Briefe erbe- ten unter «Verlässlich» in die Administration. 977

Kőfaragósegédet keresek március 1-ei belépésre. — Ajánlatokat Pongrác Imre kőfaragó Stari-Bečej cím- re kérek. 922

Tanoneknak jóházból való líru fizetéssel felvétetik Rieger és Pukovics fű- szernagykereskedésében. 1005

Birtása (ili birtásicu) na % za dobar seoski birt (za zanatlije vrlo ugodno), u istome usamljeni stan za istoga — treba S. Bešlin trgovač Dragutinovo (Ba- nat). 930

Bádogos- és fénvezető-ta- nonekat fizetéssel felvez Szantić és Lassner-féle ércokoporsógyár, Subotica, Palički put. 566

Borbélysegéd jómunkás azonnali belépést, fizetés 200 dinár és ellátás. Frádí Adám borbély Apatin, Fő- ucca. 999

Ügves borbélysegédet ke- resek állandó alkalmazás- ra. Szokoli J. borbély és fodrász, Apatin, Fő-utca. Fi- zetés havonként 300 dinár, lakás és teljes ellátás. 1092

KORZÓ MOZI * LIFKA MOZI

Hétfőtől—szerdáig

Utazás a föld körül 18 nap alatt

II. befejező rész
12 felvonásban

Hétfőtől—szerdáig

Közóhajra reprizben

A csata

melynek főattrakciója

csodálatos tengeri útközvet

A VIII. divízió katonazenekará-
nak közreműködésével.

Csütörtöktől a Lifkában világhítraktó A Notre-Damei toronyőr.
Mindenidők újságcikkjei a Prater főszereplője.
Kedvezményes jegy érvénytelen.

Külföldi nagyobb sertés-
kereskedő megbízását el-
vállalom Bácskában. Cím
a kiadóban. 900

Idősebb házfőnök, aki
a főzést is vállalja, jobb
házhoz ajánlkozik. Cím
kiadóban. 909

Idősebb rőfőskereskedő-
szed szerb, német, ma-
gyar nyelvtudással állást
keres. Cím: Radójević-
trafik. Vel.-Kikinda. 1048

Kereskedelmi végzett
fiatalember óvadékkal bi-
zalmi állást keres, esetleg
közreműködéssel társulna.
Ajánlatokat »100.000« je-
ligére kiadóba kér. 1049

Detail írtásban jártas,
eladási perfect hivatal-
nok felvétetik. Cím a ki-
adóban. 1039

Nea-Crem

legmegbízhatóbb
arc- és kézápoló

KORONA GYÓGYSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA

Gépmunkás, frézeres és
lakatos, kik önállóan dol-
goznak, azonnal felvétet-
nek. Repülőgépgyár. Beo-
grad. Vladetina u. 13.

Kifutóírt felvesszünk azon-
nalra. Medjunarodni No-
vinski Zavod. Vojnovičeva
ulica 7. 1012

Idősebb urfiaszony, aki
kőser háztartás vezetésé-
ben is jártas, valamint
gazdaság vezetéséhez is
ért. házfőnököt állást
keres zsidó családnál. El-
megy vidékre is. Szíves
megkeresések. Megbíz-
ható jelígy a kiadóhi-
vatalba kéremel. 896

Destilacija Drva D. D.

Zagreb-Tešić

Ajánl elsődrendű

retorta faszenet

vagonté elben. — Képviselőt
Subotica részére

Révai Adolf Subotica
539 Telefon 551.

Szerbül tudó öregekizett
gyakornok felvétetik a
Suboticiai Önségélyző Szö-
vetkezettől. 1061

Jó munkás vásári szabó
állást keres. Beszél ma-
gyarul, németül, szerbül.
Cím: Illic, Petrova ul. 3.
1094

Fizetéssel szerződött ta-
mulóányokat a »Jelena«
női divatterem. Subotica,
Aleksandrova u. 11
(udvarban). Jelentkezés
reggel 8—9 óra között.
973

Kötélgvártóság azonnal-
ra felvétetik. Ivanika Gá-
bor kötélgvártó. Debelja-
čan. 1039

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó
kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.
Csak felblyegzett jelígy leveleket továbbítunk
Kérdésekhez válaszlevegely mellékelendő.

NIKKELEZES: TENNER

optikus és orvosi
műszerésznél Subotica
Korzó 11. sz.

1 pár korcsolya 35 dinár
1 pár evőeszköz 20 dinár
1 drb kanál 10 dinár
1 drb kávékanál 5 dinár
1 drb fogas 10 dinár
1 drb kulcs 5 dinár

Két elegánsan butorozott
szoba esetleg konyhahaszná-
lattal azonnal kiadó. —
Bővebbet: Trumbića uli-
ca 3. fszt jobbra. 980

Edogból tömegmunkát
géppel olcsón és szépen
készítünk minta vagy rajz
szerint. »Metalum« jelígy-
re. 986

Gyenge férfiak-

nek 10 dinár beküldése esetén
bérmentve küldöm szabadalma-
zott szenzációs találmányomat
ismeretelő könyvemel. — Cím
»Patent 608«
Cluj (Kolozsvár) 9022
Első számú postafiókértel.

Mema rézárgyár és galvanizáló
intézet Subotica.

ÉPÜLETVASALÁSOK BUTORVASALÁSOK

Saját gyártmány — a legeg-
yszerűbb és leginomabb kivitelben
kaphatók Mema Subotica

Hotel Nacionalnál szem-
ben nagy udvari helyiség
átadó. Megtudható Horo-
vitz divatáru üzletében. 1996

A múlt szombaton a Vig-
raktártól Sági üzletig egy
ezüst rózsafüzér hosszú-
kás (elipszis) alakú tok-
kal elveszett. Kérem a be-
csületes megtalálót, jutá-
lom ellenében a Vig
könyvkereskedésben lead-
ni. 1027

Eutorozott utcai szoba
házaspárnak alkalmas,
15-ére kiadó. Tolstojeva
ulica 10. 1076

LIKÖR-ESSENCIÁK

nagy választékban kaphatók
PINTÉR FERENC Gyógyszerárban
A nagytemplom mellett 893

KÜLÖNFÉLE

Urlakás beltéren. 4 szo-
ba, előszoba, mellékhelyi-
ségekkel. Rögön átvehe-
tő. — Zongora eladó. Tu-
dakozódní Bényi Béla. Su-
botica. Nemzeti-kávéház,
délelőtt 9—12-ig, délután
3—5-ig. 1115

Lakószoba konyhával a
város központjában teljes
berendezéssel eladó. Aján-
latokat a kiadóba kér. 1089

JEGYGYÜRÜK

90 din.-tól
Ébresztő órák
60 din.-tól
A D Á M
órák és ékszerésznél
Subotica Radice u. 6.

Zongorát, pianót, öthó-
napos részletfizetési fel-
tételtek mellett kaphat min-
denki. Rendkívül nagy vá-
laszték új angol és bécsi
szerkezetű, valamint átját-
szott zongorákban. Kain
hangszernagykereskedő
Subotica, városi székház.

Képkorotek gyártása
Csillárok és
Díszlámpák

Kézimunkák szakszerű keretezése

Modern képkerekezés

F. Bachinger
Subotica,
Sudarević (Bercsényi) ul. 34.

Híres festőművészek reprodukciói

modern keretezéssel

Cigler, Kaić és Társa

Subotica, a barátok temploma mellett

Balogh Anna

ALLANDÓ KIÁLLÍTÁST AJÁNLATOS MEGTE-
KINTENI, MERT CSAK IGY TUD FOGALMAT
ALKOTNI ARRÓL, HOGY ALKALMI AJANDEKNAK
MIT VÁSÁROLJON

NAPONTA FRISS OLASZ VIRÁG KAPHATÓ

Babaklinika. Karakter- és
vanciababák, parókák és
felek, valamint mindenféle
khatrészek kaphatók. Ja-
vításokat vidékre azonnal
eszközök. Ivan Launer
Subotica. Pašičeva u. 6.

Gondozásba adnék jobb
házba 20 hónapos egész-
séges fiúcskát. Cím a ki-
adóban. 958

Átadó a beltéren egy
kétszobás modernül be-
rendezett lakás. Cím a
kiadóban. 907

VAL DI ZEISS

SZEMÜVEG

TELEFON 216

Kapható: 955
Deutsch Izidor
optikusnál
Subotica
»Avi« sokat v. dékre is azonnal

KISS ZALOGINTÉZETE
mindenféle értéktárgyakra
kölcönt ad. Zalogból visz-
szamaradt cirka 500 meter
sötétzürke finom gyapju-
szövet, szállításhoz v. férfi,
női ruha és téliabátnik
való. Ékszerel, ruhák, ka-
bátok, fehérneműk és mi-
nden más tárgyak állandóan
olcsón eladnak. Subotica
I. kór. Bogovičeva (Kiniasi)
ul. 12. 5697

Keresek a belvárosban
azonnalra két személynek
2 szobát; egyikbe nem
kejl butor. Cím a kiadó-
ban. 1041

Különbejárati szép buto-
rozott szoba a beltéren
kiadó. Cím a kiadóban.
1080

Különbejárati butorozott
szoba intelligens ur ré-
szére kiadó. III. Rajičeva
ulica 20. 1063

Milánkovics Péter 14 éves
fiu 1924 február 6-án,
szentai földéken 2906-79.
sz. alatti szüleinek lakásá-
ról elhun. Aki tud valamit
rőla, küldjön értesítést
szülei címére. Milánkovics
Péter. 875

Lakást különálló házban 2
szoba, konyha és saját
udvarral cserelném ha-
sonlóért. Esetleg telépés-
sel. Cím a kiadóban. 1013

Ételi üzlet, több mint 50
éve fennáll, teljesen jó
karban, egy szalon, 6 szo-
ba, egy lakószoba, kony-
ha, külön kerestőpület,
istálló, nagyon jutányos
árban azonnal bérebe adó.
Özv. Lux Mórna. Sombor,
Lastina u. 7. 1074

Beltéren különbejárati bu-
torozott szoba kiadó. I.
Trenkova u. 9. 1064

ESTÉLYI RUHÁKHOZ JELMEZEKHEZ

francia virágdíszek

művészi és ízletes kivitelben
kaphatók

Hozott anyagból díszítünk
estélyi ruhákat és jelmezeket

Hős Piroska i Drug

női k. l. szalon
Subotica
Pašičeva u. 2.

Különbejárati butorozott
szoba, 1-30 kór, Stosova
ulica 8. szám alatt, ma-
gános ur részére azonnal
kiadó. 960

A VI-ik körben egy telie-
sen újalakított ház, mely
azonnal beköltöztethető és
gazdaságra is alkalmas
azonnal eladó. Bővebbet
VI. Milanova u. 19.

Csekély takarításért falást
és kosztot kaphat egy ma-
gános tisztá nő. Halasi-ut
85. s. am.

Lakások, családi házak kap-
hatók. Beltéren kitűnő fű-
szorúzet lakással olcsón
átvehető. Butorozott szo-
bák kaphatók. Fűlő, ebéd-
lő uriszoba, zongora, an-
tikbutorok, fényképező-
gép, szőnyeg, hintaszék,
díszkönyvek, servisek el-
adók. Langné, Agina uli-
ca 11. 1185

Ipari szaklapok

„Lakatosok lapja“
„Gépész“
„Asztalosok lapja“
„Cipész szaklap“
„Szabóipar“
„Bőripar“
„Autó“
„Autó és Motorajság“
eladó újságok megerendeltelők

„KURIR“

hírlapvállalatnál
SUBOTICÁN

Matatványszámot nem küldünk

Bükk-tüzi felaprítva és
házhoz szállítva métermá-
szanként 47.50 dinárért
kapható Basch és Vigh fa-
telepén. Telefon: sombori-
uti fátelap 751. palicsi-
ati fátelap 752. 855

Harc az ifjúságért

Az angol liberális-párt, amely a legutóbbi választásokon fölmorzsolódott a két szélsőséges politikai irány egymásnak ütköző malomkövéi között, elhatározta, hogy fölfrissíti pártszervezetét és az eddiginél sokkal nagyobb szerepet juttat benne a fiataloknak. A hetvenhároméves lord Asquith, a hatvanhétéves Lloyd George és a hatvanhároméves lord Grey, a párt triumvirátusa a maga érett tapasztalataival, bölcs megfontoltságával és politikai rutinjával irányt jelöl, ideológiát állapít meg és stratégiát szab ki, de a pártprogram népszerűsítéséhez és a tömegek lelkében való meggyökerezéséhez nélkülözhetetlen a fiatalok lelkesedése, impulzivitása és tettekre gyűjtő meggyőződése. Főleg a Labour Party kamatoztatta eddig az angol ifjúságban rejlő agitatori tőkét és az öregek vezetése alatt álló liberális-párt épen erre való hivatkozással azt a célt tűzte maga elé, hogy az ifjúságot a munkáspárttól elhódítsa a közeputon haladó demokratikus polgári politika számára.

Kérdés azonban, vajon gyakorlatilag gyümölcsöző lesz-e az öregeknek az a szép elgondolása, hogy a fiatalok energiáját bekapcsolják politikai koncepciójuk vezetékébe. Alkalmas-e az a világszemlélet, amelyet az angol liberálisok képviselnek, az ifjúság érdeklődésének megragadására, hitének kielégítésére és tetterejének fellobbantására? A régi és új világ harcát Angliában balról a munkáspárt, jobbról a konzervatívok vívják meg. Ebben a sorsdöntő mérkőzésben a liberálisok az egyeztetésnek, az extrémítások kigyeleltetésének szerepét vállalták, aminek természetesen következménye, hogy mindkét küzdő fél első sorban az utját álló harmadik félre-feladására törekszik. A kiélezett szociális válság forró atmoszférájában nem számíthat kelendősegre a félmegoldásokat hirdető mérsékelt politikája, amely a szocializmussal és a konzervativizmussal egyaránt szembehelyezkedik. A konzervativizmus jogait tagadó liberalizmus gyűlöletes a társadalmi rend struktúráját feltűző polgári óvatosságnak anélkül, hogy a forradalom klaviatúráján játszó szervezett munkásság szövetségeseit ismerné el.

Nem azért hanyagolta el az angol ifjúság a polgári liberalizmus eszméit, mintha Lloyd Georgeék nem foglalkoztak volna vele elég intenzíven, hanem azért, mert az ifjúság a temperamentumánál fogva a végtelen háborúban csak a szélsőjobb-vagy a szélsőbaloldalon helyezkedhetik el. Az angol ifjúság nagyobbik része, amelyiknek nem áll módjában, hogy utításokra szomjazó kíváncsiságát a vagyoni bőség által nyújtott lehetőségekkel csillapítsa, a megélhetési viszonyok megjavítását és a társadalom átalakítását ígérő munkáspárt táborát választja. A másik része, a jómódú dörce, amelyiknek eldöradóját az új idők harcosai veszélyeztetik, a jobbszélien tömörül és ha megkondul a vészharang, ugyanolyan elszánt rohamcsapatokban tud felfelé emelkedni, mint a proletárius fiatalok.

Az ifjúságnak ezt az alapvető jellemvonását, amelyet semmiféle párt-határozat meg nem változtathat, természetesen kimélyítette a háború destrukciója. A harcokból hazatérő fiatalok, megfosztva abbamaradt tanulmányai folytatásának pszichológiai feltételeitől, kizökkenve a normális munkaviszonyok kerékvágásából és érdemek keresésében, előnyök kikényszerítésében a hadviselés módszereirehöz durvulva, úgy talált legkönnyebben érvényesülést, hogy a szélsőséges politikai irányok szolgálatába szegődött. Ebből a végzetesen militarizált ifjúságból re-

krutálódtak a forradalmak és ellenforradalmak terroralakulatai.

Mussolini az agy Giolitti szabadelvű ellenzéki állásfoglalását lemosolyogva, gögösen mondotta, hogy az idejétmúlt öregembert Ecuador minden csimpánzának mirigyvei sem varázsolhatják életkénessé. A faszinus apja az olasz fiatalok romboló, gyilkoló és zsákmányoló ösztöneit szervezte meg félelmetes hatalommá, amellyel szemben az alkotmányos tiltakozás úgy elhal, mint szunyogdongás az évszázados fákat kildöntő viharban. Ugyanez az olasz fiatalok ott lesz azonban a másik oldalon is, amikor a Ferrero által oly régóta jóslott erupció lesöpri a

ducét az erőszak talapzatáról.

A fiataloknak a mai sulvos időkben százszorosa fölfokozódott nyugalatlansága nem terelhető a liberalizmus szabályosan kicirkalmazott léteputájára. Hiába bókolt neki a hetvenhároméves Asquith, de hiába hüszkélkedik vele a negyvenkétéves Mussolini is, a fejlődés végzetes törvénye, hogy mindakettő csalatkozók legyenek benne. Az eszmetek kiérlelt teremtészet titokzatos parancsai jelölik ki az ifjúság hivatását, amelyet nem lehet ide-odahátrítani máról-holnapra elvéhédő és anakronizmussá száradó emberek és pártok pillanatnyi érdekei szerint.

bm.

AD ACTA

IRTA: BAEDEKER

Azt hinné az ember, hogy a körutakon mindenkinek sietős a dolga. Mert úgy rohannak ott a népek, mintha attól félnek, hogy lekésnek egy vonatból, elszalasztanak egy üzletet vagy nem érnek pontos időben a randevu helyére. Ebben már világjáró az a kis város, amelyet Budapestnek hívnak: az emberek nem járkálnak, nem sétálnak, hanem futnak, szaladnak és tolszának. Talán még jobban mint másutt, mert nem oly régen sietnek, mint más kapitálok a siető lakosai... Aki itt lassan jár, az kőregő koldus vagy nagyon öreg ember, aki már kifáradt a munkából s akit csak tempóban visz a szőnye lába.

Egy ilyen öregur, akinek egész magatartása elárulja a nyugalmazott tisztviselőt, kimért lépésekként sétál itten. Mindenki utóéri s ő senkit se ér utól. Egy utcasarkon találkozik egy barátjának a fiával, aki csinos és nem rosszindulatú fiatalember; modern stréber, s az érdekeivel nem ellenkezik, jóhiszemű is.

— Ah, méltóságos urambátyám!

— Szervusz, öcsém!

Miután üdvözölték egymást, egy darabig együtt járkálnak s a fiatal ur kérdi:

— Sétál, urambátyám?

— Nem sétálok, kedves fiam. Csak úgy ögyelgek. Amióta túl vagyok a hivatalon, ráérő időmnek egy részét az utcán töltöm. Szerettem itt megfigyelni az embereket, akik lótnak-futnak, szaladnak, tülekednek, kiki az elvégzendő dologához képest s ahogy a temperamentuma diktálja. A derék emberek nem is sejtik, hogy valaki szemmel tartja őket. Ez most a tanuhányom, szurrogátuma a hivatalnak.

— S ez nem unatja?

— Ha unatna, nem cselkedném. Nem tudom, hogy olyan szórakoztató mint a színház. Ez mulatságosabb, de mincsem rá pénzem. Hát magam csináltam magamnak színházat az utcából. S ez nem is oly megvetendő időöltés.

— De hát mért van egyedül, méltóságos urambátyám? Mért vonult oly feltűnő módon vissza az emberektől?

— Édes öcsém, az emberek vonultak vissza tőlem. Talán nem feltűnően, de észrevehetően. S én, aki se nem vakultam meg, se nem hülyültem el, észrevettem.

— No, ezt nem gondoltam volna. És mért tették ezt?

— Azért, fiam, mert már nem vagyok hivatalban. Shakespeare mondja, hogy a kutvának is van tekintélye, ha hivatalban van. S én hozzátehetem, hogy a legnagyobb tekintélynek sincs, ha nincs hivatalban.

— Einye! Én ebből semmit se vettem észre.

— Az természetes. Az ember csak a csodálatos vagy a rendkívüli dolgokat veszi észre, s azt nem, ami magától értetődik. Az a világ sora s az ember sorsa, hogy aki lemond a hatalomról s

minden hivatal: hatalom), az elveszti a barátait és a tisztelőit.

— Ne higyle, urambátyám. Én most is éppen úgy tiszteltem, mint akkor, amikor bent ült a hatalomban.

— Köszönöm, öcsém. Van még néhány olyan ismerősöm, aki azt hiszi, hogy a régi tisztelettel viseltetik irántam. De ez a tisztelet nem a régi.

— Rémeiket lát, urambátyám.

— Nem, csak rémeseket. Mert bizony rémes az, ahogy az embert »ad acta« teszik, ha se nem félnék tőle, se nem várnak tőle többé semmit.

— Nincs ebben némi képzeltetés? Nem egy néme a hipokondriának ez a sőtétlítés?

— Se képzeltetés, se hipokondria. Csupa realitás. Azt hiszem, nem vagyok butább mint husz év előtt, s mégis, ha társaságban vagyok, senki se kíváncsi a véleményemre. Még nemrég (bent ülttem szilárdan az ügyosztályomban, abban a szép háromablakos szobában, ahol annyi sok szolgálatot és szívességet tettem a hálás polgártársaimnak), mindenki kíváncsi volt rá. Micsoda érdeklődéssel hallgatták a fejtegetéseimet! Mily hatást tettek az ugynevezett elmésségeim, s mily frenetikus nevetést váltottak ki a tréfáim! Akkor még ama bizonyos félkör vett körül, amely a jelentékeny férfiaknak jár ki, ha társaságban vannak, s azt jelzi, hogy ő a központja a társalgásnak s ő az a nap, amelynek jótékonyan meleg sugaraiban olyan jól esik sütkérezni. Most? Most alig figyel rám valaki, amikor beszéllek, s akit jóformán megtapsoltak, ha valami banalitást röptet ki a száján, most akkor se hallgatják meg, ha valami nagyon érdekes közölni valója van. Tegnap például az történt velem, hogy elbeszélvén egy igazán érdekes esetet, amely szinte újságba kíváncsított, egyszerre csak azt veszem észre, hogy senki se figyel rám. Nem láttam egy szemé, amely rám volt irányozva. Mit gondolsz, mit csináltam?

— Nem tudom, urambátyám.

— A mondat közepén abbahagytam az előadásomat. Észre se vették, hogy megszüntem beszélni.

— Ugyan, urambátyám!

— Igen, igen. Így van ez, fiam. Majd te is mátszholod ezt egyszer. Ha megöregszel. Nem is tudom, kívánjam-e ezt neked? ... Az még nem baj, hogy az ember megvénül (bár nem is szerenese), de ha meggondolatlanul, mint én, pensionáltatja magát azért, hogy nyugodtan éljen, nagy és helyrehozhatatlan baklövést csinál, mert a célját nem éri el. Nem találja meg azt a nyugalmat, amelyet remélt. Úgy jár, mint az az ur-ember, aki közölte a barátával, hogy ha nyugalmába vonul, akkor megházasodik, s akinek azt felelték: »nos, akkor lesz nyugodt, de nem lesz nyugalmad.« Nekem sincs, pedig meg se házasodtam. Az ily nyugdíjassal szemben a közönség ítélőmunkája és brutalitása oly módon nyilvánul meg, hogy az — ha csak nem sztoikus illozól — nyugtalanabbul

él mint akkor, amikor reggeltől estig el volt foglalva. Az ember végre is nem azért kíván megöregedni, hogy kinezzék a társaságból és a világból, ahonnan úgyis szívesen elmegy, ha az ideje eljön. De hát Kölcsey hiába prédikálta: »tiszteled az ősz hajakat!«, — a jó emberek ezt nem tisztelik, s ha némi emberek ezt megbecsülnék, ezt nem azért teszik, mert ősz a haja, hanem azért, mert még hatalomban van. Én nem voltam elég okos, és korábban hagytam ott azt, amit a vagyonon kívül legfőbbre becsültek: a hatalmat. De már megszoktam s keresztényi megadással tűröm. Volt időm rászokni, hiszen minden istenadta nap akad egy esetem, amely bizonyítja, hogy már nem számítok semmit. A műveltségem, a tapasztalásom, a világlátottságom, a valankor annyit dícsért társalgóképességem és harmincegyéneány esztendő közszolgálatomnak minden emléke nem ér egy pipa dohányt. Eleinte fájt ez, — ma már hozzátörődtem, mint ahogy a beteg bizonyos idő alatt megszokja a fájdalomokat, amelyeket azelőtt elviselhetetleneknek tartott. E másodrendűség, e lefokozás úgy hozzátartozik már a sorsomhoz, mint az, hogy minden hó utolsó napján fölvehetem a nyugdíjamat, amelyet az érdemeimre való tekintettel — amelyet most, hogy megöregedtem, nem akarnak elismerni — majdnem megduplázott a társadalommal háladatosabb állam.

— No de, méltóságos urambátyám!

— Hiába minden tiltakozásod. Azért hogy te és talán még néhányan a fiatalok közül nem tekintitek fölösleges vén trotlinak az embert, azért általánosságban minden úgy van, ahogy elkeseregtem. Mondjak el egy esetet, ami ma előtörtént velem? Sétálok a Kossuth Lajos-utcán egy fiatalemberrel, szintén fia egy régi barátomnak, mint te is. Jóliften beszélgetünk, azaz beszélgetek (mert szeretem a fiatalokat, akik engem nem szeretnek viszont), amikor pár perc múlva hozzánk csatlakozik egy közös ismerősünk, még szintén abban a korban, amely nem tiszteli az ősz hajakat. Nos, mit gondolsz, hogy csoportosult a két derék ur? Azelőtt — nem a háború, hanem a nyugalmabovonuláson előtt — rendszeren engem fogtak közre, ha hármasban sétáltunk, még akkor is, ha tekintélyes és számottevő urakkal rőttem az utcát. Most oldalt kellett kullognom, mert a hozzánk szegődött szépményű fiatalember nem emeltemmel folytatja az utját, hanem a társam szomszédságában. S gondoldod, hogy emebben meg volt annyi advarriasság, hogy átugorjon hozzám a másik oldalra? Nem volt. Sőt attól kezdve, hogy hárman járkáltunk, már nem is igen tüntettek ki a megszólításukkal s folyton egymással társalogtak. Nagyon fölöslegesnek éreztem magam s természetesen csak a legközelebbi utválasztóig maradtam velük, s akkor azzal az ürüggyel, hogy dolgom van a Semmelweis-utcában, bucsút vettem tőlük. Azt hiszem, nagyon örültek, hogy megszabadultak az »unalmas öreg-től«, aki pár esztendő előtt még a legkívánatosabb társaság volt nekik, s akivel együtt mutatkozni a jártabb utcákon kiváló szerencséjüknek tartották. Arról vettem észre, hogy az elválásnál sokkal mosolygósabb volt az ábrázatuk, mint a találkozásnál. Ezt a hangulatot igen jól ismerem. Hiszen, amikor alkalmatlan vendégeim voltak, akik tuloká untattak a hivatalomban, én is nyíltabb arccal bocsátottam el, mint fogadtam őket...

— Méhis, kedves bátyám, azt hiszem, tulfeleltél lát és erősen túloz. Ilyen hányaveti módor a jó társasághoz tartozó fiatal emberek részéről el se képzelhető. Nagyon csodálkozom, hogy művelt és finom gondolkodású urak így viselkednek.

— Félek, hogy a kiindulási pont helytelen. Azt hiszem, nem műveltek és nem finom gondolkodásúak. Hiszen épen ez az, amit szóval teszek. A társa-

dalom műveltségi színvonala lehangyalt. Tudnivaló, hogy mentül műveltebb a társadalom, annál jobban becsüli meg az öregeket. A vad törzsek egyszerűen leölik (és néha meg is eszik) őket s mentül jobban kulturálódik az emberiség, annál kevésbé őrül és eszi őket. A francia társadalom szuverén műveltségét legjobban talán az bizonyítja, hogy az összes népek között ott tisztelik legjobban az öregeket. Ott olyan jelenet, aminőt az imént vázoltam, el se képzelhető. Talán azért élnek a francia írók, tudósok, művészek és magasabbrendű tisztviselők Franciaországban tovább, mint másutt, mert ott érdemes megőregedni. Képzeltetek nálunk egy Fontenelle-t, aki száz évig élt és még kilencvenéves korában kedveltje volt a társaságnak, pedig a szellemességén kívül semmi egyéb hatalmá nem volt. Nálunk még egy Voltaire-t is kinéznének a szalónokból, ha nyolcvan éves korában oda betenné a lábát. De tévedek, — nem néznék ki, mert be se hozsátlanák. Nem hívják sehová, s róla is azt mondanák, hogy »unalmas öreg«.

— Hát igaz, kedves urambátyám, ott még nem tartunk, ahol a franciák, de

azért mi se vagyunk durvák és udvariatlanok, s az eset, amelyet elmondani méltóztatott, nem bizonyít semmit, mert bizonyára szórványos, sőt egyedülálló eset.

— En is ezt hinném, ha először esett volna meg velem. De már sokszor történt. Tegnap is, tegnapelőtt is. És ismétlődni fog holnap is, holnapután is...

— Szervusz, Loránt! — hangzott ekkor, s egy elegáns fiatalember megállította a két sőtálot. Kezet fogott a fiatalal, aztán az öreg Méltósággal, és kérdezte:

— Méltóztatnak megengedni?

Fiatal barátjának az oldalán haladt, s emez nem ugrott át az öreg ur jobb oldalára, hogy ez közből jöjjön. Az öreg ur nem sokáig maradt a »szélen«, ahol sütán érezte magát. Különben is a fiatal társai olyan témákról esvegetek, amelyek őt nem érdekelheték.

Az első utcakeresztelésnél így szólt: — No, én most megyek, erre van dolgom. Isten veletek!

Elbucsztak, s az öreg méltóságos megint azt tapasztalta, hogy az elválásnál örvendőbbek voltak az arcok mint akkor, amikor találkoztak.

VISZONTLÁTÁS

IRTA: SZENTELEKY KORNÉL

— Harminc esztendő? — kérdezte megegyezően a tündér.

— Igen harminc. Azt hiszem elég lesz annyi, ha nem tulsok — feleltem s nyomban éreztem is, hogy zuhanunk lefelé.

Mikor a földre értünk, a tündér eltűnt, mint valami látomány s én magamra maradtam. A köd, a kábulat lassanként foszladozni kezdett, lassan tornyok, tetők, kémények kandikáltak ki a párából s mire minden feltisztult megismertem a lapályos tájat, szülővárosom nyájias, szelid környékét. De ez a harminc esztendő lényegesen megváltoztatta a külső képet: gyárak, új városrészek, hosszú, egyenes utcások, nesztelenül síkló járművek — fájdalommal féltelmes idegenség magam körül. És ez a fájdalmas, félnék, fonák érzés folyton erősödött, amint befelé tartottam a város felé. Olykor zavart tekintettel mélyáztam új épületek, furcsa boltok, érthetetlen felírások között, más alakja volt a tereknek, némely helyen utcake-reszteszések is megváltoztak, a régi templom helyén most vidám park zöldellett, a városháza tetőin repülőgéppalánák terült el, a takarékpénztár üres telkén egy hatalmas, sima épület állott, mely óriás skatulyához volt hasonlatos. És az emberek! Ó, mennyire megváltoztak, milyen furcsák lettek. Stettek, nyüzsgöttek és furcsa, sima ruhában jártak, mely leginkább valami vívóöltözethez hasonlított. Engem néha meg-megnéztek, éreztem, hogy öltözetem ósdi s ezért neveltség, de azért nem nevettek ki. Az emberek arca ráncos és savanyu volt. Senkisémet kérdezte honnan jövök, mit akarok — árva és idegen voltam abban a városban, amelyben születtem s ahol éltem.

Harminc esztendő! — Egyre fokozódó izgalommal közeledtem az én uccám felé, ahol laktam s ahol mindeddig éltem: vajon élek-e még? Már hatvan éves embernek kellene fennnem s ez roppant valószínűtlennek látszott. Harminc év alatt nem ért volna betegség, szerencsétlenség, baleset, mely halálotat okozta volna? És ha élek — ó milyen lehetek? Öreg, fáradt, vagy friss és egészséges? Ott élek-e még, avagy másfelé sodrott az élet?

Meggyorsítottam lépteimet és szívem bolondul zakatolt a mellemben. Milyen soha nem érzett izgalom: találkozni fogok önmagammal, holnapommal, öreg-ségemmel vagy a halálommal.

Már messziről észre vettem, hogy lakóhelyem helyén egy új, nagy ház áll. Csalódottan, elszomorodva állottam meg a kapu előtt, biztosan éreztem, hogy itt nem találok meg harminc év utáni éne-

met. Némi küzdés és habozás után mégis beléptem.

A házmaster fanyarul és bizalmatlanul fogadott.

— Kit keres?

Hedten, rekedten bementem a nevetem. A házmaster megrázta a fejét.

— Itt nem lakik.

— De itt lakott — makacsodtam némi izgalommal — egész biztosan tudom, hogy itt lakott. Talán, ha utána nézne... talán meg tudná mondani, hogy most hol van...

A házmaster unottan lapozgatott egy könyvben, majd keményen és kurtán mondta:

— Itt nem lakott.

Tovább mentem s tanácstalannul ögvelegtem az utcán. Kihez forduljak? Ugy megőrültem egy régi háznak, egy ismerős cégtáblának, melyek bizony már nagyon ritkák voltak. Mindig azt éreztem ilyenkor, hogy egy kicsit otthon vagyok, hogy nem vagyok teljesen idegen és elhagyott. Biztosan élnek még ismerőseim, talán ebben a házban, talán amabban, néha talán még beszélnek is rólam. Némely helyen talán fel van még a nevem írva: a gimnázium fakó értesítőiben, a múzeumban sárguló újságlapokon, valami poros könyvben a városházán — talán még nem haltam meg teljesen és véglegesen. Az enyészet, a feledés lassan, alattomosan és kegyetlenül előnti az én világomat, mint puha, nesztelen hamueső, mely lassan, lágyan megfojtja és eltakarja a vidám életet. Itt-ott még felesillan egy zöld sziget, egy kiálló öreg csucs, — egy régi arc, egy régi ház — a nagy, idegen és kö-zönyös feledés-tengerben, ezután ismét elhagyottan állok a holnap rohanó árjában, mint eltévedt kis szárnyas. Sokszor szerettem volna mindenható heróistánnal s kérdésekkel elhalmozni felismert ismerőseimet, de féltem a csalódástól, a csodálkozó tekintetektől és a tagadó fejezésekkel. Hátha elfelejtettek már? De ha ilyen gyáván és té-tován állok meg a holnap izgató zürö-ségében, honnan fogom meg tudni, hogy élek-e még s ha igen, úgy hol, merre, hogyan!

Egyszerre szembe jött velem egy asszony. Megismertem. Valamikor szép, szőke lány volt, valamikor leveleket írtam neki, valamikor kívántam, szerettem. Most csunya kövér asszony, furcsa, szűk ruhája meg neveltségessé tette a szememben. Milyen szánalmas találkozás! Nem tudtam köszönteni és szóba elegyedni vele, fájdalmas undor-facsarta a torkomat. Tovább mentem.

Az egyik üzlethelyiség üvegtábláján keresztül megpillantottam egyik barátomat. A viszontlátás itt szinte vidámmá

hangolt. Nem sokat változott három év-tized alatt. Igaz, hogy fiatalabb volt mint én, de még így is csodálatos volt friss arczsine és egyenes alakja. Ide-oda járkált az üzletben, majd leült és köny-vei között lapozgatott — ő biztosan tudni fogja mi történt velem. Kezem annyira reszketett, hogy alig tudtam megnyomni az ajtókilincset. Barátom vizsla, kíváncsi szemmel tapogatott végig, zavarom fokozódott.

— Némi felvilágosításért jöttem — kezdtem ijedt, fojtott hangon. — Mesz-sze idegenből jövök s egy rokonomat keresem...

Mig buggyant ki a számon saját ne-vem, annyira féltem a bekövetkezendő választól.

Barátom megegyezően végigmért.

— Ön nagyon hasonlít rá. Feltűnően hasonlít.

— De a rokonom éle még? — kér-deztem reszkető, türelmetlen alkakkal.

— Igen, él még, bár nem a legjobb körülmények között. Lakása kissé mesz-sze van a hetedik kerületben.

Felírtam a címet és ügyetlen sietős-séggel botorkáltam ki az ajtón. Barátom tekintete bántó csodálkozással kö-vetett, mint valamilyen perzselő hősu-gár. Én vágtattam, loholtam a jelzett külváros felé, hiszen magamat fogom viszontlátani, harminc év utáni énemmel fogok találkozni — ó, mily csoda és mennyi izgalom! Gyalogosan siettem, mert nem mertem semmiféle járművet igénybe venni, részben mert nem tudtam az irányukat, másrészt semmi pénzem sem volt. Az új, idegen utcák szinte vég nélkülieknek tűntek fel, a nyug-talan kíváncsiság lillegős ütemet adott lépteimnek.

Végre megtaláltam a házat.

Nagy mogorva köház volt s hosszasan érzett keresés után az egyik piszkos, ud-vari lakás ajtaján megtaláltam a neve-met, az én nevemet.

Megnyomtam a csengőt. Egy csunya öregasszony nyitott ajtót, hasonló volt a gond anyóhoz, egy szomorú An-dersen meséhez. Bemondtam a neve-met.

— Itthon van, tessék erre — mondta szenvtelenül és egy oldalajtóra muta-tott.

Kopogtam. Fáradt, fanyar hang mon-dta a »szabados«. Beléptem.

Én voltam. Rögtön megismertem ma-gam s egy ijedt, kétségbeesítő, segítség-ért könyörgő rikoltás akart felszakad-ni a torkomból. Én vagyok! Ez a so-vány, ráncos, száraz és szomorú öreg-ur — én vagyok! Éreztem a roppant hasonlóságot és undorodva tiltakoztam ellene; ez a peyhüdt, barázdás, sárga arc förtelmet és borzalmat tépett fel a lelkemben. Szemei — ó, szemeim — kicsiny, hideg pontok voltak a vastag, csempe szemüveg mögött, a fogak hiánya, mély, mogorva árnyékokat festett a fáradt, fanyar, öreg száj köré. A ícjítő olyan szánalmasan kopasz volt, mint perzsel, tarlott halom.

— Mi tetszik?

Kezel reszketek. Felemelt, majd le-efjett egy papirlapot. Csorba, maszatós csésze az asztalon és sivár, pókhálós kopárság ásitozott a falakról, mintha sirámos menedékház cellájában lennének. A ruhája kopott, cafatos, koldusszagú.

— Mi tetszik? — köhögte halkán.

A válasz megakadt a torkomon. Ez a nagy szegénység, ez a nagy örömtel-enség, ez a beteg, csüggedt, köhögős alkonyat úgy szorította a mellemet, mint hirtelen, hideg kigyóölés. A bor-zalom és a lázadás tombolt, látketett a fejemben:

— Hát ilyen leszek én? Ez leszek én? Ez...

És így akadoztam:

— Bocsánat uram... Én messze ide-ge-nből jövök, egy régi barátja kért, hogy látogassam meg őnt.

S itt egy barátom nevét említettem, aki Afrikába vándorolt.

— De hisz ő már meghalt — csodál-kozott vékony hangján az öreg ur.

— Nem, nem igaz, nem halt meg — tiltakoztam meggyőző heveséggel. — Nagyon jó megy a sora a Kongóban.

Egyedül ön iránt érdeklődött, hogyan él ön és hogy érzi magát?

Meggörnyedt énem egy nagyon szá-nalmas, suta mozdulattal mutatott a körülötte fanyalgó sivárságra.

— Hogy élek?... Láthatja. Öreg vagyok, szegény vagyok, beteg vagyok, egyedül vagyok.

— De hogyan lehet ez? Tudtommal önnek voltak tervei, sikerei, vágyai, szerelméi, értékségei, hát hol vannak ezek? Semmit sem őrzött meg a mult-ból, semmit se valósított meg terveiből? Hát mindent elvesztett, mindent?

Az öreg ur hangjában nem volt fájdalom érezhető, mikor tompán ismételte:

— Mindent.

— Hát akkor mire való volt a kü-z-dés, a vágy, a szeretet és a gondolat? Minden fény elszökött, minden gyöngy kisiklott reszkető ujjai közül, minden vigasz és minden reménység elfakult és elonyadt mint őszi temető? Hát hol van a szenvedélyek, bölcselkedések és az elhantolt évek értelme? Hol van a felelet, hol van a cél, hol van az élet? Az élet!

Az öregur csüggeden felelte:

— Nem tudom. Engem csak a halál érdekelt.

És csunyán, csendesesen köhögött. Sze-meit kivörösödtek s két otromba csöpp bukdácsolt le a sovány orr mentén. Le-ült és lehorgasztotta fejét, mint öreg keselyű a sivatagban. Ilyen az élet! Az én életem.

Lelkemben hirtelen, mint megindult motolla, felviharzott a találkozás min-den fájdalma, undora, borzalma és vi-gasztalansága. Bögni szerettem volna, mint sebzett szarvas, majd csendesesen elcsuklottan sírnál mint fáradt fekete asszony egy gyermekkoporsó felett. Hát mire volt jó a harc, a hit, az érzelmek és gondolatok lángolása? Hát ez leszek én, ilyen leszek én, ez az én estém, a holnapom, a beérkezésem?... Ilyen ke-gyetlen, ilyen rut az élet?... Istenek, tudósok, mágusok, mefistók segítsetek!

A tündér szeliden megérintette a vál-lam:

— Menjünk.

S abban a pillanatban már a magas-ban, a lenge, fehér ködben uszta, mint mesebeli madarak. Alattunk düb-öröge szaladt az idő visszafelé harminc évet.

Pénzt talál, ha fuvar-leveleit elévülés előtt felülvizsgálatra beküldi. Átvizsgálás díjtalan!

TARIE D. D. SUBOTICA
VILSONOVA ULICA 11.

Minden-nemű vasuti kérések szakszerűen bíráltatnak el és reklamálnak meg. Saját érdekében küldje be fuvarleveleit felülvizsgálatra

CSAKIS BÉCSI GYERMEK OCSI
UJDONSÁGOK meglepő olvasón KRAUSZ EDE
butor és szőnyegáruházában
NOV SAD. 9610

ÖN TÉVED

ha nem hiszi, hogy 1 pár „Kulcs“-jegyes harisnya (vörös, kék vagy arany jeggyel) annyi ideig tart, mint 4 másik pár. Vegyen 1 párt próbára és Ön is meggyőződik.

Kapható minden üzletben!

TERE-FERE

Tagore a kicsinyekhez és nagyokhoz. Rabindranath Tagore, az indus költő és böcs, ismét Európát járja s utjában megállt Milanóban, hol hosszan ünnepelték. Háromezren gyűltek össze egy teremben, többnyire asszonyok és rengeteg gyermek, kisfiúk, kisleányok. Hólyacsokros asztalhoz ültették az agg indust, a gyermekek énekeltek neki, majd fehér és piros rózsákat nyújtottak át.

Tagore áhítatosan köszöntö meg a gyermekek szeretetét:

— Barátain — mondotta a poéta — a legkedvesebb ajándékot kaptam: dalt és virágokat, melyeket gyermekek hoztak. Azt akarom, hogy mint az ifjúság költőjét ismerjenek s remélem, ezek a gyermekek megértik, hogy bennem, az agastyánban még mindig ott van az ifjúság. A költő szívében mindörökké ott kell lennie az ifjúságnak. Ha látom a gyermekeket, visszafiatalom. Szerettem a fiatalokat, értük hagytam abba szemlélődő életemet, hogy az iskolában megtanítsam őket szeretni a Teremtést és Istent. Azt hallottátok felelelem, hogy böcs vagyok, hogy proféta vagyok: ne higgyétek ezt. Csak költő vagyok. Nem a dícsőség a fontos nekem, hanem az, hogy ti szerettétek...

A nagyokhoz pedig ezeket a szöveget intezte:

— Az indus mondás azt tartja, hogy az istenség mindig ébren van. Az istenség az emberek lelkiismeretében lakozik. Valamint honfitársaim szentélyről szentélyre zárandokolnak, úgy zárandoklok én az emberek lelkiismerete között. Európa India számára a teljesen éber világrész, mert Ázsia még alszik. Mikor először jártam itt, az olasz partot pillantottam meg egy holdas éjjelen. Európa olyan volt, mint egy ifjú leány, ki szendereg, hogy partra szálltam, boldog voltam: egy kertbe mentem, virágokat, gyümölcsöket találtam, láttam egy olasz leányt, aki hasonlított a miénkéhez, a szeme olyan volt, mint a méhecske.

Az indus képzelet a szívet a lószvirághoz hasonlítja s a szemet a méhecskéhez, mely a virágon csüng.

— Ma azonban — folytatta Tagore — szenvedtek. Európa nyomorúságának árnyéka rávetődik a világra. Nagyok voltak, mikor szeretni tudtak. Ma azért szenvedtek, mert nem szerettek. A tudomány személytelen hatalom. Van nekik igazságok, melyek megölik azokat, kik felfedezték. Az európaiak gyakran gyermekeknek rémlenek, kik pisztollyal játszanak. Egyrészt békét hirdetnek, másrészt a rombolás új módjait készítik elő. A béke azonban lelki dolog, oly hatalom, mely a szívből születik meg s nem a szervezetségből...

Hogyan mulatnak a szovjetszínházban? Moszkva éhezik, ezen a szigorú télen ismét feltűzött néhány száz háztetőt, befűtött néhány uccával, de azért mulat is.

Egyik színházban most a D. E. című furesza szovjetdarábot játsszák. Európa pusztulását. Trombitaharsogás jelzi az előadás kezdetét, mire nyomban kijönnek a színészek, mert nincs függöny. (Azzal is befűtötték.)

Néhány amerikai fizetlember egy látja, hogy Európa dögrováson van, ezért elhatározza, hogy odarándul gépirókiaszsonnyalval együtt és tőkét a pusztuló világrészen kamatoztatja. Franciaország sokkal inkább nacionalista és imperialista, mint bármikor. Nem akar tudni a békéről. Látnak a francia kamara ülését. A kamara elnöke meg a sovinszták vezetője a szónoki emelvényre megy, mely fölött a trikolor lengedez, követelik a háborút. Berlin teljes elpusztítását, Moszkva katonai megszállását. De a nézőtérrel, hol színészek vannak elbujtatva, ellenszélmentes hangzik, mire a kürtökkelapós sovinszták a marseillaisét énekelve botokkal védelme-

zik meg elnöküket. Lenn a színészek viszont (napidíj ellenében) az internacionálét futják.

Londonnak is kijut. Az a kevés lord, ki még megmaradt, utolsó vacsorára gyűlnek össze. Egyszerre az egyik lord remülten sikolt fel. A levesestálból kilúsz egy monoklit. Az történt, hogy egyik barátjukat találták fel, megsütve, becsenyének.

Imé, az éhezők akasztófahumora.

A londoni fodrászok meg a pubifrizura. Londonban a nők már egy év óta pubifrizurát viselnek. A haj rövid a nyakon, sima a fül körül, melyet el kell takarnia, két-két fűt hull alá az arconsztra, mint a férfiak pofaszakállja. Ez a divat meglehetősen egyszerű. A hölgyfodrászok érezték is rossz hatását, amennyiben a nők egyre jobban elhanyagolták őket s nem nyitratkoztak többé, mint a férfiak.

Most azonban segítettek a bajon. Kiadták a jelszót, hogy a pubifrizura kopaszít, a nők, akik viselik valószínűleg ugyanugy megkopaszodnak, mint a férfiak, emélfogva a fejbőrt kezelni kell. A tar fej felidézése rémületbe ejtette az egész angol hölgyvilágot s alig jelent meg erről pár cikk, másnap a fodrászfizetlek tele voltak nőkkel. Minthogy pedig a pubifrizurától megválni képtelenség, módokat találtak, hogy lehetne védekezni a rettenetes csapás ellen. Nyomban akadtak szakértő fodrászok, láik tudták a baj orvosságát. Fölfedezték a *shinglinget*, egy körülményes, de *«föltétlenül hatékony»* kezelést, mely mindenkit megóv a kopaszságtól, de költséges.

Ma már hetente háromszor keresik föl a londoni nők a fodrászukat. Tévedne az, aki azt hinné, hogy a kiadás, vagy a fáradtság bárkit is visszatart a divatnak való hódolástól, hisz ép az a félelmet, hogy minél több kerül, minél nagyobb martíriumot kell szenvedni, annál értékesebb. Valóságos Napoleonjai keletkeztek Londonban a fodrászoknak, a *shingling* utólréhetetlen művészei, kik rövidesen nagy hírnévre tettek szert s kiknek fényűzően berendezett szalonjai reggeltől estig telve vannak vendégekkel. A hajnyírás mesterei napoleoni pózokkal veszik szemügyre a páciens fejét, a haj hosszúságát az áll és az orr hosszúságához mérik, hogy megállapíthassák a lenyirandó rész nagyságát, s a frizurát arányosan összehangolják a fej formájával, az arc kifejezésével is.

Más fogásra is rájöttek. Átmeneteket létesítettek a *shingling* között meg a *bobbing* között, azaz a réteges és az egész rövid frizura között s ezt *binglingnek* nevezik.

Tehát dől a pénz a londoni fodrászokhoz. Az olló ihletett költői árnyalatokat teremtenek, úgy dolgoznak egy fejen, mint festő az arcképen, anélkül azonban, hogy túlságosan kiemelnék a fejnépszerűségét, úgy hogy annak, aki a korzón látja a vékony, esontos, kurtára nyírt nőket, mindig gondolkoznia kell, vajjon fine az illető, vagy lány.

Cifrangomorság. Kedves színész-históriát mesél el Armandó Falconi, az olasz színész az ifjkorából. Akkoriban még cfrább volt a komédiás nyomorúsága s még ősbibb, még olaszabb a vidék.

Egy napon, mikor nem volt mit ennie, pár hasonszőrű társával elhatározta, hogy vidékre megy vendégszerepelni. Az inségesek nagy nehezen össze tudták szerezni pár száz lírát, az üzemi költségek fedezésére, utravalóra, meg a sugó kifizetésére.

Utolsó pillanatban a társasághoz egy nápolyi kereskedelmi utazó csatlakozott, ki szenvedélyes barátja volt a színjátszásnak. Őt azonnal kinevezték pénztárosnak. Mikor megérkeztek egy istenhátamegotti kisvárosba, korommal plakátokat rajzoltak s mindenévé kifüggesztették. De a jó vidék a lármás

hírverésnek sem dőlt be. Pénnyelcek kigyulladtak a színház lámpái. A kereskedelmi utazó beült a pénztárba.

— Mi — meséli Falconi — mindnyájan éhesek voltunk, de tele reménységgel léptünk a színházra, hogy készülődünk. A színház kongott az ürességtől. Nyolc órakor intárt menesztettünk a pénztároshoz. Biztató választ kaptunk. Vagy nyolcvan ember álldogált a színház előtt, a fadragszokat bámulva. De nem tudták magukat elhatározni, bejöjjenek-e vagy sem. Rettenetes várakozásban mult el tíz perc. Egyszerre halljuk a függöny mögött, hogy a nyolcvan főből álló tömeg, lökdösődve, kiabálva, pogány lármával beront a nézőtérre, majd helyet foglal, lecsönvedesedik, várja a függöny felgördülését. A kukucskaöllyukon kikéreljük és megállapítjuk, hogy csakugyan nyolcvanvan vannak a színházban, ami testvérek között is több száz lírát jelent. Elképzeljük, hogy ma meg fogunk vacsorázni, ha nem is fényesen, de legalább jóllakunk. Remek lendülettel, a vacsora reményében, eljártuk a darabot. Aztán a közönség kitérdül. Odarohanunk a pénztárosunkhoz. »Na mennyi?« »Semmi. — válaszol a pénztáros. »Hogy hogy?« A szegény kereskedelmi utazó aztán megmagyarázta, mi történt. Miután a tömeg nem tudta magát elhatározni, hogy bejöjjen a pénztárba, cselhez folyamodott, becsalogatta őket és leültette őket, ingyen. Így aztán nem vacsoráztunk az nap sem. De sohase játszottunk oly szépen.

Nincs többé autógázolás? Az autók gyilkolnak, mindenütt a világon, de különösen Amerikában. Megállapították, hogy az amerikai autók évente 15000 embert gázolnak halálra s az európai országok nemsokára állják majd vele a versenyt.

De — úgy látszik — mégis csak sikerül megzabolálni a gyilkos autót. Laurenceau elmés s azt mondják, hathatós készüléket talált föl, mely az autógázolásokat egyszer és mindenkorra megszünteti. A készülék egy órelmezéből áll, melyre védőrostélyt s egy kaucsuk hengert erősítenek, ezen egy hinta ülökéje lóg, melyre az áldozatot a teljes sebességgel haladó autó gépiésen rálöki. Az amerikai mozdony *cow-catcherjei* — tehénfogói — oldalt dobják el a sinekről azokat az állatokat, melyek előttük vannak. Hasonló ehhez az elgázolás elleni készülék, mely a gyalogjárót magához kapja, ha áll és oldalt veti ki, ha már leesett.

A mentés így történik: jön az autó és az áldozatjelöltet feldobja félméter magasságra, mire el elveszi egyensúlyát, ráesik a hinta ülökéjére, rettenetes erővel, ami azonban szükséges, mert általa az autó sebessége megrokkant, a kocsi álló személy helyett valami nagy kőbe, vagy kutyába ütközik, az akadályt félrelökő s szintén megáll. Az automobilos banditákat, föltéve, hogy ilyen védőkészülékkel ellátott autón robnak, fel lehet tartóztatni azáltal, hogy egy követ gurítanak az utjukba.

A kísérletek biztató eredménnyel kecsegtetnek, de csak akkor, ha az autó sebessége nem haladja túl a 25 kilométert. Mindenesetre sikeres védekezési mód a városban. Mikor az autó sebessége nagyobb, a készülék ütése életveszedelmes.

Az automobil zabolája tehát olyan, mint a többi orvosság: vagy gyógyít és megmenti az életet, vagy pedig mérgező és — öl. A huzonöt kilométeren aluli sebességű autókkal szemben a készülék mindenesetre védelmet nyújt, ennivel is kevesebb lesz az elgázolás.

Szegény beteg Európa! Winifred Holdby, a Manchester Guardian munkatársa a kontinensre jött, hogy tanulmányozza az itt élő népek baját, melyek még alig ocsudtak fel, tíz év után, a háború kábulatából. Körutjáról szemléletes cikkben emlékezik meg, mely nem-

csak tényeket, adatokat sorol fel, hanem rámutat a különböző népek lélektani sajátságaira is, elmésen, finoman jellemelve őket.

— A mi tervünk egyszerű volt — írja. El kell olvasnunk az újságokat, meg kell tekinteni főbb intézményeket, beszélünk kell a vezető politikusokkal és szóba kell elegyednünk mindenkivel, hogy felvilágosítást kapjunk azokról a kérdésekről, melyek bennünket érdekelnek. Két hónap multán azonban rájöttünk arra, hogy sohasem az interjúval, hanem mindig az interjúval határozza meg a beszéd tárgyát s az idegen külső országokban mindig azt tudja meg, amit az az ország akar, hogy megtudjon. Más szóval mi étlap szerint akartunk étkezni és table d'hotel-t kellett végigennünk.

Először a németekhez ment, a megszállott területekre, melyeken leginkább szenvednek.

— Ezekben a városokban nagyon nyájasak voltak hozzánk az emberek, valósággal elhalmoztak. A németek, tudván, hogy gazdasági bajaik a legfontosabbak és azok leginkább láthatók, megrohanják az idegent, üzletszerű gyorsasággal hurcolják egyik nyomorúságtól a másikig. Elcepeltek a honburgi tudóvész szanatóriumba, kölni zugucákba, az esseni szegénynegyedbe, a berlini gyermekkorházakba, melyekben mind ékezzelással beszéltek a háborúrombolásáról. Csakhogy a nagy nyomorúság nemzetközi, a kiterjedése — nem a nagysága — politikai jelentőségű.

Csehországról ezt jegyzi fel:

— Csehországiában viszont más az étlap. A németek, akár a hivatalért korteszkodó régi rómaiak megmutatják nekünk sebhelyeiket, viszont a csehek csak habérinkkal dícséskesznek. Itt is van szegénység, itt is van szenvedés, de a háború kimenetele nekik kedvezett s a csehek hűszkék erre. Emélfogva elvitték a Prága melletti mezőgazdasági kiállításra, bevezettek a Népmuzeumba, a közoktatásiügyi és külügyminisztériumba és annyi röpirattal lútták el, hogy külön börendöt kellett vennem. Berlinből Prágába érkeve valóban úgy tettség, mintha az ember téiből tavaszba jutna.

Bécsről ezt olvassuk:

— Itt ősz van. Az osztrákok tudatában vannak nagy jövőndöt. Szívesen rendelkezésemre állnak, elvezetnek ide és oda, hogy mindent lássak, mindenkivel beszéljek, de itt valahogy mégis lehetetlen politikáról tárgyalni. Folyton a művészetre, zenére, közös barátainkra terelik a szót, mert Bécsben mindenki ismer mindenkit.

Végső megállapítása a tegkedvesebb: — Németországban az emberek ezt mondják: »A dolgok rosszul állnak. Jöj-jön, nézze meg, szánjon meg bennünket, segítsen nekünk.« Csehországiában az emberek ezt mondják: »A dolgok rosszul állnak, de most már jól állnak. Jöj-jön, örvendezzen velünk.« Ausztriában az emberek ezt mondják: »A dolgok valóban rosszul állnak. De azt hisszük, lesz ez még rosszabbul is. Nem a mi hibánk. Tudja mit, menjünk az operába...«

Jahász Gyula:

A fekete bika

Ballag a csorda már az ut porában. A kondás kiérté álmodozva bug. S a csorda végén baktat egyntogában. Egy nagy, fekete bika, mint a bu.

A többiek mind egy csapatba mennek. És videran néznek egymásra ök. Egyik-másik szerelmesen epedve. Már összebukik és vágódva bog.

A kertekben a hervadt napraforgó. Nyuzatra csügged és az égi holdyó. Fáradt szemével vörösen hunyorgat.

A nagy, fekete bika elmaradva. Oly árván pész a tünő, tünne napba. S a fázó nyárfák halósan susognak.

Százötven éve ármentesítik a dunai öblözeteket

II. József és Sorger Sámuel tervei a bánati vadvizek lecsapolására A becskerei folyammérnökség 70.000 hold ármentesítését tervezi

A becskerei folyammérnökségen hónapok óta dolgoznak az ugynevezett *dunai öblözetek* árlecsapolásának tervein. A tervek már csaknem készen vannak, a költségvetés azonban még hiányzik, csak annyi nyilvánvaló, hogy az árterület felszabadítása százmillió dinárba kerül, de ez az összeg, ha egyszer mégis csak megtörténik az öblözetek lecsapolása, busás kamatokat hozna, mert a felszabadítandó területek nagysága meghaladja a hetvenezer katasztrális holdat.

József császártól Sorger Sámuelig

A dunai öblözetek lecsapolása évszázadok óta foglalkoztatja a Bánát lakosait és a mindenkor közigazgatási hatóságokat. Szavoyai Eugén herceg felszabadító hadjárata a szentai csatában (1697) aratta döntő diadalát, de a bánati területek tényleges birtokbavétele csak akkor fejeződött be, amikor (1716-ban) megszűnt a temesvári pasalik. Ekkor kezdődött a telepítés a temesi bánóságban — egész Torontál odatarozott — és a telepéseket mindenkor kötelezték kisebb-nagyobb területek lecsapolására és ármentesítésére. Komolyabban azonban II. József császár foglalkozott ezzel a kérdéssel. Francia mérnököket küldött a Bánágba, egy ízben maga is ittjárt (1770 körül) és azt tervezte, hogy az ármentesített vidékeket színnémet telepésekkel benépesítve, megteremtí a szerbek és a magyarok között a német korridor.

De az árlecsapolásra nemcsak ezért volt szükség, hanem azért is, mert a végeláthatatlan mocsarak rendkívül egészségtelenné tették a vidéket és a korábbi települők, akiket Lipót és Mária Terézia telepítettek le a temesi bánóságban, tömegesen pusztultak el a gyilkos klíma miatt. II. József mérnökeinek előterjesztésére a bécsi Oberhofkammerrath — állítólag — nyolcszáz ezer tallért szavazott meg a tervek keresztülvételére, de jött az új török-háború és a pénz kellett a zsoldosoknak. II. József terve tehát semmivé lett, elnyelte a török-háború és a következő száz esztendőben csak lépésről-lépésre tudtak valamiképp meghódítani a sájkások és grancsárok a Duna mérhetetlen árterületeiből, míg azután 1866-ban egy mokrini zsidó, *Sorger Sámuel*, hozzáfogott József császár terveinek megvalósításához.

Falvak és tervek — a vízben

Ebben az évben német telepések három falut építettek a harmadik Dunai öblözet mentén. A három község: *Königsdorf*, *Albrechtsdorf* és *Gisellaheim*, szinte a víz hátán épültek és fennmaradásukhoz nem volt semmi remény, ha csak nem sikerül az öblözetet lecsapolni, vagy legalább is ármentesíteni. Ekkor jelent meg Sorger Sámuel, akinek tervei alkalmas koncepcióknak voltak és megvalósításukhoz meg is volt a kellő energiája, csak a szükséges pénz nem. Üzletember volt — belefogott. Szerződést kötött az állammal és a szerződésben kötelezte magát harminc-negyvenezer katasztrális hold lecsapolására és ármentesítésére, amiért hater ezer hold ármentesített föld huszévi használatát kötötte ki. A munkát meg is kezdte, csatornákat vágatótt, töltéseket emelt, de a pénze már az első hónapok után elfogyott.

Részvénytársaság — en gros...

Becskerék volt már akkor is a Bánát gazdasági életének középpontja, Sorger tehát idejött, hogy terveit megvalósítsa: részvénytársaságot alapított a dunai öblözetek lecsapolására. Sorger Sámuelre még sokan emlékeznek Becske-

reken. Imponáló volt a föllépése, nem takarékoskodott a pénzzel, nagylábon élt és rövidesen jó embere volt egész Torontál vármegyének. A megyei uraknak, a becskerei civiseknek imponált ez a mokrini zsidó, aki aranyhegyeket ígért mindenkinek, aki kockáztatni mer néhány száz forintot. Az üzlet hamarosan készen volt. Ezer darab kétszázforintos részvéennyel megteremtette Sorger Sámuel a *»Sorger-féle Königsdorf, Albrechtsdorf és Gisellaheim-i védgátakat építő és vízlecsapoló részvénytársaság«*-ot, amelynek részvényeiből ötöt, tizet, huszat vásárolt magának mindenké, aki valaminek számított Becskereken. A kiegyezés esztendeje volt ez és az abszolutizmus nyomasztó évtizedei után következett nagy föllélekzésben mindenki készséggel buzgólkodott az ország újjáépítésében. Még ma is alig van régi becskerei familia, amelynek iratai között ne sárgulna néhány Sorger-féle részvény és jellemző a tervrendkívüli nagyszerűségére, hogy Torontál-megye közgyűlése száznegyven darabot vásárolt a megye részére az értékpapirokból.

Pénz volt, Sorger ismét megkezdte a munkát, amely a legszebb kilátásokkal haladt hatalmas tempóban előre, míg aztán a következő év tavaszán — rendes szokása szerint — *kiöntött a Duna és elmosta a gátakat, töltéseket, minnestől elvitte Königsdorfot, Albrechtsdorfot és Gisellaheimot*, úgy hogy a három községnek nyoma sem maradt. Nyáron aztán leparadt a víz, a kitarító sváb telepések újra fölépítették falvaikat és Sorger Sámuel részvénytársasága is újra előlről kezdte a lecsapolást. Most már bizonyára nagyobb gonddal dolgoztak, szilárdabbak voltak a községeket védelmező gátak, de a következő tavaszra még nagyobb lett az ár és töltés, gát, falu újra az árvíz martaléka lett. A svábok harmadszor nem kockáztatták meg a letelepülést a három szűnű községnek hire-hamva sem maradt és mivelhogy a részvénytársaság alapítókéjét is elvitte a Duna, Sorger Sámuel is jobbnak látta, hogy egyidőre elkerülje Becskerek városának kaput.

Husz vízmentes év...

A részvénytársaság ugyanis természetesen nem szűnt meg, csak az árlecsapolást halasztotta el boldogabb időkre. Ehelyett pereskedéssel foglalkozott. Az állammal folyt a per a balul sikerült fizetés után és bár a társaság nem tudta teljesíteni a vállalt kötelezettségeket, az állam méltányolta a részvényesek jószándékát és jóhiszeműségét és a két fél között a bíróság előtt annak rendje és módja szerint békés megegyezés kötött. A megegyezés szerint a részvénytársaság kötelezte magát arra, hogy *ha lesz rá lehetőség, folytatni fogja a lecsapolási munkálatokat és megkapta a Szeverkin és Opova mellett 1007 katasztrális hold kiterjedésű árterület használati-jogát mindaddig, amíg husz vízmentes év el nem telik.*

1870-ben, talán egy-két évvel utóbb, kötötték ezt a megegyezést. Több mint ötven esztendő telt el azóta és a fél-század alatt csak egyetlen egyszer nem öntötte el a Duna a részvénytársasági földeket: *egy vízmentes év volt ötven év alatt*, a hetvenes évek közepén, 75-ben vagy 76-ban, bizonyon már nem emlékszik senki, tény azonban az, hogy *ha a mai helyzet megmarad és a Duna is megtartja régi szokásait, pontosan a 2570-ik esztendőig marad az opovai árterület a Sorger-féle árlecsapoló részvénytársaság birtoka.*

A birtoklást egyelőre csak mérsékeltten gyakorolja a részvénytársaság. Ha nagyon nagy a víz, halászatnak az

ezerholdjukon, ha nagyon kicsi, néhány kazal szénát lehet kaszálni rajta, azután rucát, vadkacsát vadászhatnak egy-egy jól sikerült igazgatósági ülés után, sőt, hogy milyen nagy értéke van ennek a területnek, arra mi sem jellemzőbb, hogy egyszer már pelikánt lőttek a dunai öblözetekben.

Nincs osztalék

A részvénytársaság pedig csendesen éli a törvény keretei között megszabott életét. Van igazgatósága — Tollweh Oszkár bankigazgató a jelenlegi vezérigazgató —, amelynek a felmentvényt minden évben egyszer a közgyűlésen egyhangulag megadják a részvényesek. Igazgatósági üléseket is tartanak olykor-olykor, amelyeken aztán megállapítják, hogy a szeverkin-opovai birtok jövedelme még mindig olyan csekély, hogy abból a jegyzőkönyvek papirosára is aligha telik, tehát igazgatósági tantemekre, osztalékokra újból nem marad.

Ötven évnel hosszabb idő alatt *egyetlenegyszer sem fizetett osztalékokat a Sorger-féle részvénytársaság*, még abban az évben sem, amelyet vízmentesnek ismer a krónika, minthogy a vetés és az aratás akkor is elmaradt, az illetékes községi hatóságok ugyanis elfelejtették értesíteni a részvénytársaságot, hogy szokása ellenére nem öntött ki a Duna.

*

A becskerei folyammérnökség nagyszabású tervei a husz vízmentes év közeli bekövetkezését ígérk, csodálatosképpen azonban még sem emelkednek a Sorger-féle rt. részvényei. Nem lehet tudni, vajon azért nem, mert a lecsapolt területekre ugvis rátenné a kezét az agrárreform, vagy azért mivel az árlecsapolásba annyiszor belekezdett bánátjak a legújabb terveknek sem jósolnak nagyobb sikert, mint amennyit II. Józseftől Sorger Sámuelig a többi ilyen vállalkozás elért.

Komor Mihály.

Szerkesztői üzenetek

B. E. Vršac. A Narodna Uprava 61—1919. szám rendeletét tudunk szerint nem hosszabbították meg, tehát az nem érvényes. Egvébként az ítélet szövegének ismerete nélkül bajos véleményt mondani.

H. T. Kula. A magyar állampolgársági törvény szerint az örökbefogadott fiu elnyeri az örökbefogadó állampolgárságát. Ez a törvény azonban a Vajdaságban nem érvényes és a szerb állampolgársági törvény sincs ide kiterjesztve. Érdeklődjék a megoldás iránt a belügyminisztérium BBB ügyosztályában.

K. D. Bácsko-Petrovoszelo. A fennálló rendelkezések szerint az első és negyedik fiu csak kilenc hónapot, a második, harmadik és ötödik azonban teljes tíz-hetven napot kötelese szolgálni.

Sombori. Ha a játszmat végigjátszoták, akkor nincs helye reklamációnak a tekintetben, hogy kinek kellett volna kijátszania. A felvevőre nézve a legtöbb esetben, de különösen beülnél igen fontos az a körülmény, hogy ki a kijátszó, tehát ezt idejekorán kell figyelembe venni.

M. Gy. Ruski-Krstur. 1. Itteni pénzintézet nem vállalkozik arra, hogy Szibériába pénzt küldjön. Ezer dinárig terjedő összeget pénzeslevélben is küldhet, de ez a bizonytalan viszonyok miatt nem ajánlatos. 2. Jelentkezzék az okmányokkal a beográdi amerikai követésnél és kérjen beutazási engedélyt. 3. Forduljon felvilágosításért dr. Salamon Frigyeshez, a suboticei esperanto-egyesület elnökéhez.

B. K. Parabucs. A novisadi selventenyésztési felügyelőség kérdést intézett a földm. ügyi minisztériumhoz a nyugták beváltása ügyében. Információnk szerint a minisztérium január 12-iki ülésében megszavazta a beváltási összegek kiutalását. Jelentkezzék a nyugtákkal az illetékes adóhivatalnál.

K. I. Karancs. A lakástörvény értelmében, amely január 1-én lejárt ugyan, de amelynek érvényét a minisztérium rendelettel meghosszabbította az új lakástörvény meghozataláig, a háztulaj-

donos felmondhat annak a lakójának, akinek a lakását a maga számára igényli.

G. M. Dárda. 1. »A vén cigány«-t Vörösmarthy Mihály írta. 2. A hintók után külön hintoadót kell fizetni, az erre vonatkozó részletes tájékoztatást a helyi hatóságtól kaphatja meg. 3. A nyerevénylistát kérje attól a cégtől, ahol a sorsjegyet vásárolta.

V. S. Novlitebei. Ügyét áttettük a Magyar Jogvédő Irodához. Az elintézésről, mihielyt az tudomásunkra jut, értesíteni fogjuk.

N. L. Novibecsei. A novisadi hidrotechnikai hivatal december 22-én 407—924. szám alatt elküldte az ön ügyének iratait Beogradba a Direkcija Vodához, ahol 4967—924. szám, alatt iktatták. Elvben az ügy már el van intézve, azonban hiányzó iratait be kell küldenie az aktaszámra való hivatkozással.

F. L. Mali-Idioš. A községi előjáróság intézkedése szabályos. A község a haszonbérleti jogot érvényesítheti árverés útján és ennek a képviselőtestülethez beosztott kérvény nem lehet akadály.

Sz. G. Beograd. Olyan könyvjegyzéket, amelyben a kéredezett könyvek címét megtalálja, bármelyik suboticei vagy novisadi könyvkereskedéstől kaphat.

Cs. I. Bacsko-Gradiste. A rádióállomás felszerelésére vonatkozó engedélyt a postaügyi minisztériumtól kell kérni a helyi postahivatal után.

R. M. Lipcsébe Prágán át a legrövidebb az út. Oda és vissza szóló átutazási vízumot kérjen.

B. T. A kártyajátékokat a gyakorlatból és nem könyvből tanulják meg. Ha tehát vitás kérdés merül fel, akkor az az uzus, hogy a nézeteltérést elismert jó játékosok véleménye dönti el. Nyugodjék bele, ön a fogadást elvesztette, ha ellenfele nem tud is törvényerőű paragrafusokat citálni álláspontja igazolására.

Szerelem. Hangulatosan megírt jelentéktelen kis epizód, új szempontok nélkül.

T. S. Kikinda. Az »Ifjuság«-című suboticei hetilap három évvel ezelőtt szűnt meg. A lapot Tamás István szerkesztette.

S. S. Sombor. A január elsején lejárt lakástörvény érvényét a minisztérium az új lakástörvény meghozataláig meghosszabbította. A novisadi törvényszék a meghosszabbítást érvénytelennek mondotta ki és a törvényszék területére a régi magyar lakásrendeletet állapította meg érvényesnek. A kérdés most teljesen rendezetlen s valószínűleg a választások után hamarosan szabályozódik.

Érdeklődő. Az optálás határideje már lejárt és annak meghosszabbításáról nincs szó.

Szombori olvasó. A legcélszerűbb, ha személyesen jelentkezik a suboticei vasutizgatóságnál, ahol részletes felvilágosítást kaphat.

M. V. M. Vršac. A hadkötelezettség és az adófizetés között semmi összefüggés nincs.

G. Gy. Sombor. A tengerészeti akadémiára magyar érettségi bizonyítvánnyal is felveszik, Adja be kérvényét a Ministarstvo Vojna i Mornarice-hez.

Kanizsai érdeklődő. A szaloniki barakéntésekhez keresnek igazságlvial építőmunkásokat. Érdeklődjék az építőmunkások szentai szakszervezeténél, ahonnan már küldtek kömviseket Szalonikibe.

P. L. Beograd. A beográdi amerikai konzulátusnál kaphat utbaigazítást.

N. L. Van benne erő és invenció, de egyszersmind sok utánérzés is. Törkedjék eredetiségre.

Régi olvasó Kerény. — I. B. A beüldött kéziratok nem közölhetők.

L. V. P. Késztelen, hogy a felvevő, akármilyen lab van is a kezében, nem kötelezhető a figurák bemondására. Az, hogy a béla nála van, nem jelenti azt, hogy a kasszát be kell mondania. Kvint helyett is mondhat tercet vagy kvartot, mindez teliesen az ő belátásától függ. Azonban éppen a »család« és az »összesadu« nevű figurákkal kapcsolatban kialakult az a gyakorlat, hogy a partnerek előre meg szoktak állapodni abban, vajlon elhallgatással játsszák-e ezeket a figurákat, vagy pedig be kell mondani mindent, ami az ember kezében van.

A „CITROËN“ AUTÓ

a francia autóipar vezető márkája. Iparosok, kereskedők, orvosok, gazdáknak stb. legalkalmasabb, mert

**beszerzési ára olcsó
üzemköltsége elenyészően csekély
kezelése igen egyszerű**

Kapható

10 és 20 HP, 2-6 ülésessel a legmodernebb kivitelben 40 000 dinártól kezdve
Részletes árajánlattal szolgál

S. AD. ENGL

SUBOTICA, JELAŠIĆEVA ULICA BR. 2.
810

Rejtvény.

A múlt vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése

„Harakiri“

Helyesen megfejtették 842-en. Könyvjutalmat nyertek: 1. Biskroványi Marit Veliki Inda, 2. Francisko Cauth Novisad, Petefjeva ul. 3., 3. Bicskei Böz ike Bač-Topola, 4. Schmidt Sari Senta, 5. Winczer Jozsef St. Kanjiza Draškov čeva ul. 18., 6. Gaal Manci Curog, 7. Holländer Vi mosne St. Bečej, 8. Fleischmann Imre Srbobran. Felkérjük a könyvjutalmat nyerteket, hogy 4 dinár portóköltséget betölteni szíveskedjenek.

A keresztosoros rejtvényt helyesen fejtették meg 120-an. Könyvjutalmat nyert Garay László Novi-Bečej.

Olcsó jó könyvek

A mai könyvdrágaságban a legolcsóbb, könyv, a legélvezetesebb olvasmány Milkó Izidor Baedeker hat új, irodalmi értékű könyve. A könyvek címei a következők:

- 1., Firenzei eset és egyéb elbeszélések
- 2., A miniszter barátja (Mosolygó történetek)
- 3., Spekulané és társai (Egy kötet vidámság)
- 4., Asszonyok (Novellák és egyebek)
- 5., Irók és könyvek (elbeszélések és tárcák)
- 6., Baedeker irásából (Novellisztikus dolgok)

A hat kötet ára 320 dinár.

Egy-egy kötet ára 60 dinár.

A pénz előzetes beküldése ellenében portómentesen küldi a BÁCSEMEGYEI NAPLO kiadóhivatala.

GAZDAK FIGYELMÉBE

Melichar-féle

UNICUM-DRILL

vetőgépek, ekék, Agró kukoricautlító gép, kukoricamorzsolók, csővestengeri darálók, répavágók, szecskavágók, boronák

jutányos áron kaphatók

Rudolf Bächer-Franz Melichar
Mezőgazdasági Gépgyár
és Baltic tejseparator
egyedüli sombori képviselője

Szlávy Oszkár vaskereskedése

Telefon 15. Sombor Telefon 15.

ALKALMI VÉTEL!

Egy elegáns csukott 6 üléses autó és 4 új hintó olcsón eladó. — Cím: Zimmera Károly Veliki-Becskerek, Pupinova utca 4. szám 1026

**Kaszinószálló eladás
Kulán**

Másirányú vállalkozás miatt örökáron eladó a kulai jóforgalmu kaszinószálló teljes berendezéssel kedvező feltételek mellett. Közelebbi feltételek megtudhatók dr. Bétsch Henrik ügyvédnél Kulán (Bácska).

Képviselők:
Subotica: Hoffmann Mihályné özvegye
Novisad: Krausz Ede

SMYRNA SZŐNYEGEKET
művészi kivitelben készít
Gyapjuipar rt. Vel. Becskerek

Képviselők:
Sombor: Butoresarnok
Zagreb: S. Turković, Oktozon

LONÁRT LAJOS

njonan felszerelt gépjavitó, villany, vízvezeték, központi fűtés és csatornázási vállalkozó.

Műhely és raktár:

Subotica, Strossmajerova ulica 20. (Halpiac)

Elvállal helyben és vidéken, vízvezeték, csatornázási, villanyvilágítási berendezéseket, mindentajta gépek szakcszerű javítását, hengerlurást s autogén forrasztást. Saját készítésű takaréktűzhelyek bármilyen kivitelben. Raktárról szállít tüdőszoba berendezéseket és a hozzá szükséges felszerelési anyagot. Költségvetéssel díjtalanul szolgál. Tanoncok fizetéssel felvétetnek

KŐSÓ és ŐRÖLT KŐSÓ
minden mennyiségben szállít azonnal

BRAĆA OFNER SÓMALOM NOVISAD
Táviratcím: Braća Ofner. — Telefon 327.

Ferd. PIATNIK & SÖHNE WIEN
PIATNIK NÁNDOR és FIAI BUDAPEST
KÁRTYAGYÁRAK

kizárólagos képviselője egész Jugoslávia területére

F. BEDŐ SUBOTICA

Šeneo ul. 19. — Gyári árak!

Tekintettel a forgalomban levő hamisított bélyegzőjű kártyákra, csak a nálam vásárolt kártyákért vállalok felelősséget.

Több elsőrangú fiatal könnyű és nehéz
igásló eladó

Varga Mihály és Társa

gőzmalomtulajdonosoknál, Csantavir.

„DAMA“

FEHÉRNEMÜSZALON

Tolstojeva (Ódor) ul. 21

Jutányos áron készít:
női- és gyermek-fehérneműt, hozott és saját anyagból, azonkívül pyjamákat, ágygar-nitúrákat, stórokat stb. a legszebb kézimunkával.

PAPLANOKAT
pehelyből, gyapjuból és vattából újat és régít a leg-
szébben kikészíték háznál is. Raktáron tartok minden színben jó és olcsó

PAPLANOKAT
CSÁNYI KÁROLYNÉ
edénypiac, gőzfürdő oldalán
Németh trafikban.

Fagykenőcs
fagyást pár nap alatt elmulasztja kapható
Landauer Drogeria
Subotica.

Ha ebédj hez vacsorájához
10 dinárért JÓ BORT
akar inni, keresse fel
STEINFELD
üzletét Vilsonova ulica 8. sz. 770
Telefon 262.

Fiatal vasesztergályos felvétetik
„IRIS“
Fém- és Pléháru Gyár
Ing. Faith Ferenc Novisad
a temerini kapunál, a csatorán túl 1021

Eladó malomberendezés
Egy 125 HP R. Wolf Mars deburg-Buckau félsztabli condensációs turbinógőzgép 1921-ben épült. 7 drb vassz krém és Ganz 2 féle hengeres, 2 drb 4-colos kőjárat, 2 nagy dupla szabadonléngő szikszita, 3 hengersizit, 1 daratisztító, legyező és hámozógép, saját villamos világítás. Rendkívül kedvező fizetési feltételekkel eladó és azonnal átvehető.
Érdeklődések
„Produktiv 130“
jeligére a kiadóhivatalba kéretnek.

Felülmulhatatlan kidolgozásu
vasablak
idom és T-vasból mindennemű szerkezetet, versenynélküli árban készít csak
„Első műlakatos-üzem“
Pomikacsek J. Novisad

SZENTI és VIRÁG SUBOTICA
EPÜLET és MÜBUTOR ASZTALOSÁRU GYÁR
KÉSZITENEK: Mübutorokat, épület, portál, parkett, üzletberendezéseket, stb. — Árajánlatot díjmentesen küldünk az ország bármely részébe.
TELEFONSZÁM: 383.

ÖSSZ. CSUKHATÓ GYÁR
Vasrámán, rézzel bevont dróttal.

130x75 cm nagyság ára 300 Din
200x80 400 Din
Szállítással utánvétellel is
„ZMAJ“ d.d. Zagreb, Petrinjska ul. 3

Likör és cognac szakmában
 évek óta feltétlenül jól be-
 vezetett és szervezőképes
UTAZÓKAT alkalmazunk.
 Csakis elsőrangú erők, intel-
 ligens és képzett urak aján-
 latát kérjük

„KELICO“

Lepároló Művek, Madoš (Bánát)

944

BUTOR

tömör keményfa, elsőrangú gyártmány. Ver-
 senyen kívüli árak! Nagyban és kicsinyben.
 Teljes hálószoba berendezés (a keményfából
 4400 din.-től feljebb
 Teljes ebédlő berendezés divatos
 12.500 din.-től feljebb
 Teljes konyhaberendezés fehérre lakkozott
 1950 din.-től feljebb

„DOMUS“ butorgyári-erakat Bernat Pessing
 Novisad, Zeljeznička ulica 105-107.
 Mitrovica, Planička-ul. 9-11.

ÜGYES

KERESKEDŐSEGÉD

aki textilnagykereskedésben már volt
 alkalmazva, a horvát szerb, német,
 magyar nyelvet tökéletesen bírja,
 azonnali belépésre kerestetik. Aján-
 latok a fizetési igények és refe-
 renciák megjelölésével

TEXTIL D. D. ZAGREB

Poštanski pretinac 185. kéretnék.

1066

BUTOROK

hálók, ebédlők, leányszobák,
 teljes lakásberendezések

mélyen leszállított árakon

Megrendelést pontosan készítek, saját vagy adott
 rajz után. Minden stílusban, legmodernebb kivitelben.
 Jótállással!

Éder Kálmán mű- és butor-
 asztalos

MŰHELY és BUTORRAKTÁR:

Vilsonova ul. 40. (volt képezdével szemben)

Szőlőtermelők!

2-3 éves gyökeres ojtványok,
 egy éves amerikai gyökeres és
 síma vadveszők minden fajban,
 valamint nemesített 2-3 éves
 gyümölcsfák, rózsafák megren-
 delhetők

Gebhardt József, Novi-Sad
 Jovanovski trg 6

1032

Küldjön 80 dinárt
 megkapja komplett
Braća SPITZER Faárugyár Subotica

Rejtettkép.

Hol a tehén?

A múlt vasárnapi számunkban között rejtettképen
 a XIV. L. jost megtalálták 998-án.

Az első díjat, a nag. itott fényképet Nevenka D.
 Besić p. st. telegr. čimovnica Ada nyerte meg, aki
 küldjön be egy fényképet a kiadóba.

A második díjat, az egy doboz valódi „Astra“
 örömlakkot Na y Bertalan subotičai gyógyszerár ból
 Spitzer Szerénke Subotica, Ostojićeva ul. nyerte meg,
 aki küldjön be 10 dinár per. díjtséget a kiadóba.

J. N. Schulhof d. d. Osijek
 Jugoszlávia legrégibb és legnagyobb
 fával égető mészmuvek

Ajánl

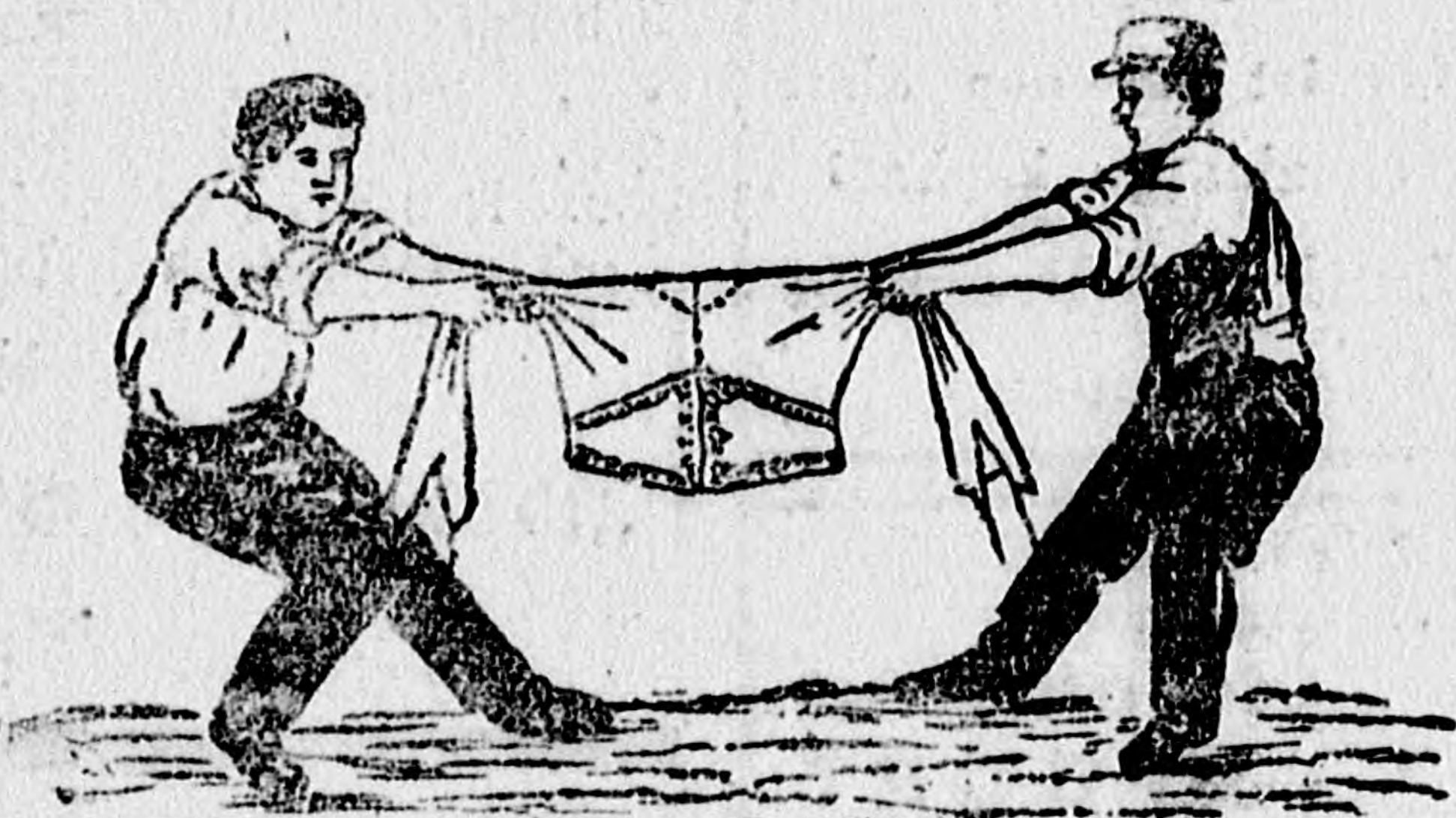
beremend-harsányi kőből égetett, elsőrendű, fehér,

darabos meszet

Minden mennyiség azonnal szállítható. Kizárólagos
 képvislet a Vajdaság részére

Révai Adolf, Subotica
 Telefon 5-51.

225

ELSZAKITHATATLAN FEHÉRNEMŐ

mindenképpen olcsóbban

9591

KRAUSZ BÉLA i DRUG SUBOTICA

Fudičeva ulica 3.

Ugye jón a címre!

Dr. SZEGŐ K.

SZANATÓRIUMA

felnőttek és gyermekek számára

ABBAZIA (Italia)

Hiszó, edző, diétikus kurák. Szobafok, érelmeszesedés
 angycsere, női- és idegtajok gyógyítására elsőrangú
 gyógyintézet.

7 éven felüli gyermekek kísérő nélkül is felvétetnek.

6794

TÜZIFA ÉS FASZÉN

Ajánlunk azonnali vagy későbbi szállításra
 vagonvételben és hajórakományként
 prima egészséges bükk, gyertyán, vegyes-
 hasáb és dorongfát, továbbá száraz vil-
 lázott faszenet a LEGOLCSÓBB napi
 árak mellett.

„DANICA“

Fainar és Butorgyár Osijek, Telefon 404.

4713

Osijeki Bőrgyár r. t.

Ajánlja különleg a talpkészítményeit
 nohezítetlen sulyban.

Gyártmányai a következők:

croupon, nyak, aver, bocskor felsőbőr,
 (kapica) húzottan és barkásan.

Gépszijak minden méretben.

Timsós-, varró- és kötőszijak a
 legerősebb hordképességgel.

Gyári lerakat a Bácska és Bánát területére:

STEINER JENŐ

bőrnagykereskedő cégnél, Subotica

Pašičeva ulica 1.

ahol az árak kizárólag bórkereskedőknek gyári
 árbán árusítatnak.

1097

FRIEDMANN MÁRKUS

villanyfelszerelés. vállalata, Subotican
 Paje Kujundžića ulica 18 szám. Telefonszám 172.

Villanyvilágítási és erőátviteli berendezések jótállás mel-
 let. Szállodal csengőberendezések, jelző csengők. Művészi
 kivitelű selyemernyők rendelés után.

Villanytelszerelési cikkek és villanylampák minden feszültség-
 ben és nagyságban a legolcsóbb napiárban kaphatók.
 Tervezést és költsévetést díjmentesen készítik.

5144

Fémrudak
 üres és teljes
 csapágyöntvények
 speciális
 bronzöntvényekből
 mindennemű
 tüzem
 lokomobil
 és mezőgazdasági
 gépekhez
 nyersen
 és kidolgozva

**MEMA
 SUBOTICA**

Fémöntőde
 osztály

Öntvények
 minden anyagból
 mint vörösréz-
 sárgarézfémekek
 ólom
 cink stb
 modellek és
 rajzok után
 Saját modell-
 asztalos
 és konstrukci-
 osztály

**Szállítások azonnal és
 szakszerűen eszközöltetnek**

OLCSÓ KIÁRUSÍTÁS!

Február 2-ától az összes raktáron levő
 RÓFÓS-ÁRUK a rendes áraknál
 25-30 százalékkal OLCSÓBBAN
 valamint a MARADÉKOK hámuatos olcsó
 áron lesznek kiárusítva

EVETOVICS MIKLÓS

Paja Kujundžićeva ulica 11. Molzer-ház.

893

Perfekt német

gyors- és gépirónót keres

azonnali belépésre helyi nagy iparvállalat. -
 Szerbül beszélők előnyben. Az állással term. szet-
 ben lakás van eg bekötve. - Ajánlatok fizetési
 igény megjelölésével e lap kiad. hivatalába
 cím- endők.

1007

BUTOR

ATLAS D. D. butor- és faárugyár, NOVISAD

Fizetési megkönnyítés

1074

A legszebb lemezajdonságok minden nyelven!

Varrógépek, kerékpárok, gramafonok és azok alkatrészei!

COLUMBIA

gramafonlemezek
 vezérképviselője
 egész Jugoszláviára

„VIKTORIA,,

nagykereskedésben SUBOTICA, Zrinjski trg 2 és
 Pašičeva ulica 9 alatti átjáró ház.
 Viszonteladók kérjék speciál ajánlatainkat!

1080

Tölgy fűrész hulladékot
fűrészport
fűrészelt szőlőkarot

valamint

körös és szil tognár (kerékgyártó)-fát
szállít legolcsóbban

DRACH IND. DRVA D. D.
CAPRAG

Távirat: DRACH CPS
Telefon: SISA 41
879

MEGÉRKEZETT

nagyobb mennyiségű

üveg, porcellán és lámpa-
áru, valamint táblaüveg
minden nagyságban

VERSENYENKIVÜLI ÁRAK!

Raktáramat el ne mulassza senki sem
megtekinteni.

ALMOSLINO FÜLÖP NOVISAD
DUNAVSKA ULICA 32. 914

Kérje fel a **448-as telefonszámot**
mindent házhoz küldünk

Fűszer, csemege, déligyümölcs, kolbászaru a
legfinomabb

SÁGI és MARJANOVIČNÁL SUBOTICA
HUSPIAC 924

„ATOM”
Subotica

Samottanyag,
öntőhomok és
használt deszka
kapható.

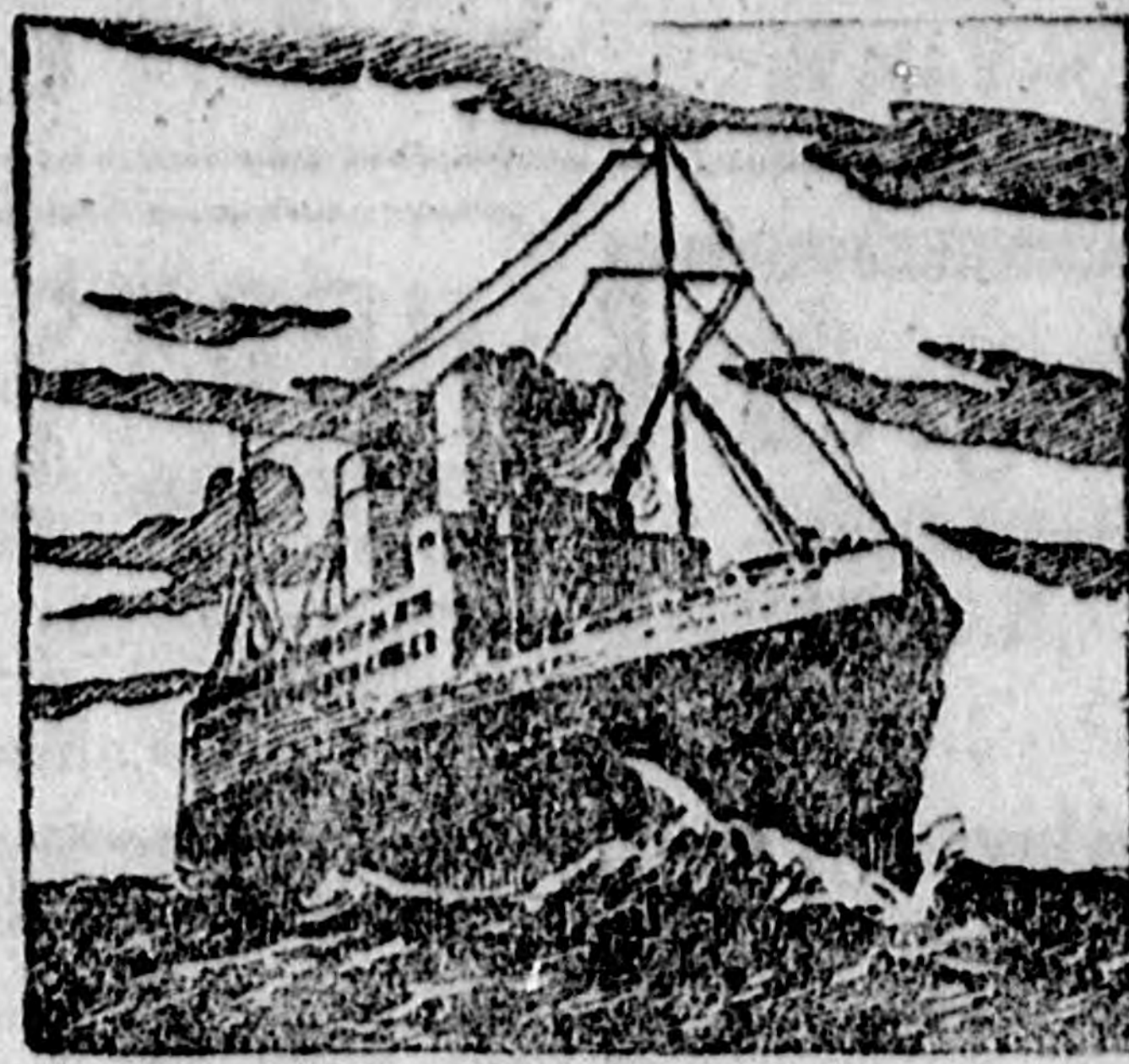
9204

Eladó ház

Ilija Birčanin ul. 53-55.
számu 847 négyszögöl
beltelekkel

azonnal eladó.

Mérei József
szijgyártó Sombor, Páriška
ulica 2. 1073

Royal Mail Line

Angol Királyi Postahajózási Vonal

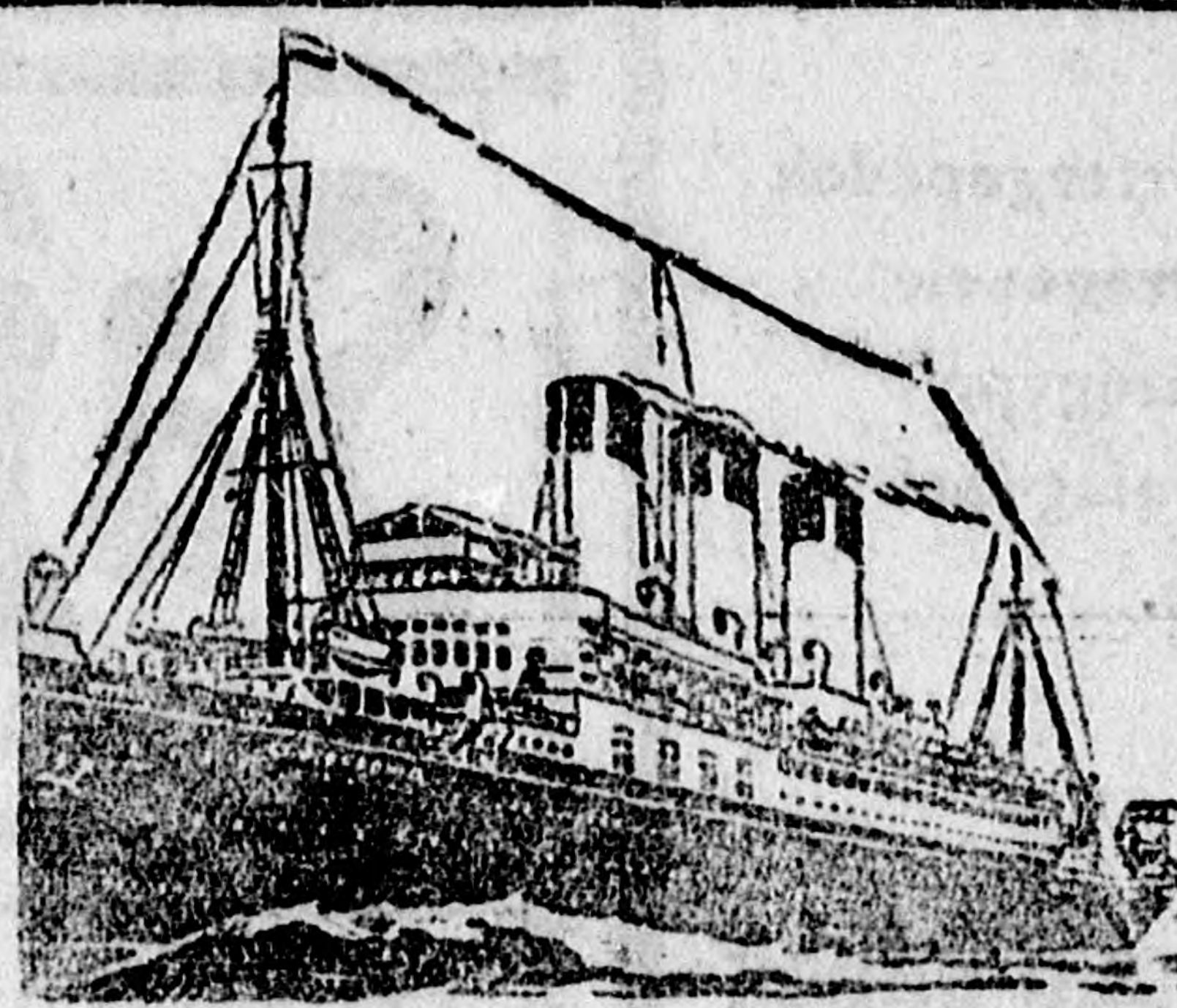
Rendszeres személy- és áruforgalom

Hamburg—Cherbourg—Southampton-ból
Newyorkba és Kanadába Cherbourg—
Liverpool—Southampton-ból Délamerikába
Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-Aires
Sanpaolo III. osztályu fülkék 2 és 4 ágygal
KÉNYELEM GYORSASÁG BIZTONSÁG

Levelezés minden nyelven

JUGOSZLÁVIAI VEZÉRKÉPVISELET:
Zagreb, trg I. Sz. 17.

Alképviseltek: Beograd: Karagjorgjeva ul. 91.
Ljubljana: Kolodverska 26. — Vel. Bečkerek:
Kralja Aleksandra 4. Sürögny-cím: „Roymailpac”
Bosznia, Hercegovina és Dalmácia részére: Srpska
Prometna Banka Sarajevo és Gruzban. Sürögny-
cím: „Prometna Banka” 3145

HAMBURG-DÉLAMERIKAI
GŐZHAJÓZÁSI TÁRSASÁG

A legnagyobb, leggyorsabb és legszebb hajók, I., II.
és III. osztályu fizető, valamint ingyenutasok részére.
A transportok indulnak minden 9-ik napon, Argenti-
niába, Braziliába és Uruguayba. Felvilágosítás ingyen,
magyarul, németül és szerbül.

Veliki Bečkerek, Aleksandrova ul. 27
Beograd, Balkanska ul. 49
Zagreb, Šenočina ul 30 1734

1 Universal számszámkösző-
rűlőgép L. Loewe gyártmány
1 nagy peremzőgép disz-
mun-ához L. Schuler, Göp-
pingen gyártmány, 23 ké-
szülék sárga rézből rác-
sorsák és rácsgombok ön-
tésére horganyból olcsón

ELADÓ

Cim
SCHMOLKA hirdetőirod-
ban Novisad, Futóski put 2 1020

Ügyes 1024
mechanikus

ki írógép, varrógép, és kerékpár-
munkát önállóan végez, küldje
írásos ajánlatát

Lederer Károlynak
mechanikai üzlet V.-Bečkerek

Írógépek

a legjutányosabban
PAUK KERESZTÉLY
cégnél Novisad Vilson tér 7
kaphatók 684

LORON OBILOK

WOLF-LANZ
600 HP-ig teljesen újak
vagy generáljavitva gyári
garanciával

bérbe is

KERETFÜRESZEK, FÜ-
RÉSZGÉPEK Pini & Kay
Wien vezérképviselete,
SZIVÓGÁZMOTOROK
kompresszornélküli
DIESELMOTOROK,
NYERSOLAJMOTOROK
Motorenfabrik Darmstadt
vezérképviselete,

MALOMGÉPEK, ÖRLŐ-
JÁRATOK 32—48 coll.
Kedvező fizetési feltételek.
Szállítás kompl. felszerelve

Brača Fischer D. D.
Zagreb, Pantovčak 16

Subotica
Strosmajerova ul. 20 1043

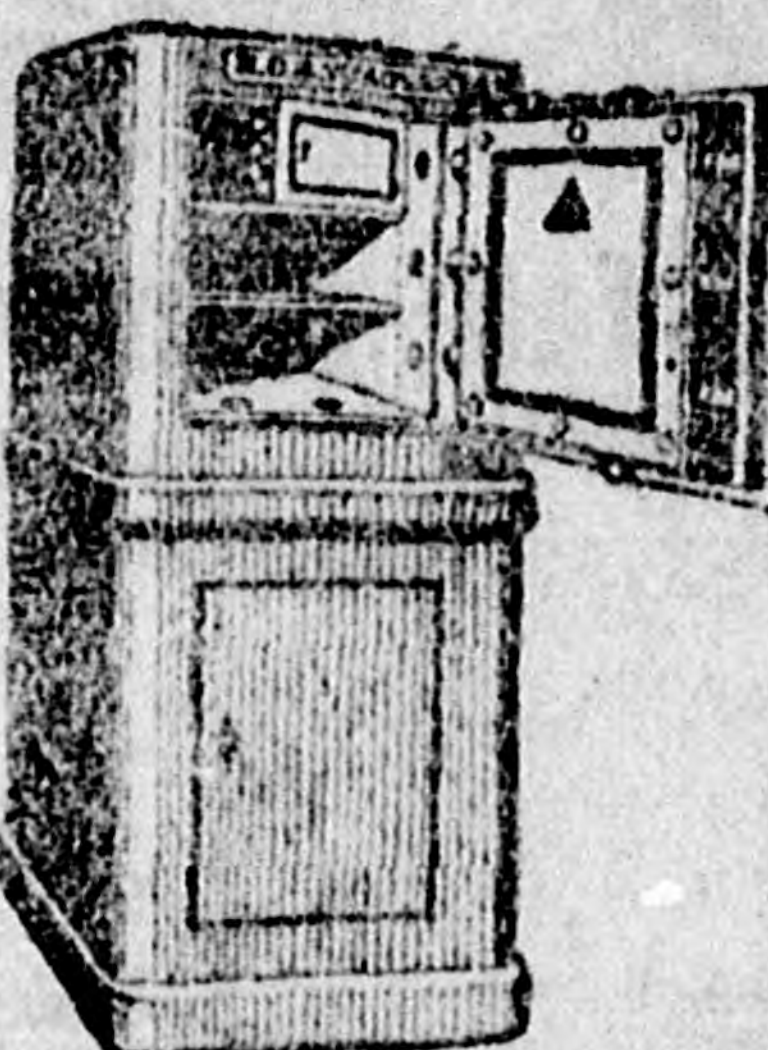
LUKANA
NŐI KALAPIPAR

Gyárt

mindennemű női-, szalma- és nemez- kalapokat
nagyban és kicsinyben. Tavasz szezonra megren-
delések előjegyezhetőek. Javítás, átalakítás olcsón.

Legulabb szab. tatalmány!

Kiváló újdjonság!

**B. O. B. BETON PÉNZ-
SZEKRÉNYGYÁR R. T.**
VUKOVAR

Táviratelm BOB Vukovar Int. tele on 56

Gyárt és szállít minden kivitelben
ACÉLBETONPÉNZSZEKRÉNYT
AKTASZEKRÉNYEKET
TRESSORAJTÓKAT STB.
a legszebb és legszolidabb kivitelben
Vezérképviselet és egyedárulást
Jugoszlávia részére:

GOLDSTEIN ÁRMİN ügy. és biz. iroda, VUKOVAR

Képviselők és bizományi raktár:
KRAUSZ EDE butorkereskedő, NOVISAD
„REKA” ügynöki iroda, NOVI-VRBAS
FR. PANIĆ, BEGRAD, TOPLIČIN VENAC 19

Feltétlenül
tűzbiztos!
Teljesen
betűrészbiztos!

Gyárunk áthelyezése előtt a raktáron levő
ebédlő-, háló-, uriszoba berendezéseket

minden elfogadható áron kiárusítjuk.

Saját érdekében győződjék meg butoraink elismert jó minőségéről
valamint feltűnő olcsó árainkról

CZIGLER, KÁICS és TÁRSA BUTORGYÁRA SUBOTICÁN
a Barátok temploma mellett 316

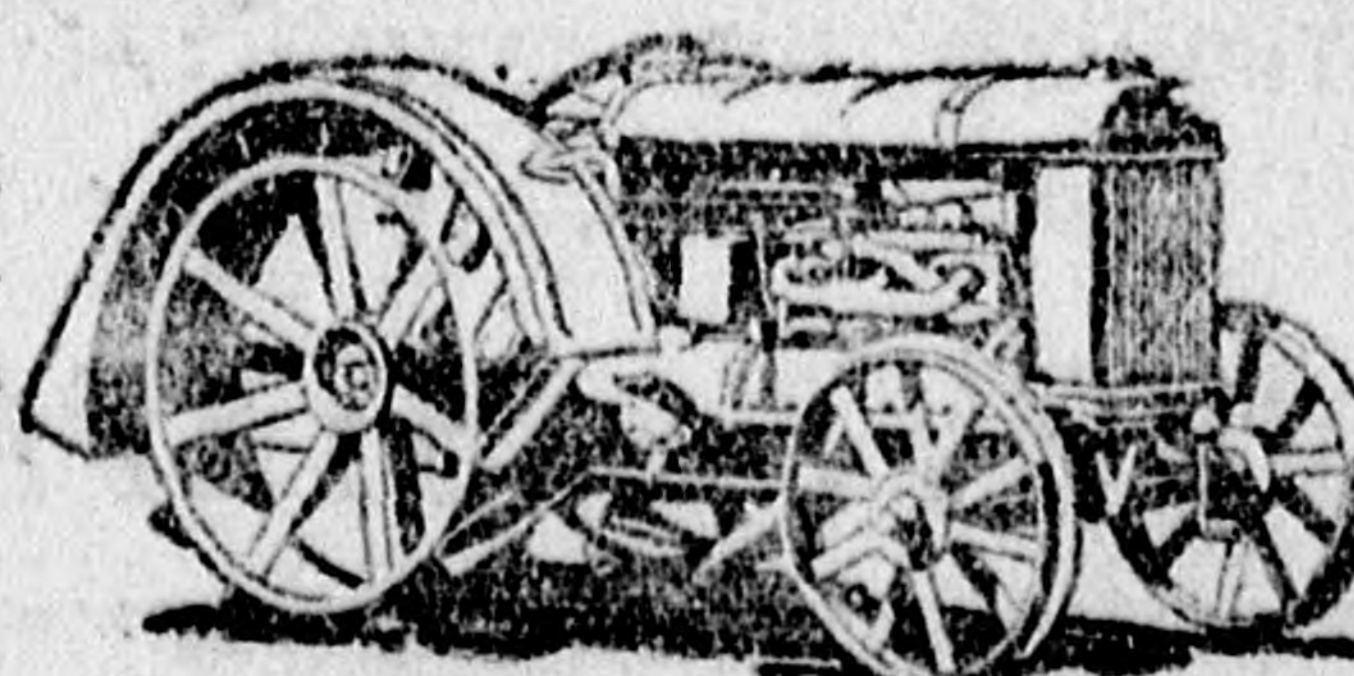
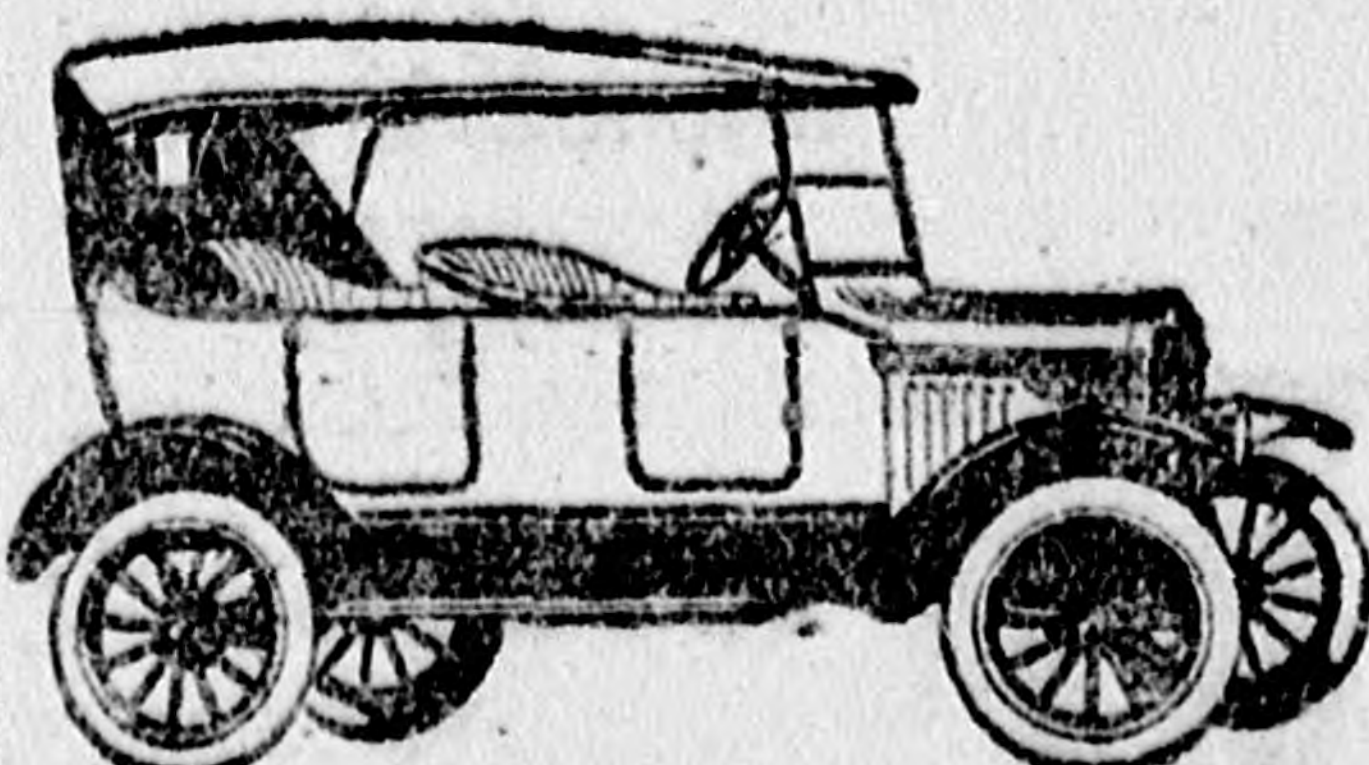

FORDSON TRAKTOROK
FORDAUTÓK

Raktárról azonnali szállításra
kaphatók: 9267

FÖLDVÁRI BÉLA, STARI BEČEJ. TELEFON: 83

Lincoln, Ford, Fordson autorizált képviselő. Ford autók és Fordson traktorok
a kátrészének legnagyobb raktára, MICHELIN GUMIK RAKTÁRA. — Olcsón eladó
egy d b. allg használt 35—40 HP autómotor, kapeszó szekrényvel és teherautóhoz
szükséges felszereléssel.

**Börgarnitúrák,
ottománok**

állandóan raktáron. Börgarnitu-
rák szakszerű javítása és áttes-
tése jutányos áron. Mindentféle
kárptos munkák.

HIRSCH LÁSZLÓ kárptosnál
Subotica, Paja Dobruvacka 5

Vadászfegyverek
agvázását, darmitását, oxidált-
sát és javítását legolcsóbban

Haas utóda

villanyverőre berendezett pus-
kaműves műhelyben
Subot ca, Paja Kujundžićeva ul.11
1009

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez
és galvanizál:

KRAUSZ
VELIKI-BECKEREK,
a törvényszéki palota mellett.
TELEFON 529 760

PARFÖM KÖLNIVIZ KÖZMETIKAI CIKKEK KAIÓNÁL LEGOLCSÓBBAN Subotica, Rudičeva ul.

A Jugoszlavenska Nafta D. D. Zagreb

társasvállalata a „Mineralörraffinerie A. G. Fiume“ a Petroleum-
raffinerie „PHOTOGEN“ Brassó és a Spotka Akcija „NAFTA“
Lemberg összes ásványolajtermékei, mint

benzin, petroleum, gázolaj, gépolaj, cylinder-
olaj és vulkánolajok, paraffin, asfalt,
tovottazsir stb.

legolcsóbban beszerezhető

HEUDUSCHKA & HERMANN

vezérképviselőnél SUBOTICA Telefonszám 7-69.

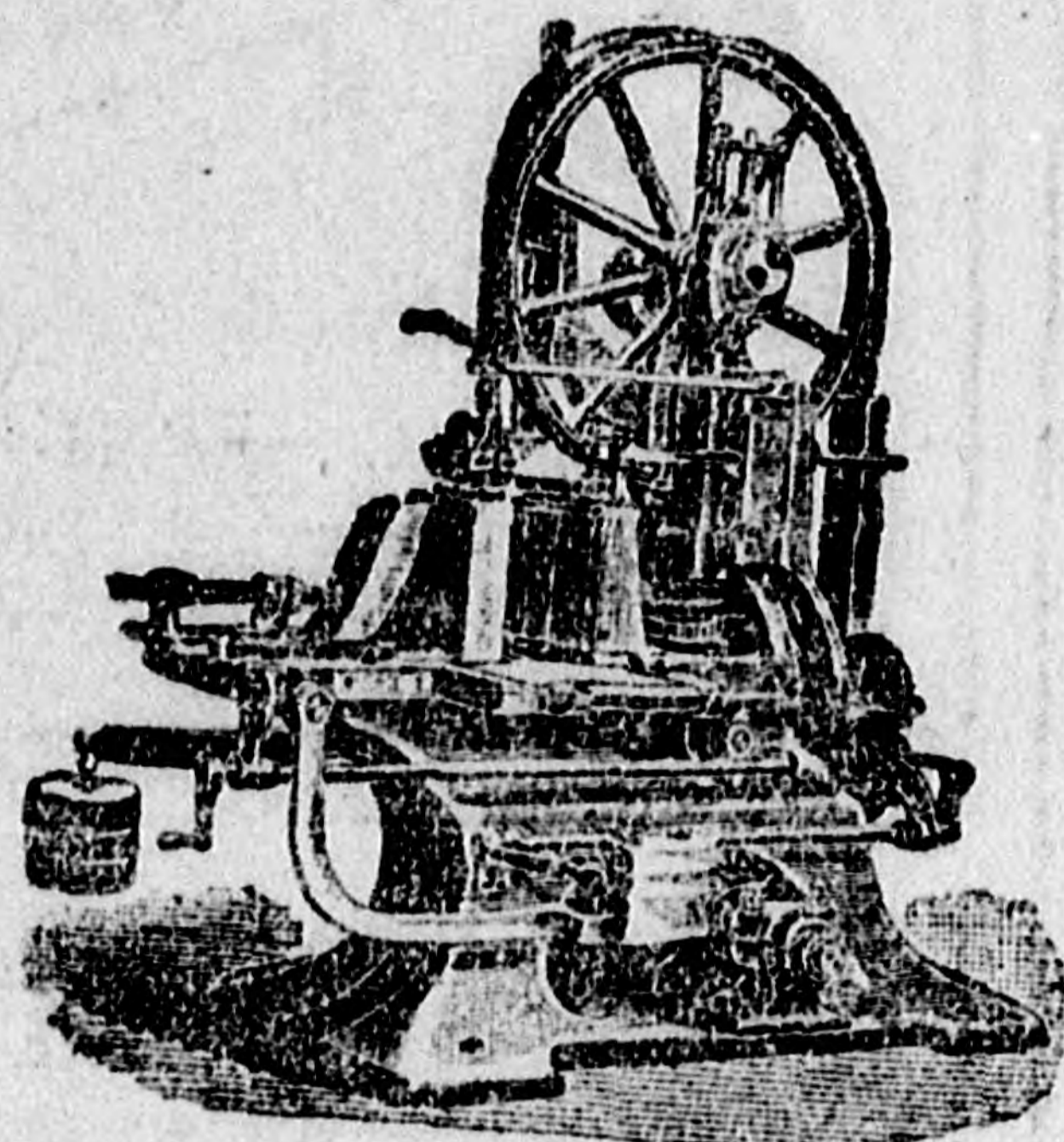
Veszünk minden mennyiségben üres használt olajos keményfa hordókat.

LICHTSCHEIN MÁRTON ÉS TÁRSAI

Mezőgazdasági és malmászati gépek — Motorok — Szer-
számok és szerszám-épek — Vizvezetési és fürdőberen-
dezési cikkek — Ipari és műszaki szükségleti anyagok

Központ: Aleksandra ul. 17 **NOVISAD** Fiók: Futoski put 6 szám
Telefon 128 Telefon 296

Sürgönyeim „LICHTSCHEIN“ NOVISAD

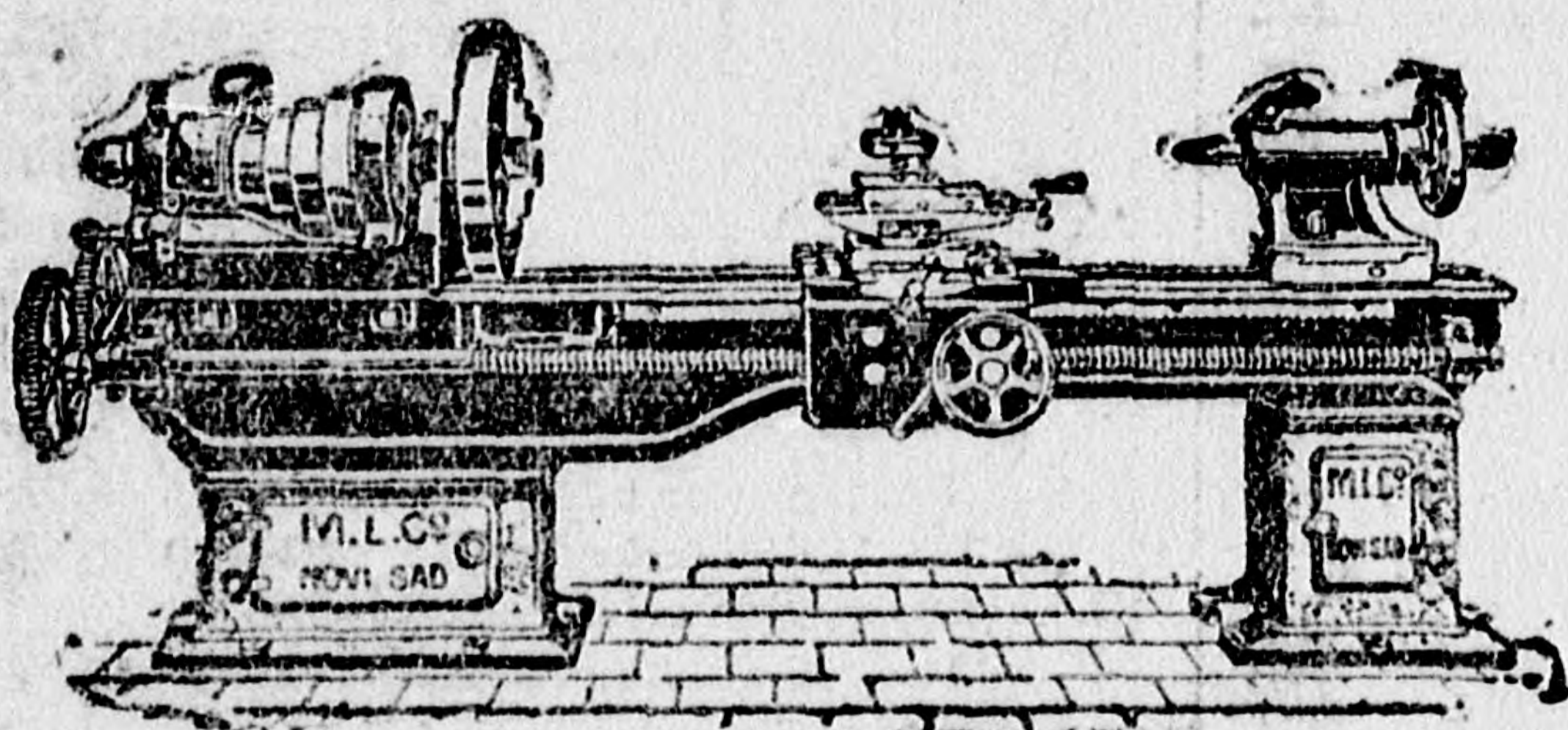

Peremezőgépek
Lehajlítógépek
Hengerítógépek
Körvágóollók
Lemezőllők

Esztergapadok
Furógépek
Marógépek
Gyalugépek
stb.

Eredeti KIRCHNER-féle famegmunkáló-gépek

Szalagűrészek — Egyengető és vastagságyaluk — Hosszlyukfurógépek
Fagyapótgépek stb.

Kéziszerszámok — Satuk — Űlők — Teljes kovács-, lakatos-, bádgos-,
szerelő-, asztalos- és bognárműhely berendezések

Szivattyúk, csövek, mérőeszközök, csavarárúk

Eredeti „STOCK“ furók és dörzsárúk

10028

Ne vegyen sehoh, míg tőlünk
ajánlatot nem kapott

Épületfát

(előírás szerint is) deszkát, lécet, tölgyfa-
távirdaoszlopot, bognárfát, tűzifát,
kőris-, tölgy-, bükkfadeszkát, minden
méretben legolcsóbban szállít, vagon-
vételeknel külön nagy engedmény

BRAĆA IVKOV cég, STAPAR

Csomómentes asztalos árú

HEGESZTŐ

hosszabb gyakorlattal állást
keres. Cim: „BEGA“ hir-
dető és közvetítő, Veliki-
B. čkerek. — a főpostáva
szemben 1013

Eladó egy 16 éves kiténő karban levő 8-as
Hofherr-féle magános

magánjáró lokomobil

Varga Mihály és Társa

gőzmalomtulajdonosoknál, Csantavir.

1034

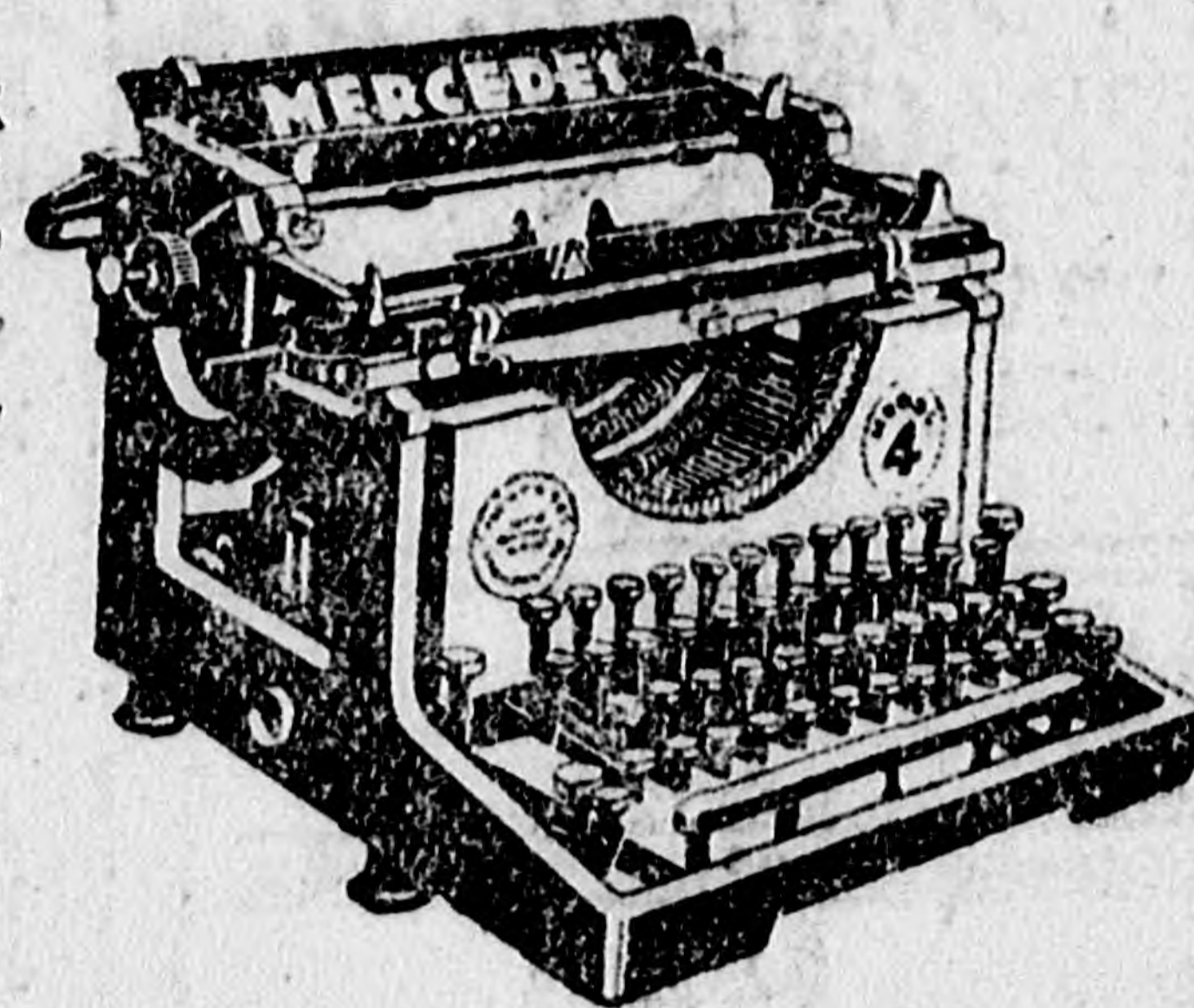
MÉRT RONTJA HITELETT?

A kézzel vagy rossz írógépen írt levelek időt pazarolnak, bizalmatlanságot
kelt. hitelt ront! A kifogástalan külsejű, jó írógépen írt levelek időt takarít,
bizalmat kelt, hitelt szerez!

VEGYEN „MERCEDES“ ÍRÓGÉPET!

Villamos írógépek

A legmodernebb
szerszám s szak-
ud. s nélkül szétszed-
hető és karbantart-
ható kicsorélhető
betűzetű írógép

Utazó írógépek

Megtakarítja
a mechanikusnak
fizetett karbantart-
ási díjat. E y gé-
pel latin és cirill
betűvel írhat

Írógépjavítást vállalunk

Részletre is kaphatja! Ha vevőnk minden irodafelszerelési és papírátut stb
jelentékeny engedménnyel kap) Kérjen azonnal ajánlatot és prospektust
S. H. S. vezérképviselőt **WILHEIM S. és FIA SUBOTICA**

Karbantartást vállalunk

Sajt!

5 kg veprováci Frühlückkäuse

100 gr Staniol-csomagolásban

Szállít mindenkinek postán utánvétellel

GROSS SAJTGYÁR, VEPROVAC

1007

VEL. BECSKEREKI MALOMÉPÍTŐ R.T.

(A. D. ZA PODIZANJE MLINOVA)

Telefon: 264

Alapítva 1921-ben

Távíratcim: Mühlenbau

Elő és egyedüli jugosláv gépgyár malomgépek, azok alkatrészeinek és
malombereendezési tárgyak előállítására. E vállalatunk új malomépítéket és
rekonstrukciókat a legjobban bevált rendszerünk alapján.

Szabadonlengő forgatyu nélkül sikszíták, melyek alkalmasak
kisebb malmok részére is.

Allandóan raktáron

mindennemű malomgépek, Ganz-hengerszék, budai „Meteor“ malomkövek,
koalkolyozó hengerek (trieurók)

Mindenféle selyem-szilaszövetek és sodronyszövetek.

Vezérképviselő Novisadon:

Gruber Ferenc, mérnök-igazgató

Novisad, Jovana Subotica ul. 9.

0797

Ganz-hengerszék egyedüli bizományi lerakata a Bánátban
Kívánatra árjegyzékkel, referenciákkal és mérnöki kiképzéssel szolgálunk.

KOMPLETT RADIO KÉSZÜLÉKEK

RADIO-készülékek összeállításához szükséges ALKATRÉSZEK, szakasz-
ANTENNAÉPÍTÉZÉS

Fejkagyló

Brown Lautsprecher

Brown Mikrophon

Akkumulátorok

Batteriak

Audionlámpek

PALLAS RÁDIO-VÁLLALAT SUBOTICA

PAJE KUJUNĐIĆA ULICA BR. 4.

310

Uj és használt **ZSÁKOK, PONYVÁK** továbbá **ZSINEGEK** legolcsóbban kaphatók

SCHOSSBERGER & HERED, NOVISAD, FUTOSKI PUT 13. Távíratcim: Hessian
Telefon: 531 — 923